

Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне банк қызметін реттеу мәселелері бойынша өзгерістер енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2021 жылғы 30 желтоқсандағы № 110 қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 6 қаңтарда № 26402 болып тіркелді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Осы бұйрықтың қолданысқа енгізілу тәртібін 4-т. қараңыз.

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің Басқармасы ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:

1. Осы қаулыға қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасының банк қызметін реттеу мәселелері бойынша өзгерістер енгізілетін нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі (бұдан әрі – Тізбе) бекітілсін.

2. Қаржы ұйымдарының әдіснамасы және пруденциялық реттеу департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

3) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы тармақтың 2) тармақшасында көзделген іс-шараның орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Төрағасының жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

4. Осы қаулы, Тізбенің 4-тармағының 2022 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізілетін екі жүз тоғызыншы, екі жүз оныншы, екі жүз он үшінші және екі жүз жиырма тоғызыншы абзацтарын, Тізбенің 4-тармағының 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілетін екі жүз он бірінші, екі жүз он екінші, екі жүз он төртінші, екі жүз он бесінші, екі жүз он алтыншы, екі жүз он жетінші, екі жүз он сегізінші, екі жүз он тоғызыншы, екі жүз жиырма бірінші, екі жүз жиырма екінші, екі жүз жиырма үшінші, екі жүз жиырма төртінші, екі жүз жиырма бесінші, екі жүз жиырма алтыншы, екі жүз жиырма жетінші, екі жүз жиырма сегізінші, екі жүз отызыншы, екі жүз отыз бірінші, екі жүз отыз екінші, екі жүз отыз үшінші және екі жүз отыз төртінші абзацтарын қоспағанда, 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі.

Агенттігінің Төрағасы

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының

Қаржы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Стратегиялық жоспарлау

және реформалар агенттігінің

Ұлттық статистика бюросы

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының

Ұлттық Банкі

Қазақстан Республикасының
Қаржы нарығын реттеу және
дамыту Агенттігінің Басқармасының
2021 жылғы 30 желтоқсандағы
№ 110 қаулыға қосымша

Қазақстан Республикасының банк қызметін реттеу мәселелері бойынша өзгерістер енгізілетін нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі

1. "Ислам банктері үшін пруденциалдық нормативтерді және өзге де сақтауға міндетті нормалар мен лимиттерді, олардың нормативтік мәнін және ислам банктері үшін пруденциалдық нормативтерді және өзге де сақтауға міндетті нормалар мен лимиттерді есеп айырысу әдістемесін белгілеу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 30 мамырдағы № 144 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13939 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Ислам банктері үшін пруденциалдық нормативтердің нормативтік мәндерінде және өзге де сақтауға міндетті нормалар мен лимиттерде:

7-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"7. Бірінші деңгейдегі капитал негізгі капитал мен қосымша капиталдың сомасы ретінде есептеледі:

1) негізгі капитал:

Нормативтерге 1-1-қосымшаға сәйкес Банк капиталының құрамындағы құралдарды сыныптауға арналған өлшемшарттарда көзделген негізгі капиталдың қаржы құралдарының өлшемшарттарына сәйкес келетін, төленген жай акциялардың;

қосымша төленген капиталдың;

өткен жылдардың бөлінбеген таза пайдасының;

ағымдағы жылдың бөлінбеген таза пайдасының;

Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6793 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2011 жылғы 31 қаңтардағы № 3 қаулысымен бекітілген Екінші деңгейдегі банктердегі, ипотекалық ұйымдардағы, "Қазақстан Даму Банкі" акционерлік қоғамындағы және Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктерінің филиалдарындағы бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарының 3510 "Резервтік капитал" баланстық шоттарындағы қалдықтар сомасы ретінде айқындалатын жинақталған ашылған резервтің;

негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау резервтерінің және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау резервтерінің;

басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қарыздардың құнын қайта бағалау резервтерінің;

мынадай реттеуіш түзетулерді шегергенде:

меншікті сатып алынған жай акцияларды;

гудвиллді қоса алғанда, материалдық емес активтерді;

өткен жылдардың және ағымдағы жылдың шығындарын;

шегерілетін уақыт айырмаларына қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бір бөлігін қоспағанда, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активін;

басқа да қайта бағалау бойынша резервтердің;

активтерді секьюритилендіру бойынша транзакциялармен байланысты сатудан түскен кірістердің сомасы ретінде есептеледі. Мұндай табыстарға болашақта толық немесе ішінара кірісті күтуге байланысты секьюритилендіру шарттарынан алынған болашақ кезеңдердің табысы жатады;

осындай міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгеруіне байланысты қаржылық міндеттеменің әділ құнының өзгеруінен түскен кірістердің немесе болған шығындардың;

қосылған капиталдан шегерілуге тиіс, бірақ оның жеткіліксіз деңгейіне байланысты негізгі капиталдан шегерілетін реттеуіш түзетулердің;

Нормативтердің 8-тармағында көрсетілген инвестициялардың сомасы ретінде есептеледі;

2) қосымша капиталға Нормативтерге 2-қосымшаға сәйкес Банк капиталының құрамындағы құралдарды жіктеуге арналған критерийлерде белгіленген критерийлерге сәйкес келетін мерзімсіз шарттар енгізіледі, олардың нәтижесінде бірізгілікте бір тұлғада қаржы активі және екінші тұлғада қаржылық міндеттеме немесе заңды тұлғаның барлық міндеттемелерін басқа тұлғадан шегергеннен кейін қалған оның активтерінің үлесіне құқығын растайтын өзге қаржы құралы (бұдан әрі – мерзімсіз қаржы құралдары) туындайды, сондай-ақ Нормативтерге 2-қосымшаға сәйкес Банк

капиталының құрамындағы құралдарды жіктеуге арналған критерийлерде белгіленген критерийлерге сәйкес келетін, ақысы төленген артықшылықты акциялар енгізіледі.

Қосымша капитал мөлшері мынадай реттеуіш түзетулердің:

банктің меншікті мерзімсіз қаржы құралдарына тікелей не жанама тәсілмен жасалатын инвестицияларының;

банктің сатып алынған меншікті артықшылықты акцияларының;

Нормативтердің 8-тармағында көрсетілген инвестициялардың;

екінші деңгейдегі капиталдан шегерілуге тиіс, бірақ оның жеткіліксіз деңгейіне байланысты қосымша капиталдан шегерілетін реттеуіш түзетулердің сомасына азаяды.

Егер банктің қосымша капиталының сомасы шегеруді жүзеге асыру үшін жеткіліксіз болса, онда қалған бөлігі банктің негізгі капиталынан шегеріледі.";

31-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"31. "Бір қарыз алушы" терминін Нормативтердің 34-тармағында көрсетілген, банкте талаптары бар немесе талаптары туындауы мүмкін әрбір жеке және заңды тұлға деп түсіну керек.

Екі немесе одан да көп қарыз алушылардан құралған топтың тәуекел мөлшері, егер қарыз алушылардың әрқайсысының тәуекел мөлшері банктің меншікті капиталының 0,05 (нөл бүтін жүзден бес) пайызынан асатын болса, бір қарыз алушы үшін жиынтықта , сондай-ақ мынадай жағдайлардың бірі болған кезде есептеледі:

қарыз алушылардың бірі ірі қатысушы (акционерлік қоғамда, жауапкершілігі шектеулі серіктестікте немесе қосымша жауапкершілігі бар серіктестікте ірі қатысушы, коммандиттік серіктестікте толық серіктестік, толық серіктестікке қатысушы), үлестес тұлға, жақын туыс (ата-анасы, баласы, асыраушысы, асырап алған баласы, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек ағасы-інісі немесе апасы-сіңлісі, атасы, әжесі, немересі), жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы, басқа қарыз алушының бірінші басшысы, не басқа қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлға;

ірі қатысушы, үлестес тұлға, жақын туысы, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы немесе қарыз алушының бірінің бірінші басшысы не бір қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлға - ірі қатысушы, үлестес тұлға, жақын туысы, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы немесе басқа қарыз алушының бірінші басшысы не басқа қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлға болып табылады;

ірі қатысушы, үлестес тұлға, жақын туысы, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы немесе қарыз алушының бірінің бірінші басшысы не бір қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі, ірі қатысушы болып табылатын тұлға, үлестес тұлға, жақын туысы, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы немесе бірінші басшысы болып табылады не ірі қатысушының, үлестес тұлғаның, жақын туысының, жұбайының (зайыбының), жұбайының (зайыбының) жақын туысының немесе басқа қарыз алушының бірінші басшысының не басқа қарыз

алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлғаның мәміле жасауға мүдделі тұлғасы болып табылады;

қарыз алушылардың бірінің банктен қарызға алған ақшасын басқаға пайдалануға беретін қарыз берушінің меншікті капиталынан асатын мөлшерде бергендігін растайтын жеткілікті негіздер бар болса;

қарыз алушылардың банктің қарыз алушылары болып табылмайтын сол бір үшінші тұлғаға пайдалануға осы қарыз алушылардың жиынтық меншікті капиталынан асатын мөлшердегі банктен алынған қарызды бірлесіп немесе жекелей бергенін растайтын жеткілікті негіздер бар болса;

қарыз алушылар бір-бірімен қарыз алушылардың бірінің (Қазақстан Республикасының банктерін қоспағанда) ортақ не басқа қарыз алушының міндеттемелері бойынша оның активтерінің 10 (он) пайызынан асатын сомада субсидиарлық жауапкершілігі бар болатындай байланысты болса;

бір қарыз алушының лауазымды тұлғасы банктің басқа қарыз алушыларының қызметіне қаржылық жағынан мүдделі болса;

қарыз алушылар бір-бірімен бірлескен қызмет туралы шарт не бірлескен қызмет туралы шарттың белгілері бар өзге құжат арқылы байланысты болса;

қарыз алушылар сақтандыру полистері, резервтік аккредитивтер, кепілгерліктер, сондай-ақ "ДАМУ" кәсіпкерлікті дамыту қоры" акционерлік қоғамының, "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының, "Бәйтерек" "ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамының және олардың еншілес ұйымдарының, "Проблемалық кредиттер қоры" акционерлік қоғамының, Қазақстан Республикасының кәсіпкерлікті дамыту және қолдау институттарының, экспортты қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын ұлттық компанияның, Standard & Poor's агенттігінің (Стандарт энд Пурс) "В"- дан төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарының, қаржы ұйымдарының, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктерінің кепілдіктері түрінде берілген жалпы қамтамасыз етудің болу жағдайларын қоспағанда, өздерінің міндеттемелері үшінші тұлғаға тиесілі жалпы кепілдік мүлкімен қамтамасыз етілетіндей не олардың міндеттемелері бойынша қамтамасыз ету ретінде бір тұлғаның кепілдігі және (немесе) кепілгерлігі ұсынылатындай етіп байланысты болса;

қарыз алушылар сақтандыру полистері, резервтік аккредитивтер, кепілгерліктер, сондай-ақ "ДАМУ" кәсіпкерлікті дамыту қоры" акционерлік қоғамының, "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының, "Бәйтерек" "ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамының және олардың еншілес ұйымдарының, "Проблемалық кредиттер қоры" акционерлік қоғамының, Қазақстан Республикасының кәсіпкерлікті дамыту және қолдау институттарының, экспортты қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын ұлттық компанияның, Standard & Poor's агенттігінің (

Стандарт энд Пурс) "В"- дан төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарының, қаржы ұйымдарының, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктерінің кепілдіктері түрінде берілген қамтамасыз етудің болу жағдайларын қоспағанда, қарыз алушылардың бірі басқа қарыз алушының міндеттемелерін қамтамасыз етуге кепіл мүлкін, кепілдік, кепілгерлік бергендей байланысты болса;

төмендегі талаптардың біріне сәйкес келетін қарыз алушылар:

мынадай мемлекеттердің аумағында: Андорра князьдігінде, Лихтенштейн князьдігінде, Либерия Республикасында, Монако князьдігінде, Маршалл аралдарында (Маршалл аралдары республикасында) тіркелген заңды тұлғалар немесе олардың азаматтары болып табылады;

Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы ақпарат алмасу жөнінде міндеттеме қабылдамаған оффшорлық аймақтардың тізбесіне енгізілген мемлекеттердің аумағында тіркелген заңды тұлғалар немесе олардың азаматтары болып табылады;

тіркелген немесе осы тармақтың екінші бөлігінің он үшінші және он төртінші абзацтарында көрсетілген мемлекеттердің азаматтары болып табылатын ірі қатысушылары, үлестес тұлғалары, жақын туыстары, бірінші басшылары не осы қарыз алушылармен мәміле жасауға мүдделі тұлғалары бар;

қарыз алушылар бір-бірімен Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген басқа негіздер бойынша байланысты болса;

қарыз алушылар жылжымайтын мүлік құрылысы жөніндегі жобаның тапсырыс берушісін, салынып жатқан объектінің құрылысына үлестік қатысушыларды және үлестік қатысушылардың кепілгерлерін қоса алғанда, жылжымайтын мүлік құрылысы жөніндегі жобаның қатысушылары болып табылады. Осы абзацта аталған қарыз алушылар тобы құрған бір қарыз алушының тәуекел мөлшері салынып жатқан объектінің құрылысына үлестік қатысушылардың және (немесе) үлестік қатысушылардың кепілгерлерінің қатысуымен жасалған топ үшін Нормативтің осы тармағының екінші бөлігінің екінші, үшінші, төртінші, бесінші, алтыншы, жетінші, сегізінші, тоғызыншы, оныншы, он бірінші, он екінші, он үшінші, он төртінші, он бесінші және он алтыншы абзацтарына сәйкес бір қарыз алушының тәуекел мөлшерінің жиынтық есебіне қабылданбайды.";

53-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"53. Банктердің Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы міндеттемелерге капиталдандырылуы $k7$ коэффициентімен сипатталады. Коэффициенттің ең жоғары мәні 1 мөлшерінде белгіленеді.

к7 коэффициенті Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы қысқа мерзімді міндеттемелер сомасының банктің меншікті капиталына қатынасы ретінде есептеледі.

Осы коэффициентті есептеу мақсатында Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы міндеттемелер сомасына мыналар енгізіледі:

Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы талап етуге дейінгі міндеттемелер, оның ішінде есеп айырысуды жүзеге асыру мерзімі белгіленбеген міндеттемелер;

Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы, қоса алғанда 1 (бір) жылға дейінгі бастапқы өтеу мерзімі бар мерзімді міндеттемелер;

кредитордың міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуді талап ету құқығымен Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы мерзімді міндеттемелер, оның ішінде жеке және заңды тұлғалардың мерзімді және шартты депозиттерін қоспағанда, банктердің мерзімді және шартты депозиттері.

Осы коэффициентті есептеу мақсатында Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы міндеттемелер сомасынан мыналар алып тасталады:

бейрезидент заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

өз қызметін Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асыратын, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17274 болып тіркелген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 29 маусымдағы № 139 қаулысымен бекітілген Екінші деңгейдегі банктердің, Қазақстанның Даму Банкінің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктері филиалдарының, Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары филиалдарының және ипотекалық ұйымдардың Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне қаржы секторына шолуды қалыптастыруға арналған мәліметтерді ұсынуы жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес экономиканың "басқа қаржы ұйымдары – коды 5", "мемлекеттік қаржылық емес ұйымдар – коды 6", "мемлекеттік емес қаржылық емес ұйымдар – коды 7" және "үй шаруашылықтарына қызмет көрсететін коммерциялық емес ұйымдар – коды 8" секторларына кіретін шетел компанияларының филиалдары мен өкілдіктері алдындағы қысқа мерзімді міндеттемелер;

халықаралық қаржы ұйымдары болып табылатын Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы қысқа мерзімді міндеттемелер;

халықаралық есеп айырысу жүйелері (ClearstreamBanking S.A. (Клирстрим Банкинг) и EuroclearBankSA/NV (Евроклир Банк) болып табылатын Қазақстан Республикасының бейрезиденттері алдындағы қысқа мерзімді міндеттемелер.";

2-қосымшаға сәйкес Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтерінің кестесі осы Қазақстан Республикасының банк қызметін реттеу мәселелері бойынша өзгерістер енгізілетін нормативтік құқықтық актілерінің тізбесіне (бұдан әрі – Тізбе) 1-қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын.

2. "Банктің пруденциялық нормативтерінің және сақталуы міндетті өзге де нормалары мен лимиттерінің нормативтік мәндері мен оларды есептеу әдістемелерін, капиталының мөлшерін және Ашық валюталық позицияны есептеу қағидалары мен оның лимиттерін белгілеу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 13 қыркүйектегі № 170 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15886 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Банктің пруденциялық нормативтерінің және сақталуы міндетті өзге де нормалары мен лимиттерінің нормативтік мәндерінде мен оларды есептеу әдістемелерінде:

54-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"54. "Бір қарыз алушы" деген терминді оған банктің талаптары бар немесе Нормативтердің 57-тармағында көрсетілген талаптар туындауы мүмкін әрбір жеке немесе заңды тұлға деп түсіну керек. 2 (екі) немесе одан да көп қарыз алушылардан тұратын топ үшін тәуекел мөлшері егер қарыз алушылардың әрқайсысының тәуекел мөлшері банктің меншікті капиталының 0,05 (нөл бүтін жүзден бес) пайызынан асатын болса, сондай-ақ мынадай жағдайлардың бірі болғанда 1 (бір) қарыз алушыға сияқты жиынтықты түрде есептеледі:

1) қарыз алушылардың бірі басқа қарыз алушының ірі қатысушысы (акционерлік қоғамда, жауапкершілігі шектеулі серіктестікте немесе қосымша жауапкершілігі бар серіктестікте ірі қатысушы; коммандиттік серіктестікте толық серіктес; толық серіктестікке қатысушы), үлестес тұлғасы, жақын туысы (ата-анасы, баласы, асыраушысы, асырап алған баласы, туған және туысқан бауыры немесе қарындасы (апасы, қарындасы), атасы, әжесі, немересі), жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы, бірінші басшысы не басқа қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлға болып табылады;

2) бір қарыз алушының ірі қатысушысы, үлестес тұлғасы, жақын туысы, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы немесе бірінші басшысы не бір қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлға басқа қарыз алушының ірі қатысушысы, үлестес тұлғасы, жақын туысы, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы немесе бірінші басшысы не басқа қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлға болып табылады;

3) бір қарыз алушының ірі қатысушысы, үлестес тұлғасы, жақын туысы, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы немесе бірінші басшысы не бір қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлға басқа қарыз алушының не басқа қарыз алушымен мәміле жасауға мүдделі тұлғаның ірі қатысушысының, үлестес тұлғасының, жақын туысының, жұбайының (зайыбының), жұбайы (зайыбы) жақын туысының

немесе бірінші басшысының ірі қатысушысы, үлестес тұлғасы, жақын туысы, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туысы немесе бірінші басшысы не мәміле жасауға мүдделі тұлғасы болып табылады;

4) қарыз алушылардың бірі өзі банктен қарызға алған ақшасын беретін қарыз алушының меншікті капиталынан асатын мөлшерде басқаға пайдалануға бергендігін растайтын жеткілікті негіздер бар;

5) қарыз алушылар банктен қарызға алған қаражатын банктің қарыз алушысы болып табылмайтын сол бір үшінші тұлғаға осы қарыз алушылардың жиынтық меншікті капиталынан асатын мөлшерде бірлесіп немесе жекелей бергенін растайтын жеткілікті негіздер бар;

6) қарыз алушылар қарыз алушылардың бірі (Қазақстан Республикасының банктерінен басқа) басқа қарыз алушының міндеттемелері бойынша өз активтерінің 10 (он) пайызынан асатын сомада ортақ не субсидиарлық жауапкершілік атқаратындай болып байланысты болған;

7) бір қарыз алушының лауазымды тұлғасы банктің басқа қарыз алушыларының қызметіне қаржылық жағынан мүдделілігі болған;

8) қарыз алушылар бір-бірімен бірлескен қызмет туралы шартпен не бірлескен қызмет туралы шарттың белгілері бар өзге құжатпен байланысты болған;

9) қарыз алушылар сақтандыру полистері, резервтік аккредитивтер, кепілгерліктер, сондай-ақ "ДАМУ" кәсіпкерлікті дамыту қоры" акционерлік қоғамының, "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының, "Бәйтерек" "ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамының және олардың еншілес ұйымдарының, "Проблемалық кредиттер қоры" акционерлік қоғамының, Қазақстан Республикасының кәсіпкерлікті дамыту және қолдау институттарының, экспортты қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын ұлттық компанияның, Standard & Poor's агенттігінің (Стандарт энд Пурс) "В"- дан төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарының, қаржы ұйымдарының, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктерінің кепілдіктері түрінде берілген қамтамасыз етудің болу жағдайларын қоспағанда, өздерінің міндеттемелері үшінші тұлғаға тиесілі жалпы кепілдік мүлкімен қамтамасыз етілетіндей не қамтамасыз ету ретінде бір тұлғаның кепілдігі және (немесе) кепілгерлігі ұсынылатындай етіп байланысты болса;

10) қарыз алушылар сақтандыру полистері, резервтік аккредитивтер, кепілгерліктер, сондай-ақ "ДАМУ" кәсіпкерлікті дамыту қоры" акционерлік қоғамының, "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының, "Бәйтерек" "ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамының және олардың еншілес ұйымдарының, "Проблемалық кредиттер қоры" акционерлік қоғамының, Қазақстан Республикасының кәсіпкерлікті дамыту және қолдау институттарының, экспортты қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын ұлттық компанияның, Standard & Poor's агенттігінің (

Стандарт энд Пурс) "В"- дан төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарының, қаржы ұйымдарының, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктерінің кепілдіктері түрінде берілген қамтамасыз етудің болу жағдайларын қоспағанда, қарыз алушылардың бірі басқа қарыз алушының міндеттемелерін қамтамасыз ету үшін кепіл мүлкін, кепілдік, кепілгерлік беретін етіп байланысты болса;

11) қарыз алушылар:

мынадай мемлекеттердің: Андорра князьдігі, Лихтенштейн князьдігі, Либерия Республикасы, Монако князьдігі, Маршалл аралдары (Маршалл аралдары Республикасы) аумақтарында тіркелген заңды тұлғалар немесе олардың азаматтары болып табылады, не;

Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы ақпарат алмасу жөнінде міндеттемелер қабылдамаған оффшорлық аумақтар тізбесіне жатқызған мемлекеттердің аумағында тіркелген заңды тұлғалар немесе олардың азаматтары болып табылады, не;

ірі қатысушылары, үлестес тұлғалары, жақын туыстары, бірінші басшылары не осы тармақшаның екінші және үшінші абзацтарында көрсетілген мемлекеттерде тіркелген немесе азаматтары болып табылатын осы қарыз алушылармен мәмілелер жасасуға мүдделі тұлғалары бар;

12) қарыз алушылар өзара бір-бірімен Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген басқа негіздер бойынша байланысты болған;

13) қарыз алушылар жылжымайтын мүлік құрылысы жөніндегі жобаның тапсырыс берушісін, салынып жатқан объект құрылысы бойынша үлескерлік қатысушыларды және үлескерлік қатысушылардың кепілгерлерін қоса алғанда жылжымайтын мүлік құрылысы жөніндегі жобаның қатысушылары болып табылады. Осы тармақшада аталған қарыз алушылар тобы құрған бір қарыз алушыға келетін тәуекелдің мөлшері салынып жатқан объектінің құрылысы бойынша үлескерлік қатысушылар - жеке тұлғалардың және (немесе) үлескерлік қатысушылар кепілгерлерінің қатысуымен құрылған топ үшін осы тармақтың 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8), 9), 10), 11) және 12) тармақшаларына сәйкес бір қарыз алушыға сияқты келетін тәуекел мөлшерінің жиынтық есебіне қабылданбайды.";

88-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"88. Банктің ішкі активтері активтерді (ақшаны) және Қазақстан Республикасының резиденттеріне қойылатын талаптарды (орналастырылған салымдар, берілген қарыздар, үлестік және борыштық бағалы қағаздар, дебиторлық берешек), Қазақстан Республикасының резиденттері заңды тұлғалардың жарғылық капиталына қатысуды, материалдық емес активтерді және тазартылған бағалы металдарды, Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан (тұрған) жылжымалы және жылжымайтын

мүлікті, экспортты қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік кепілдігі бар ұлттық компаниямен жасалған сақтандыру төлемдері жөніндегі міндеттемелерді сөзсіз және қайтарып алынбайтын орындау туралы тармақтары бар сақтандыру шарттарымен қамтамасыз етілген, Қазақстан Республикасынан өңделген тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің экспортын қаржыландыру үшін берілген қарыздар бойынша Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне қойылатын талаптарды, сондай-ақ халықаралық қаржы ұйымдарының теңгемен шығарылған және "Қазақстан қор биржасы" акционерлік қоғамының сауда жүйесінде саудаланатын облигацияларын білдіреді.

Банктің ішкі міндеттемелері Қазақстан Республикасының резиденттері алдындағы реттелген борышты, Қазақстан Республикасының резиденттеріндегі мерзімсіз қаржы құралдарын, банк шығарған, бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының портфеліндегі борыштық бағалы қағаздарды және кастодиандық шарт негізінде банк қабылдаған қаражаттың инвестицияланбаған қалдықтарын қоспағанда, Қазақстан Республикасының резиденттері алдындағы міндеттемелерді білдіреді.

Банктер қаражатының бір бөлігін ішкі активтерге орналастыру бойынша коэффициентті есептеу мақсаттары үшін Нормативтердің 86 және 87-тармақтарына сәйкес төмендегілердің:

жарғылық капиталдың, не;

Қазақстан Республикасының бейрезидент-еншілес ұйымдарының реттелген борышына инвестициялар, Қазақстан Республикасының бейрезидент-еншілес ұйымдарының акциялары шегерілген, бухгалтерлік баланстың деректеріне сәйкес меншікті капиталдың 0,75-ке көбейтілген ең аз шамасы пайдаланылады.";

5-қосымшаға сәйкес Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтерінің кестесі Тізбеге 2-қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын.

3. "Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес провизиялар (резервтер) құру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 22 желтоқсандағы № 269 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16502 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес провизиялар (резервтер) құру қағидаларында:

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) ақшаны толық алмау – шартқа сәйкес қаржы ұйымына тиесілі ақша ағындары және қаржы ұйымы алуды күтіп отырған ақша ағындары арасындағы айырма;

2) берешек – қарыз алушы өтемеген, қарыз шартының талаптарына сәйкес негізгі борыш, есептелген сыйақы және (немесе) өзге төлемдер түріндегі талаптың сомасы;

3) біртекті қаржы активтері – кредиттік тәуекелдің сипаттамаларына ұқсас сипаттамалары бар қаржы активтерінің тобы;

4) дефолт – төлеу мерзімі күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен өтіп кеткен мерзімі өткен төлемнің (төлемдердің) болуы не осы тармақшада көзделген бір немесе одан көп жағдайдың болуы. Дефолтты айқындау мақсаттары үшін қаржы ұйымы мынадай ахуалдарды қабылдайды:

қарыз алушының банктегі басқа қарыздары бойынша 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі бар мерзімі өткен берешектің болуы;

қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлау көрсеткіші ретінде басқа банктердегі қарыздар бойынша 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі бар мерзімі өткен берешектің болуы;

қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қарыз бойынша сыйақыны есептеуді тоқтата тұру;

қарыз берілген сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюына байланысты қарыз алушы берешегінің бір бөлігін және (немесе) бүкіл сомасын есептен шығару;

қарыздарды айтарлықтай дисконтпен сату;

қарызды мәжбүрлеп қайта құрылымдау;

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қарыз алушыны банкрот деп тану туралы талап-арыз беру;

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қарыз алушының өзін банкрот деп тану туралы сотқа өтініш жасауы;

"Қаржы құралдары" халықаралық қаржылық есептілік стандартына (бұдан әрі – 9-ХҚЕС) сәйкес келетін және Қағидаларға сәйкес бекітілген Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде көзделген өзге жағдайлар;

5) жеке қаржы активі – жалпы баланстық құны есепті күні қаржылық есептіліктің деректеріне сәйкес меншікті капиталдың 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызынан асатын, бірақ кемінде елу миллион теңге болатын қаржы активі немесе өзара байланысты тарапқа қойылатын талапты білдіретін қаржы активі.

Қаржы ұйымының осы тармақшада көзделген өлшемшарттарға қосымша қаржы активін жеке активтерге жатқызуға арналған қосымша өлшемшарттарды белгілеуіне жол беріледі.

Қаржы ұйымының қаржы активінің жалпы баланстық құнының меншікті капиталға өзге, бірақ меншікті капиталдың 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызынан аспайтын арақатысын айқындауына жол беріледі.

Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктерінің филиалдары үшін меншікті капитал деп бас офис шотының, резервтердің және Қазақстан Республикасы бейрезидент-банкінің филиалы қызметі нәтижелерінің сомасы түсініледі;

6) контрагент – шарт бойынша қаржы ұйымы болып табылмайтын, осы шарт бойынша провизиялар (резервтер) қалыптастыратын тұлға;

7) кредиттік-құнсызданған қаржы активі – 9-"Қаржы құралдары" халықаралық қаржылық есептік стандарттың өлшемшарттарына сәйкес келетін құнсыздану белгілері анықталған қаржы активі;

8) кредиттік скоринг – қарыз алушының кредитке қабілеттілігін сапалық және сандық сипаттамаларға негізделген бағалау;

9) қаржы активінің амортизациялық құны – бастапқыда тану кезінде қаржы активі бағаланатын сома, минус қарыздың негізгі сомасының есебінен төлемдер, плюс (минус) дисконттың (сыйлықақының) жинақталған амортизациясының тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген және зиянға арналған бағалау резерві ескеріле отырып түзетілген өлшемі;

10) қаржы активінің жиынтық баланстық құны – қаржы активінің зиянға арналған бағалау резервінің көлеміне түзетілгенге дейінгі амортизацияланған құны;

11) қарызды қайта құрылымдау – төменде аталған мынадай жағдайлардың кез келгеніне сәйкес қарыз алушының (қосалқы қарыз алушының) қарызға қызмет көрсету бойынша орын алған немесе күтілетін қиыншылықтарды шешу мақсатында қарыз шартының тәртібін және талаптарын кез келген өзгерту:

негізгі борыш және (немесе) сыйақы төлемдері бойынша жиынтығы күнтізбелік 30 (отыз) күннен асатын мерзімге жеңілдік кезеңін беру не ұзарту;

қарыз мерзімін ұзарту;

қайта қаржыландыру;

борышты толық не ішінара аудару;

қарыз бойынша негізгі борыштың және (немесе) сыйақының бір бөлігін есептен шығару немесе кешіру;

сыйақы бойынша мерзімі өткен төлемдерді капиталдандыру;

сыйақы бойынша мерзімі өткен берешекті капиталдандыра отырып, қарыз валютасын бір валютадан екінші валютаға өзгерту (айырбастау);

банкте қарыз бойынша мерзімі өткен және (немесе) мерзімі өтпеген берешекті төлеу үшін жаңа қарыз беру;

қарыз бойынша мерзімі өткен берешек болған жағдайда кредиттік лимитті ұлғайту;

қарыз бойынша сыйақының белгіленген мөлшерлемесін төмендету;

қарыз алушының қаржы ұйымына берілетін кепіл мүлкі есебінен берешек сомасын өтеу нәтижесінде қарыз бойынша берешекті азайту;

Мәжбүрлеп қайта құрылымдау қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты соңғы 12 (он екі) айдағы қайта құрылымдау деп түсіндіріледі.

Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауы төменде көрсетілген мынадай бір немесе бірнеше жағдайлардың туындауы деп түсіндіріледі:

ішкі рейтинг моделіне сәйкес қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауының болуы;

қаржы ұйымы ақша ағындары қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауының болмау жағдайларын қоспағанда, қарыз алушының қаржы ұйымы алдында шарттық міндеттемелерін (негізгі борышты және сыйақыны қоса) өтеу үшін жеткіліксіз болады деп болжамдайды;

негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша күнтізбелік 30 (отыз) күннен асатын мерзімге мерзімі өткен берешектің болуы;

қарыз алушыда мерзімі өткен міндеттемелердің болмауы және қаржы ұйымында қарыз алушының қарыз бойынша оған жеңілдік талаптарын бермей өзінің міндеттемелері бойынша төлем мерзімін бұзуға жол бергені туралы негізделген және расталған ақпарат болса;

қарыз алушының құнсыздану белгілері бар борышының бір бөлігін аудару;

қарыз алушының қаржы ұйымындағы, оның ішінде басқа қаржы ұйымдарындағы қарызы бойынша борыш жүктемесі төмендеген жағдайларды қоспағанда, мерзімі өткен берешекті қайта қаржыландыру;

қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты соңғы қайта құрылымдау немесе қарыз беру сәтінен бастап банктің ішкі құжаттарына сәйкес пайыздық мөлшерлемені Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесінен (ұлттық валютамен) төмендету;

айналым қаражатын толықтыруға арналған қаржыландыру жағдайларын қоспағанда, кредиттік желінің мөлшерінен 25 (жиырма бес) пайыздан астам мөлшерде кредитті мақсатсыз пайдалану;

қарыз алушыға және (немесе) қарыз алушымен оның берешегін өтеу бойынша шарттық міндеттемелері бар тұлғаларға қатысты "Оңалту және банкроттық туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес оңалту рәсімдері қолданылады;

нәтижесінде қарыз алушы қаржы ұйымының алдындағы өзінің міндеттемелеріне қызмет көрсету есебінен қарыз алушының активі жоғалған форс-мажор және (немесе) өзге жағдайларда қарыз алушының қайта құрылымдауға өтініш беруі.

Қарызды қайта құрылымдау мынадай жағдайларда мәжбүрлеп жасалған деп табылмайды:

қарыз бойынша есептен шығару, кешіру, төлеу мерзімін кейінге қалдыру, ұзарту, валютаны, өтеу кестесін, сыйақы мөлшерлемесін өзгерту, оның ішінде нарықтық

талаптармен сыйақы мөлшерлемесін төмендету нысаналы мемлекеттік бағдарламалардың талаптары шеңберінде жүргізілді;

берешекті ішінара жедел өтеу, бір айдың ішінде жоспарланған төлем күнін (қарыз мерзімін қоса) өзгерту, қарыз мерзімін қысқарту, өтеу әдісін өзгерту, қарыз бойынша базалық көрсеткіштің мөлшерін өзгермелі сыйақы мөлшерлемесімен өзгерту, төлем күнін сол ай шеңберінде кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күнге ауыстыру, егер бұл шарттың немесе мемлекеттік бағдарламалардың талаптарында көзделген болса;

12) негізделген және расталатын ақпарат – кемінде 5 (бес жыл) кезеңдегі өткен оқиғалар, ағымдағы сапалық және сандық көрсеткіштер және болашақтағы экономикалық сапалық және сандық көрсеткіштердің болжамдары туралы ақпаратты қоса алғанда, аса көп шығынсыз немесе күш салмай есепті күнгі жағдай бойынша негізделген түрде қолжетімді болып табылатын ақпарат. Кемінде 5 (бес жыл) кезеңдегі, есепті күнгі жағдай бойынша негізделген түрде қолжетімді болып табылатын ақпарат болмаған кезде қаржы ұйымына неғұрлым қысқа кезеңдегі ақпаратты кейіннен кемінде 5 (бес жыл) кезеңдегі өткен оқиғалар туралы ақпаратты жинақтау шартымен пайдалануына рұқсат етіледі. Жеке қаржы активтері бойынша соңғы 3 (үш жылдағы) не қаржы ұйымы операциялық қызметті 3 (үш жылдан) аз жүзеге асырған жағдайда одан аз кезеңдегі контрагенттің қаржылық жай-күйінің мониторингі негізінде болжамдық ағындарды құруға жол беріледі;

13) провизиялар (резервтер) – қаржы активінің амортизацияланған құны бойынша және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері бойынша күтілетін және орын алып отырған кредиттік зиян үшін құрылатын бағалау резерві, сондай-ақ міндеттемелердің талаптары бойынша күтілетін кредиттік зиянға қатысты бағалау міндеттемесі;

14) сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активі – бастапқы тану сәтінде құнсыздану туралы растамасы болған, сатып алынған немесе құрылған қаржы активі;

15) уәкілетті орган – қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті орган;

16) шартты міндеттемелер – бұл өтелмеген, кепілдік берумен шығарылған немесе расталған ықтимал міндеттемелер;

17) ішкі рейтингтік модель – қарыз алушының кредитке қабілеттілігін бағалау моделі;

18) "going-concern" әдісі – қарыз алушы ақша ағындарын құруды жалғастыруы күтілетін "қолданыстағы бизнес" қағидаты негізінде бағалау әдісі (қызметтің үздіксіздігі туралы болжам);

19) "gone-concern" әдісі – қарыз алушының операциялық ақша ағындарын тоқтату және кепілдікті қамтамасыз етуді іске асыру күтілетін кезде "тарату құны" қағидаты

негізінде бағалау әдісі (операциялық қызметтен нөлдік ақша ағындары туралы жорамал).";

3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"3. Провизиялар (резервтер) 9 ХҚЕС-ке және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес құрылады.

Қаржы активін бастапқы тану кезінде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активін жіктеу туралы шешім қабылдау үшін қаржы активі бойынша ақша қаражаты ағындарының SPPI (Solely Payments of Principal and Interest) өлшемшартына сәйкестігін, яғни осы қаржы активі шартының талаптарында тек қана негізгі соманы және сыйақы төлеуді білдіретін ақша ағындарының белгіленген мерзімдерде пайда болуы көздеме екендігі тұрғысынан бағалау жүргізіледі.

SPPI-тестінің сандық және сапалық өлшемшарттары қаржы ұйымының ішкі құжаттарында белгіленеді (бұдан әрі – SPPI жөніндегі әдістеме).

SPPI әдістемесінде мыналар қамтылады, бірақ олармен шектелмейді:

1) SPPI-тесттен өтуді анықтау және өлшемшарттар;
2) ақшаның түрлендірілген уақытша құнын бағалау тәсілі;
3) қаржы активінің жіктелуіне әсер етпейтін ең төменгі сипаттамаларды (de minimis) айқындау тәсілдері мен өлшемшарттары (шартта көзделген ақша ағындарына әсер ету елеусіз болып табылады);

4) регресс құқығынсыз активтерді айқындау және өлшемшарттар, негізгі борышты және сыйақыны төлеу ретінде сипатталатын, бірақ нақты активтерге немесе ақша ағындарына инвестициялар болып табылатын шартты ақша ағындары. Қарыз беру кезіндегі қарыз алушының меншікті капиталының төмен немесе нөлдік деңгейі, қарыз беру кезіндегі қарыз алушының операциялық қызметінің төмен немесе нөлдік көрсеткіштері, қарыздың инвестициялық мақсаты, девелопер жобасын қаржыландыру, үшінші тараптың қарызды төлеуінің жоғары ықтималдылығы, басқа компанияның капиталындағы үлеске иелік етуді қаржыландыру, қарызды басқа банкте қайта қаржыландыру, қарыз алушының балансында негізгі бөлікті құрайтын қаржы құралдары осындай активтердің белгілері болып табылады;

5) егер қарыз Қағидалардың осы тармағының 4) тармақшасында көрсетілген белгілерге сәйкес келсе, SPPI-тесттен өту айқындалатын, дефолт тәуекеліне (EAD) ұшыраған талаптар сомасының кепілдік қамтамасыз ету құнына қатынасы ретінде есептелетін кепілмен қамтамасыз етуді жабу коэффициентінің шекті мәндерін (LTV) сақтауға тексеру жүзеге асырылады;

б) міндеттемелердің көп траншты құрылымы кезінде қамтамасыз етудің жеткіліктілігін есептеу тәртібі (кредиттік желі деңгейінде немесе әрбір транш бойынша жеке талдау);

7) Қағидалардың осы тармағының 1), 2, 3), 4), 5) және 6) тармақшаларында айқындалған ақпаратты бағалайтын SPPI-тест сауалнамасы сондай-ақ SPPI-тесттен өту бойынша шешім қабылдау мақсаттары үшін қаржы активінің мынадай сипаттамаларын (бірақ олармен шектелмей) қамтиды:

валюта және мөлшерлеме түрі;

қарызды мерзімінен бұрын өтеу шарттары (мерзімін ұзарту).";

5-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"5. Қаржы активтері және шартты міндеттемелер біртекті және жеке болып жіктеледі.

Жеке қаржы активтері бойынша провизиялар (резервтер) әрбір жеке қаржы активі бойынша бөлек есептелінеді.

Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесіне сәйкес құнсыздану белгілері жоқ жеке қаржы активтері бойынша Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде белгіленген кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамалары бойынша топтастырылу жүзеге асырылады және провизиялар (резервтер) Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде белгіленген тәртіпке сәйкес есептелінеді.

Біртекті қаржы активтері, шартты міндеттемелер Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде айқындалған кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде топтастырылады.

Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесі біртекті белгілері бар қарыздардың негізделген және статистикалық тұрғыдан расталған саралауды (статистика жеткілікті болмаған кезде, саралаудың сараптамалық негіздемесіне жол беріледі), сондай-ақ:

1) біртекті белгілері бар қарыздарды саралау үшін пайдаланылатын өлшемшарттар тізімін (өнім түрі, өтеуге дейінгі мерзім, сала және басқа да өлшемшарттар);

2) біртекті белгілері бар қарыздарды саралауды статистикалық тұрғыдан талдауға тәсілдер сипатын (оның ішінде біртектілікті, статистиканың жеткіліктілігін талдау және басқа да құрауыштар), сондай-ақ сараптамалық тәсілді қолдану кезінде сараптамалық тәсіл негізінде саралаудың сипаты мен негіздемесін;

3) әрбір өлшемшарт бойынша шекті мәндерді таңдау өлшемшарттарын;

4) портфельді одан әрі саралауды қажет етпейтін талаптарды (бұл қолданылатын жағдайлар үшін) қамтиды.";

10 және 11-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"10. Кредиттік тәуекелдің ұлғаюы мынадай түрде айқындалады:

1) Қағидалардың 7-тармағына сәйкес есептелген қаржы активі бойынша дефолттың басталу тәуекелін бастапқы тану күнгі дефолттың басталу тәуекелімен салыстыру арқылы қаржы активінің күтулі қолданылу мерзімі ішінде дефолттың басталу тәуекелінің өзгеруі бағаланады;

2) шамадан тыс шығындар мен күштерсіз қолжетімді дәлелді және расталған ақпарат талданады, ол бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюын көрсетеді.

Жеке қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы төменде аталған бір немесе бірнеше жағдайдың басталуы болып табылады:

қарыз алушыда (қоса қарыз алушыда) банктің ішкі әдістемесіне (ішкі модельдеріне) сәйкес кредиттік тәуекелдің ұлғаюына сәйкес келетін ішкі рейтингтің (баллдың) болуы; есепті күнге қаржы активінің қолданылу мерзімі ішінде дефолт ықтималдығы (PD) бастапқы тану кезінде оның мәнінен расталған статистикалық деректер негізінде қаржы ұйымы айқындаған мөлшерде (бірақ ХҚЕС 9 енгізілген күннен ерте емес), ал статистикалық деректер болмаған жағдайда – кемінде 200 (екі жүз) пайызға асып түседі . Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау үшін Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінің немесе ішкі рейтингтік модельдің айтарлықтай өзгеру жағдайларын қоспағанда, 12 (он екі) ай ішінде 5 (бес) пайыздан асатын дефолт ықтималдығы бар кредиттер ескеріледі. Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау үшін провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесі немесе ішкі рейтингтік модель айтарлықтай өзгерген жағдайда 12 (он екі) ай ішінде 10 (он) пайыздан асатын дефолт ықтималдығы бар қарыздар ескеріледі;

қаржы ұйымы қаржы ұйымының расталған статистикасы негізінде айқындалған, статистика болмаған жағдайда, егер дефолттың он екі айлық ықтималдығының абсолюттік мәні 20 (жиырма) пайыздан асатын болса, дефолттың абсолюттік ықтималдығының шекті мәнін белгілейді;

негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша мерзімі 30 (отыз) күнтізбелік күннен асатын мерзімі өткен берешектің болуы;

белгілі бір қаржы активі немесе қолданылуының осындай күтілетін мерзімі бар ұқсас қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелдің сыртқы нарықтық көрсеткіштерінің айтарлықтай өзгеруі;

контрагент үшін шартта көзделген жоспарлы төлемдерді жүзеге асыруға экономикалық ынталандыруды ұсынатын міндеттеме немесе кепілдіктер немесе тетіктер сапасы бойынша қамтамасыз ету құнының айтарлықтай өзгеруі, олар контрагент үшін шартта көзделген жоспарлы төлемдерді жүзеге асыруға экономикалық ынталандыруды азайтады немесе өзгеше түрде дефолттың туындау ықтималдығына әсер етеді;

9 ХҚЕС-ке сәйкес келетін және Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде көзделген кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюының өзге де белгілері.

Төменде аталған бір немесе бірнеше жағдайдың басталуы біртекті қаржы активтері бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы болып табылады:

есепті күнге қаржы активінің қолданылу мерзімі ішінде дефолт ықтималдығы (PD) бастапқы тану кезінде оның мәнінен расталған статистикалық деректер негізінде қаржы

ұйымы айқындаған мөлшерде (бірақ ХҚЕС 9 енгізу күнінен ерте емес), ал статистикалық деректер болмаған жағдайда – кемінде 200 (екі жүз) пайызға асып түседі. Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау үшін Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінің айтарлықтай өзгеру жағдайларын қоспағанда, 12 (он екі) ай ішінде 5 (бес) пайыздан асатын дефолт ықтималдығы бар қарыздар ескеріледі. Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау үшін Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесі немесе ішкі рейтингтік модель айтарлықтай өзгерген жағдайда 12 (он екі) ай ішінде 10 (он) пайыздан асатын дефолт ықтималдығы бар қарыздар ескеріледі;

қаржы ұйымы меншікті расталған статистика негізінде айқындалған, статистика болмаған жағдайда, дефолттың он екі айлық ықтималдығының абсолюттік мәні 20 (жиырма) пайыздан асатын болса, дефолттың абсолюттік ықтималдығының шекті мәнін белгілейді;

негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша мерзімі 30 (отыз) күнтізбелік күннен асатын мерзімі өткен берешектің болуы;

9 ХҚЕС-ке сәйкес келетін және Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде көзделген кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюының өзге де белгілері.

11. Қаржы активі (қаржы активтері) бойынша күтілетін кредиттік зиян кредиттік зиянды бағалау мүмкіндігін ескере отырып сараланған, яғни қаржы активінің (қаржы активтерінің) бүкіл күтілетін қолданыс мерзімі ішінде барлық толық алынбаған ақшаның келтірілген құны болып табылады.

Қаржы активі (қаржы активтері) бойынша күтілетін кредиттік зиян Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласы бойынша есептеледі және төмендегілерді:

1) ықтимал нәтижелердің диапазонын бағалау арқылы белгіленген, ықтималдығы ескерілген бейтарап және сараланған соманы;

2) ақшаның уақытша құнын;

3) шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз есепті күнде қолжетімді болатын болжамды макроэкономикалық ақпаратты қоса алғанда, өткен оқиғалар, ағымдағы сапалы және сандық көрсеткіштер және болашақ экономикалық сапалы және сандық көрсеткіштердің болжамы туралы негізделген және расталған ақпаратты көрсететін тәсілмен бағаланады.

Қаржы ұйымының Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласында көзделген көрсеткіштер Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесіне сәйкес осы тармақтың бірінші және екінші бөліктерінің талаптарына сәйкес келген жағдайда күтілетін кредиттік зиянды есептеу формуласын өзгертуіне және (немесе) толықтыруына жол беріледі.

Қарызды қайта құрылымдау және мәжбүрлі қайта құрылымдау фактісімен, қарыз бойынша мерзімін өткізіп алу күндерінің санымен қоса, бірақ онымен шектелмей,

дефолт ықтималдығына (PD) әсер ететін сандық және сапалық факторлар Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде айқындалады.

Қағидаларда, Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде және 9 ХҚЕС-те белгіленген құнсыздануды объективті растау болып табылатын оқиғаларға сәйкес дефолт басталған жағдайда дефолт ықтималдығы (PD) 1-ге тең болып қабылданады.

Дефолт (LGD) жағдайында шығындар деңгейін бағалау кезінде жаңа қарыз беру есебінен қарызды қайта қаржыландыру, сондай-ақ мемлекеттік бағдарламаларды іске асыру шеңберінде алынған қарыздар қарызды өтеу ретінде есепке алынбайды.

LGD бағалау кезінде қаржы ұйымы мыналарды ескереді:

1) шектеу факторларына (меншік құқығын үшінші тұлғаларға беру және басқа да факторлар) байланысты кепіл мүлкін өндіріп алудың мүмкін болмау ықтималдығы және (немесе) өндіріп алуды қолданғаннан кейін кепіл мүлкін сатудың мүмкін болмау ықтималдығы (кепіл мүлкінің қолайсыз сипаттамалары және басқа да факторлар);

2) Қағидалардың 17-тармағына сәйкес өтімділік коэффициенттері не өткізудің нақты және бағаланған құны, өткізу мерзімі мен шығындары туралы тарихи деректер негізінде статистикалық талдауды пайдалана отырып бағаланған өтімділік коэффициенттері;

3) қосымша дисконттарды қолданудың өзге жағдайлары;

4) дисконтталған ақшалай қайтарымдарды есептеу;

5) осы мүлік қайтарымдылығын қамтамасыз ету болып табылатын кепіл мүлкі құнының және қарыз алушы берешегінің арақатынасы;

6) кепіл мүлкін өндіріп алу немесе сату мүмкіндігінің болмауының белгісі болып табылатын кепіл мүлкі болған кезде берешекті толық есептен шығару фактісі;

7) заңды тұлғаларға қарыз бойынша LTV бағаланатын сегменттің LTV-мен салыстырғанда айтарлықтай ауытқуының болуы;

8) кепіл мүлкі болған кезде берешекті толық есептен шығару фактісі кепіл мүлкін өндіріп алу немесе сату мүмкіндігінің болмауының және қайтару деңгейі негізінде LGD қайта бағалау қажеттілігінің белгісі болып табылады;

9) кепіл мүлкін өндіріп алу немесе сату мүмкіндігінің болмауының белгісі болып табылатын кепіл мүлкі болған кезде берешекті есептен шығару деңгейі бойынша негізделген шекті мәндер, бұл қайтару деңгейі негізінде жеке негізде LGD қайта бағалау қажеттілігіне алып келеді.

Дефолт тәуекеліне ұшырайтын талаптар (EAD) есептелген сыйақыны ескере отырып, баланстық міндеттемелерді және кредиттік конверсияның тиісті коэффициентін қолдана отырып, баланстан тыс міндеттемелерді ескереді.

Банктің болашақта қарыздар мен салымдарды EAD есептеу мақсаттары үшін орналастыруы бойынша ықтимал (шартты) міндеттемелер бойынша кредиттік конверсия коэффициенті қаржы ұйымының тарихи деректері негізінде айқындалады. Өзге жағдайларда кредиттік желілер бойынша кредиттік конверсия коэффициенті 1-ді

құрайды. Мерзімі өткен берешекті толық өтегенге дейін (15 (он бес) күнтізбелік күннен астам) лимитті автоматты түрде бұғаттау мүмкіндігі болған кезде кредиттік конверсия коэффициенті 0-ді құрайды.

Банктің болашақта қарыздар мен салымдарды орналастыруы бойынша ықтимал (шартты) міндеттемелер бойынша кредиттік конверсия коэффициенті, егер әрбір жеке траншты ресімдеу кезінде банк қарыз алушының қаржылық жай-күйінің өзекті мониторингінің болуын ескере отырып, ішкі және сыртқы ақпарат көздерін тексеру жолымен кредиттік тәуекелдің, кредиттік құнсызданудың айтарлықтай ұлғаю белгілерінің жоқтығын растаса, 0-ді құрайды.

Қаржы ұйымы талдамалық және статистикалық есептермен бекітілген макроэкономикалық факторлардың өзгеруінің негізделген сценарийлерін айқындайды және оларды күтілетін кредиттік шығындарды бағалау кезінде ескереді.

Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде макроэкономикалық сценарийлер мен көрсеткіштерді есептеудің жалпы тәсілдері, сондай-ақ макроэкономикалық сценарийлерді әзірлеу және бекіту кезеңдері қамтылады.

Макроэкономикалық сценарийлер мен көрсеткіштер есептерінің егжей-тегжейлі сипаттамасы банктің ішкі құжаттарында қамтылған.";

14, 15 және 16-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"14. Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активі болып табылмайтын, есепті күндегі жағдай бойынша қолда бар кредиттік зиян қаржы активінің жалпы баланстық құны мен қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған болашақ ақша ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде және қаржы ұйымының ішкі құжаттарында айқындалған сценарийлерде "going-concern" әдісі мен "gone-concern" әдісі бойынша орташа алынған нәтиженің ықтималдығы ескеріле отырып бағаланады.

"Going-concern" әдісі және "gone-concern" әдісі бойынша сценарийлер мен нәтиженің ықтималдығын айқындауға, "going-concern" әдісі және "gone-concern" әдісі бойынша келтірілген ағындарды есептеуге қойылатын талаптар Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде белгіленеді.

Болашақ ақша ағындарының келтірілген құны Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес болашақ ақша ағындарының келтірілген құнының формуласы бойынша есептеледі.

15. Кредиттік-құнсызданған қаржы активі контрагенттің провизияларды (резервтерді) қалыптастыру күніне қаржы активінің жалпы баланстық құнын қаржы активінің кредиттік-құнсызданған қаржы активтері санатына көшу сәтіндегі берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін төмендетуге әкеп соғатын кемінде 12 (он екі) ай кезең үшін берешекті өтеген жағдайда және бағалау күніне Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде белгіленген қаржы активінің құнсыздану белгілері

негізінде құнсыздандуды объективті растау болып табылатын оқиғалар болмаған жағдайда, кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюу белгілері бар қаржы активтері санатына өтеді.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюу белгілері бар қаржы активі контрагенттің провизияларды (резервтерді) қалыптастыру күніне қаржы активінің жалпы баланстық құнын кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюу белгілері бар және қалыптастыру күніне кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюуы провизияларының (резервтерінің) болмауы белгілері бар қаржы активтері санатына көшу сәтіндегі берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін төмендетуге әкеп соғатын берешекті өтеген жағдайда Қағидалардың 8-тармағына сәйкес олар бойынша күтілетін он екі айлық кредиттік зиянға тең сомада қалыптастырылатын қаржы активтері санатына өтеді.

Құнсыздану сатылары арасындағы қарыздың ауысу (қайта сыныптау) талаптары мынадай талаптардың біреуін немесе бірнешеуін қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

1) оның ішінде қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауы байқалмайтын мәжбүрлі қайта құрылымдау берілген күннен басталатын кезең қаржы ұйымының ішкі құжатында айқындалады және кемінде 12 (он екі) айды құрайды. Ұжымдық негізде бағаланатын жеке тұлғаларға берілген қарыздар бойынша жетінші төлемнен бастап мерзімін өткізіп алуға шығу серпінінің тұрақтанғанын растайтын, жеке тұлғаларға берілген қайта құрылымдалған қарыздарды өтеудің тарихи статистикасы болған кезде кемінде 6 (алты) ай кезеңін пайдалануға рұқсат етіледі. Қағидалардың 16-тармағында айқындалған құнсыздандуды объективті растау болып табылатын өзге оқиғалар бойынша – кредиттік құнсыздану сатысының нашарлауына әкеп соққан осы оқиға алып тасталған кезден бастап;

2) құнсыздану кезеңі өзгермейтін жағдайлар (төлемдердің едәуір кейінге қалдырылуы және басқа да жағдайлар);

3) кредиттік құнсыздандудан кейін қарыз алушы енгізген төлемдердің жалпы сомасы бұрын мерзімі өткен берешектің мөлшерінен көп немесе тең болады;

4) құнсыздану сатысын жақсарту үшін талап етілетін өзге де талаптар.

16. Жеке қаржы активі бойынша құнсыздандудың объективті растамасы болып табылатын мынадай бір немесе бірнеше оқиғаның болуы бағаланады:

1) қарыз алушының айтарлықтай қаржылық қиындықтары:

Жеке тұлғалар үшін:

қарыз алушыда (қоса қарыз алушыда) қаржы ұйымының ішкі әдістемесіне (ішкі модельдеріне) сәйкес құнсыздану деңгейіне сәйкес келетін ішкі рейтингтің (баллдың) болуы;

қарыз алушының (қоса қарыз алушының) кірістері немесе төлем қабілеттілігі деңгейінің едәуір нашарлауы және (немесе) міндеттемелерді өтеу үшін кірістердің жеткіліксіздігі;

еңбек немесе коммерциялық қызметінің болмауы;

қарыз алушыға (қоса қарыз алушыға) материалдық зиян келтірген немесе оған өзге коммерциялық қызметті жалғастыруға мүмкіндік бермейтін факторлардың болуы;
қарыз алушының қайтыс болуы;
кредиттік досьенің болмауы.

Заңды тұлғалар үшін:

қарыз алушыда (қоса қарыз алушыда) банктің ішкі әдістемесіне (ішкі модельдеріне) сәйкес құнсыздану деңгейіне сәйкес келетін ішкі рейтингтің (баллдың) болуы;

төменде атап көрсетілген екі және одан да көп жағдайлар басталған кезде қаржылық есептілікті, ақша қаражатының қозғалысы бойынша үзінді көшірмелерді, мониторингтік есептерді және жалпыға қолжетімді көздерден алынған өзге де ақпаратты талдау кезінде анықталған қарыз алушының елеулі қаржылық қиындықтары туралы негізделген және расталатын ақпараттың болуы:

теріс меншікті капитал;

соңғы 12 (он екі) айда меншікті капиталдың 50 (елу) пайыздан астам азаюы;

соңғы 12 (он екі) айда түсімнің 30 (отыз) пайыздан астамға төмендеуі;

соңғы 12 (он екі) айда ірі клиентті жоғалту және ауыстырудың болмауы;

міндеттемелердің активтерге арақатынасы 0,8-ден астамды құрайды;

пайыздар бойынша шығыстарға EBIT қатынасы (пайыздар мен салықтар шегерілгенге дейінгі пайда) ретінде есептелетін пайыздарды жабу коэффициенті 1,5-тен кемді құрайды;

ағымдағы активтердің ағымдағы міндеттемелерге қатынасы ретінде есептелетін ағымдағы өтімділіктің орташа жылдық коэффициенті соңғы 12 (он екі) айда 1-ден кем болады;

соңғы 12 (он екі) айдағы ақша қаражатының қозғалысы туралы есепке сәйкес теріс орташа жылдық ақша операциялық ағыны;

форс-мажорлық мән-жайлардың, сондай-ақ қарыз алушыға (қоса қарыз алушыға) материалдық залал келтірген, бірақ оның қызметін тоқтатуға әкеп соқпаған өзге де мән-жайлардың болуы;

жаңа қол қойылған қаржылық есептіліктің болмауы (провизияларды есептеуге дейін 6 (алты) айдан ерте емес күнге);

кредиттік досьенің болмауы;

2) шарт талаптарын бұзу, оның ішінде:

негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша мерзімі күнтізбелік 60 (алпыс) күннен асатын мерзімі өткен берешектің болуы;

айналым қаражатын толықтыруға арналған қаржыландыру жағдайларын қоспағанда, кредиттік желі мөлшерінің 25 (жиырма бес) пайызынан астам қарызды мақсатсыз пайдалану;

3) соңғы 12 (он екі) айдағы қарызды мәжбүрлі қайта құрылымдау;

4) қарыз алушының банкроттығы немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастырылуы ықтималдығының пайда болуы:

қарыз алушының банкроттық туралы өтініш беруі;

қарыз алушының төлем қабілетсіздігі басталған жағдайда оның берешегін өтеу бойынша қарыз алушымен оның берешегін өтеу бойынша шарттық міндеттемелері бар тұлғалар тобының шоғырландырылған қаржылық есептілігі активтерінің 10 (он) пайызынан астам активтерімен қарыз алушының берешегін өтеу бойынша шарттық міндеттемелері бар заңды тұлғаның қарыз алушының төлем қабілетсіздігі басталған жағдайда банкроттық туралы өтініш беруі;

5) Провизияларды (резервтерді) есептеу әдістемесінде белгіленген өзге жағдайлар;

Қаржы ұйымы бір мезгілде мынадай талаптарды орындаған кезде қаржы активтерінің өзге санатына құнсыздану белгілері бар жеке қаржы активін айқындайды:

қаржы ұйымының ішкі құжаттарына сәйкес негізделген дәлелдер мен тиісті есеп айырысуларды көрсете отырып, қаржы ұйымының тәуекелдерді басқару бөлімшесінің жеке қаржы активін кредиттік-құнсызданған қаржы активтері санатына енгізбеу жөніндегі қорытындысының болуы;

қаржыландыру туралы шешім қабылдаған қаржы ұйымының уәкілетті алқалы органының жеке қаржы активінің кредиттік-құнсызданған қаржы активтері санатына жатқызылмауы жөніндегі шешімінің болуы;

қаржы активтерінің өзге санатына жатқызылуы тиіс, құнсыздану белгілері бар жеке қаржы активтерінің жиынтық жалпы баланстық құны қаржы ұйымының меншікті капиталының 5 (бес) пайызынан аспайды.

Рейтингтік бағалаудың үлгісін жасау саласындағы халықаралық ұйымдардың (сарапшылардың) не (немесе) олардың мамандандырылған бөлімшелерінің қатысуымен әзірленген және тестілеуден өткен ішкі рейтинг үлгісі болған кезде, қаржы ұйымы қарыз алушының айтарлықтай қаржылық қиындықтарының бар екендігін анықтау мақсаты үшін ішкі рейтингті пайдаланады.

Рейтингтік бағалаудың үлгісін жасау саласындағы халықаралық ұйымдар (сарапшылар) мыналар болып табылады:

Standard & Poor's Financial Services LLC (Стандард энд Пурс Файнэншл Сервисез);

Fitch Ratings Inc. (Фич Рейтингс);

Moody's Investors Service (Мудис Инвесторс Сервис);

Oliver Wyman (Оливер Вайман);

Boston Consulting Group (Бостон консалтинг групп);

McKinsey & Company (Маккинзи энд компани);

Fair, Isaac and Company (FICO) (Фэйр, Исаак энд Компани);

Experian plc. (Экспириан);

Deloitte Touche Tohmatsu Limited (Делойт Туш Томацу Лимитед);

Ernst & Young Global Limited (Эрнст энд Янг Глобал Лимитед);

KPMG (КиПиЭмДжи);

PricewaterhouseCoopers International Limited (ПрайсуотерхаусКуперс Интернэшнл Лимитед).

Рейтингтік модельдердің кемсітушілік қабілетін зерттеу үшін келесі статистикалық құралдардың бірі қолданылады:

GINI-index (Джини-индекс);

AUC (Area Under the Curve - "қисықпен көрсетілген алаң");

Kendall Tau's (Кендалл Тау);

басқа статистикалық әдістер.

Рейтингтік модель жарамды және келесі өлшемшарттар сақталған кезде пайдалануға рұқсат етіледі:

статистикалық өлшемшарттар келесі мәндердің бірін қабылдаған кезде жақсы кемсітушілік қабілетке ие болады: AUC қисығы > 70 (жетпіс) пайыз, GINI-index > 40 (қырық) пайыз, Kendall Tau 's > 60 (алпыс) пайыз;

модельді құру үшін пайдаланылатын статистикалық деректердің маңыздылығы кемінде 3 (үш) жылды құрайды;

сандық көрсеткіштердің салмағы кемінде 40 (қырық) пайызды құрайды.

Валидацияны қаржы ұйымының тәуелсіз бөлімшесі не тәуелсіз үшінші тарапты тарта отырып, 2 (екі) жылда кемінде 1 (бір) рет жүзеге асырады.

Рейтингтік модельді валидациялауға жауапты тәуелсіз бөлімше мынадай талаптарға сәйкес келеді:

бөлімше модель құралдарын әзірлеуге және қолдауға, сондай-ақ кредиттік тәуекел процестері мен рәсімдерін өңдеуге арналған басқа функцияларға тәуелсіз;

бөлімше рейтингтер беруге және кредиттеуге қатысатын тұлғаларға тәуелсіз;

бөлімше рейтингтер беруге және кредит беруге жауапты тұлғаларға есеп бермейді;

бөлімше ішкі аудит қызметіне тәуелсіз.

Рейтингтік модель валидациясына қатысушылар мынадай талаптарға сәйкес келеді:

статистика, математика, деректер туралы ғылым немесе онымен байланысты сандық салаларда магистр дәрежесінің (немесе баламасының) болуы;

4 (төрт) жылдан астам қаржы қызметтерінде модельдерді әзірлеу мен тексеру тәжірибесінің болуы;

деректерді өңдеу және талдау құралдарымен және статистикалық құралдармен жұмыс істеудің 4 (төрт) жылдан астам практикалық тәжірибесінің болуы;

4 (төрт) жылдан астам статистикалық талдау, деректердің үлкен көлемін өңдеу және үрдістерді талдау тәжірибесінің болуы.

Толық негіздемелер берілген валидация нәтижелері қаржы ұйымының немесе Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнiң басқару органына (Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнiң филиалы үшін) ұсынылады."

4. "Екінші деңгейдегі банктерге, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктерінің филиалдарына арналған тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 12 қарашадағы № 188 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 19632 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

Көрсетілген қаулымен бекітілген, Екінші деңгейдегі банктерге, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктерінің филиалдарына арналған тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларында:

30-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"30. Кадрлар және сыйақы мәселелері жөніндегі комитет:

1) мүдделер қақтығысын барынша азайтуды ескере отырып, одан әрі банктің директорлар кеңесінің бекітуі үшін банктің ұйымдық құрылымының жобасын;

2) банктің тиісті органының одан әрі бекітуі үшін мүдделер қақтығысын басқару рәсімін және оны іске асыру тетіктерін;

3) нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7525 болып тіркелген, "Банктің, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының, сақтандыру брокерінің, Қазақстан Республикасы бейрезидент-банкі филиалының, Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының, Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру брокері филиалының басшы қызметкерлеріне еңбекақы төлеу, ақшалай сыйақылар, сондай-ақ материалдық көтермелеудің басқа да түрлерін есептеу жөніндегі ішкі саясатына қойылатын талаптарды белгілеу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2012 жылғы 24 ақпандағы № 74 қаулысына сәйкес кейіннен банктің директорлар кеңесінің бекітуіне шығару үшін банктің басшы қызметкерлеріне еңбек ақы төлеу, ақшалай сыйақы, сондай-ақ банктің басшы қызметкерлерін материалдық тұрғыдан ынталандырудың өзге де түрлерін есептеу жөніндегі саясатты әзірлеу үшін жауапкершілік атқарады".

Сыйақы мөлшері тәуекелдің нәтижеге арақатынасына тікелей байланысты. Мерзімі мен алу ықтималдығы белгісіз болып табылатын болашақ кірістер есебіне сыйақыларды төлеу тәсілдері қабылданған сапалық және сандық көрсеткіштер негізінде мұқият өлшенеді. Сыйақы жүйесі тәуекел дәрежесінің лимиттерін, ішкі рәсімдерді немесе уәкілетті органның талаптарын бұзуды қоса алғанда, барлық тәуекелдерді ескере отырып, тіркелмеген сыйақы мөлшерін өзгерту мүмкіндігін көздейді.";

33-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"33. Банк басқармасы таңдалған бизнес-модельге, қызмет ауқымына, операциялардың түрлері мен күрделілігіне, тәуекел-бейінге және банктің директорлар кеңесі бекіткен ішкі құжаттарға сәйкес банктің ағымдағы қызметіне басшылықты жүзеге асырады. Банк басқармасы мыналарға жауапты:

1) банк стратегиясының орындалуын қамтамасыз ету, банктің директорлар кеңесі бекіткен рәсімдерді, процестер мен саясаттарды сақтау;

2) кейіннен банктің директорлар кеңесінің бекітуіне шығару үшін банк стратегиясының жобасын әзірлеу, сондай-ақ стратегияның орындалуын мониторингтеуді жүзеге асыру және банк стратегиясының ағымдағы нарықтық және экономикалық ахуалын, тәуекел-бейіні мен қаржылық әлеуетке, сондай-ақ Қазақстан Республикасының азаматтық, салық, банктік заңнамасының, Қазақстан Республикасының қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы заңнамасының, Қазақстан Республикасының валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы, төлемдер және төлем жүйелері туралы, зейнетақымен қамсыздандыру туралы, бағалы қағаздар рыногы туралы, бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы, кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы, коллекторлық қызмет туралы, депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы, акционерлік қоғамдар туралы заңнамасының талаптарына сәйкестігін бағалау;

3) кейіннен банктің директорлар кеңесінің бекітуіне шығару үшін тиісті жылға арналған банк бюджетінің жобасын әзірлеу;

4) кейіннен банктің директорлар кеңесінің бекітуіне шығару үшін банктің рентабельділігін басқару саясатының жобасын әзірлеу, сондай-ақ банктің және оның қызметкерлерінің аталған саясатты сақтауын мониторингтеуді жүзеге асыру;

5) бекітілген және (немесе) оларға бекітілген қызмет учаскелері бойынша банк қызметкерлеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілген күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде банктің стратегиясын, саясаттарын және өзге де ішкі құжаттарын жеткізуді айқындайтын ішкі тәртіпті әзірлеу және банк пен оның қызметкерлерінің Қағидалардың талаптарын сақтауын мониторингтеуді жүзеге асыру;

6) кейіннен банктің директорлар кеңесінің бекітуі үшін банктің кадр саясатын әзірлеу, сондай-ақ оның банктің стратегиясына, ұйымдық құрылымына, тәуекел-бейініне, қол жеткізілген нәтижелерге және Қазақстан Республикасының еңбек, банктік заңнамасының, Қазақстан Республикасының акционерлік қоғамдар туралы заңнамасының талаптарына сәйкестігін мониторингтеуді жүзеге асыру. Кадр саясаты банк қызметіне құзыретті басшы қызметкерлерді тартуды қамтамасыз ететін стандарттарды, шарттар мен тетіктерді белгілейді және мыналарды:

банк қызметіне байланысты үдерістер мен тәуекелдерді басқаруға қабілетті қажетті тәжірибесі, біліктілігі және мінсіз іскерлік беделі бар қызметкердің болуын;

функциялар мен міндеттерді тиімді жүзеге асыру үшін ресурстардың жеткілікті санын қолдауды;

өз міндеттерін орындау барысында мүдделер қақтығысын азайтуды;

бір қызметкерге өкілеттікті шоғырландыру тәуекелін азайтуды;

сыйақыларды, сондай-ақ материалдық тұрғыдан ынталандырулардың өзге түрлерін төлеу тәртібін қоса алғанда, қызметкерлерге еңбекақы төлеудің ішкі тәртібін;

банк қызметкерлері жұмысының тиімділігіне бағалау жүргізуді қамтамасыз етеді;

7) кейіннен директорлар кеңесінің бекітуіне шығару үшін тарифтік саясатты әзірлеу , сондай-ақ банк пен оның қызметкерлерінің тарифтік саясатты сақтауын мониторингтеуді жүзеге асыру;

8) бұдан былай тәуекелдерді басқару жөніндегі комитеттің қарауына және банктің директорлар кеңесінің бекітуіне шығару үшін банктің кредиттік саясатын әзірлеу;

9) қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету және (немесе) оны қалпына келтіру бойынша жоспарды (жоспарларды) бекіту;

10) банктің директорлар кеңесіне банктің ішкі құжаттарында және Қағидаларда белгіленген басқарманың жұмыс сапасын бақылау және бағалау үшін қажетті ақпаратты ұсыну, оған мыналар:

банктің банк стратегиясында белгіленген мақсаттарға банк басқармасының қол жеткізуі, оларға қол жеткізу үшін кедергі келтіретін себептер бар болса, көрсете отырып;

банк қызметінің банктің директорлар кеңесі бекіткен стратегиялар мен саясатқа сәйкес келуі;

банк қызметінің нәтижелері және оның қаржылық жай-күйі, оның ішінде банк кірістілігінің орнықтылығы (құбылмалығы) туралы ақпарат;

банк қабылдайтын шешімдердің банктің директорлар кеңесі бекіткен рәсімдерге, процестерге және саясатқа сәйкес келмеуі;

тәуекел дәрежесінің бекітілген деңгейлерден асып түсуі және оларды бұзу себептері ;

комплаенс-бақылау, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау, ішкі аудит жөніндегі бөлімшелер және сыртқы аудит пен уәкілетті орган анықтаған бұзушылықтар мен кемшіліктердің дер кезінде, толық және сапалы жойылуы туралы, сондай-ақ олардың ұсынымдарының орындалуы туралы ақпарат;

қате, толық емес немесе рұқсатсыз орындалған операцияларды, активтердің сақталуын қамтамасыз ету бойынша қызметтегі кемшіліктерді, қаржылық және реттеушілік есептілікті қалыптастыру кезіндегі қателерді дер кезінде анықтау, банктің ішкі құжаттарының, Қазақстан Республикасының азаматтық, салық, банктік заңнамасы, Қазақстан Республикасының қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу , бақылау және қадағалау туралы заңнамасы, Қазақстан Республикасының валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы, төлемдер және төлем жүйелері туралы, зейнетақымен қамсыздандыру туралы, бағалы қағаздар рыногы туралы, бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы, кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы, коллекторлық қызмет туралы, депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және

терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы, акционерлік қоғамдар туралы заңнамасы талаптарының бұзушылықтары, сондай-ақ мүдделер қақтығысын және ішкі асыра пайдалану мен алаяқтықты, оның ішінде банкпен ерекше қарым-қатынастағы адамдарға қатысты жою бөлігінде ішкі бақылаудың жай-күйі туралы ақпарат;

11) банк қызметтерін ұсыну процесінде пайда болатын клиенттердің өтініштерін қарау ішкі тәртібін әзірлеу, сондай-ақ банктің осы тармақта көрсетілген талаптарды сақтауының мониторингін жүзеге асыру үшін жауапты болады. Клиенттердің өтініштерін қараудың ішкі тәртібі Қазақстан Республикасының банктік заңнамасының талаптарын ескереді және мыналарды:

банкке келіп түсетін өтініштерді қабылдау, бастапқы өңдеу, тіркеуді және клиенттердің өтініштеріне жауаптарды қоса алғанда, клиенттердің арыздары (өтініштері) бойынша іс қағаздарын жүргізу рәсімін;

клиенттердің өтініштері бойынша іс қағаздарын жүргізуге жауапты банктің құрылымдық бөлімшесін;

келіп түскен өтініштерді клиенттің өтінішіне жауаптарды өңдеу және жауап дайындау тапсырылатын жауапты құрылымдық бөлімшелерге немесе қызметкерлерге жеткізу (беру) рәсімін;

клиенттердің өтініштерін уақытылы өңдеу мерзімдерін және клиенттердің өтініштеріне жауаптар дайындау мерзімдерін;

клиенттердің өтініштерін қарау және клиенттердің өтініштеріне жауаптар дайындау кезінде банктің құрылымдық бөлімшелерінің өзара іс-әрекеттесудің ішкі тәртібін;

банк клиенттерінен келіп түскен өтініштердің жіктеуішін жүргізудің ішкі тәртібі мен рәсімдері;

12) Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес қаржы құралдары немесе қаржы активтері болып табылмайтын және кімге болмасын талап ету құқығы жоқ криптография және (немесе) компьютерлік есептеу құралдарын қолдана отырып, орталықтандырылмаған ақпараттық жүйеде жасалатын және ескерілетін шамалармен операцияларды қоса алғанда, жоғары тәуекелді операцияларды жүргізуден бас тарту, сондай-ақ өзіне тән тәуекел факторларын ескере отырып, клиентпен іскерлік қатынастарды бұзу рәсімін және (немесе) ішкі тәртібін әзірлеу.

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкінің тиісті атқарушы органы мыналарға жауапты:

1) кейіннен Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкінің тиісті басқару органының бекітуіне шығару үшін Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалының стратегиясының жобасын әзірлеу,

2) кейіннен Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкінің тиісті басқару органының бекітуіне шығару үшін тиісті жылға арналған Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалының бюджетінің жобасын әзірлеу;

3) кейіннен Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкінің тиісті басқару органының бекітуіне шығару үшін Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалының рентабельділігін басқару саясатының жобасын әзірлеу;

4) бекітілген және (немесе) оларға бекітілген қызмет учаскелері бойынша Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалы қызметкерлеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілген күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкінің стратегиясын, саясаттарын және өзге де ішкі құжаттарын жеткізуді айқындайтын ішкі тәртіпті әзірлеу;

5) кейіннен Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкінің тиісті басқару органының бекітуі үшін Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалының кадр саясатын әзірлеу. Кадр саясаты банк қызметіне құзыретті басшы қызметкерлерді тартуды қамтамасыз ететін стандарттарды, шарттар мен тетіктерді белгілейді және мыналарды:

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалының қызметіне байланысты үдерістер мен тәуекелдерді басқаруға қабілетті қажетті тәжірибесі, біліктілігі және мінсіз іскерлік беделі бар қызметкердің болуын;

функциялар мен міндеттерді тиімді жүзеге асыру үшін ресурстардың жеткілікті санын қолдауды;

өз міндеттерін орындау барысында мүдделер қақтығысын азайтуды;

бір қызметкерге өкілеттікті шоғырландыру тәуекелін азайтуды;

сыйақыларды, сондай-ақ материалдық тұрғыдан ынталандырулардың өзге түрлерін төлеу ішкі тәртібін қоса алғанда, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалының қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің ішкі тәртібін;

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалының қызметкерлері жұмысының тиімділігіне бағалау жүргізуді қамтамасыз етеді;

6) кейіннен Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкінің тиісті басқару органының бекітуіне шығару үшін тарифтік саясатты әзірлеу;

7) бұдан былай тәуекелдерді басқару жөніндегі комитеттің қарауына және Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкінің тиісті басқару органының бекітуіне шығару үшін Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалының кредиттік саясатын әзірлеу;

8) Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалы қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз ету және (немесе) оны қалпына келтіру бойынша жоспарды (жоспарларды) бекіту;

9) Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкі филиалы қызметтерін ұсыну процесінде пайда болатын клиенттердің өтініштерін қараудың ішкі тәртібін әзірлеу. Клиенттердің өтініштерін қараудың ішкі тәртібі Қазақстан Республикасының банктік заңнамасының талаптарын ескереді және мыналарды:

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалына келiп түсетiн өтiнiштердi қабылдау, бастапқы өңдеу, тiркеудi және клиенттердiң өтiнiштерiне жауаптарды қоса алғанда, клиенттердiң арыздары (өтiнiштерi) бойынша iс қағаздарын жүргiзу рәсiмiн;

клиенттердiң өтiнiштерi бойынша iс қағаздарын жүргiзуге жауапты Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының құрылымдық бөлiмшесiн;

келiп түскен өтiнiштердi клиенттiң өтiнiшiне жауаптарды өңдеу және жауап дайындау тапсырылатын жауапты құрылымдық бөлiмшелерге немесе қызметкерлерге жеткiзу (беру) рәсiмiн;

клиенттердiң өтiнiштерiн уақытында өңдеу мерзiмдерiн және клиенттердiң өтiнiштерiне жауаптар дайындау мерзiмдерiн;

клиенттердiң өтiнiштерiн қарау және клиенттердiң өтiнiштерiне жауаптар дайындау кезiнде Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының құрылымдық бөлiмшелерiнiң өзара әрекет етуiнiң iшкi тәртiбiн;

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы клиенттерiнiң келiп түскен өтiнiштерiнiң жiктеуiшiн жүргiзудiң iшкi тәртiбi мен рәсiмдерi;

10) Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес қаржы құралдары немесе қаржы активтерi болып табылмайтын және кiмге болмасын талап ету құқығы жоқ криптография және (немесе) компьютерлiк есептеулер құралдарын қолданумен орталықтандырылмаған ақпараттық жүйеде құрылатын және ескерiлетiн шаралармен операцияларды қоса алғанда, тәуекелi жоғары операциялар өткiзуден бас тарту рәсiмiн және (немесе) iшкi тәртiбiн әзiрлеудi айқындайды, сондай-ақ клиентпен iскерлiк қарым қатынасты бұзу орын алатын тәуекел факторлары ескерiлiп әзiрленедi.

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының басшы қызметкерлерi таңдалған бизнес-модельге, қызмет ауқымына, операциялардың түрлерi мен күрделiлiгiне, тәуекел-бейiнiне және Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнiң тиiстi басқару органы бекiткен iшкi құжаттарға сәйкес Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының ағымдағы қызметiне басшылықты жүзеге асырады және мыналарға жауапты:

1) Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы стратегиясының орындалуын қамтамасыз ету, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi бекiткен рәсiмдердi, процестер мен саясаттарды сақтау;

2) стратегияның орындалу мониторингiн жүзеге асыру және Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы стратегиясының ағымдағы нарықтық және экономикалық ахуалын, тәуекел-бейiнi мен қаржылық әлеуетке, сондай-ақ Қазақстан Республикасының азаматтық, салық, банктiк заңнамасының, Қазақстан Республикасының мемлекеттiк реттеу туралы, қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын бақылау және қадағалау туралы заңнамасының, Қазақстан Республикасының валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы, төлемдер және төлем жүйелерi

туралы, зейнетақымен қамсыздандыру туралы, бағалы қағаздар нарығы туралы, бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы, кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы, коллекторлық қызмет туралы, депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының талаптарына сәйкестігін бағалау;

3) Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының рентабельділігін басқару саясатын сақтау мониторингін жүзеге асыру;

4) Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы кадр саясатының Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы стратегиясына, ұйымдық құрылымына, тәуекел-бейініне, қол жеткізілген нәтижелерге және Қазақстан Республикасының еңбек, банктік заңнама талаптарына сәйкестігіне мониторингті жүзеге асыру;

5) Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы мен оның қызметкерлерінің тарифтік саясатты сақтау мониторингін жүзеге асыру;

6) Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнің тиісті басқару органына Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнің ішкі құжаттарында және Қағидаларда белгіленген Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының басшы қызметкерлерінің жұмыс сапасын бақылау және бағалау үшін қажетті ақпаратты ұсыну, оған мыналар:

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының басшы қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы стратегиясында белгіленген мақсаттарға қол жеткізуі, оларға қол жеткізу үшін кедергі келтіретін себептер бар болса, көрсете отырып;

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы қызметінің Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнің тиісті басқару органы бекіткен стратегиялар мен саясатқа сәйкес келуі;

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы қызметінің нәтижелері және оның қаржылық жай-күйі, оның ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы кірістілігінің тұрақтылығы (құбылмалығы) туралы ақпарат;

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалы қабылдайтын шешімдердің Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнің тиісті басқару органы бекіткен рәсімдерге, процестерге және саясатқа сәйкес келмеуі;

тәуекел дәрежесінің бекітілген деңгейлерден асып түсуі және оларды бұзу себептері ;

комплаенс-бақылау, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау, ішкі аудит бойынша бөлімшелер және сыртқы аудит пен уәкілетті орган анықтаған бұзушылықтар мен кемшіліктерді Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының басшы

қызметкерлерінің дер кезінде, толық және сапалы жоюы туралы, сондай-ақ олардың ұсынымдарының орындалуы туралы ақпарат;

қате, толық емес және рұқсатсыз орындалған операцияларды дер кезінде анықтау, активтердің сақталуын қамтамасыз ету бойынша қызметтегі кемшіліктер, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының бухгалтерлік есебінің деректері бойынша есептілікті және реттеушілік есептілікті қалыптастыру кезіндегі қателер, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының ішкі құжаттарындағы, Қазақстан Республикасының азаматтық, салық, банктік заңнамасының, Қазақстан Республикасының мемлекеттік реттеу туралы, қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын бақылау және қадағалау туралы заңнамасының, Қазақстан Республикасының валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы, төлемдер және төлем жүйелері туралы, зейнетақымен қамсыздандыру туралы, бағалы қағаздар нарығы туралы, бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы, кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы, коллекторлық қызмет туралы, депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының талаптарын бұзушылықтар, оның ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалымен ерекше қарым-қатынастағы адамдарға қатысты бөлігінде ішкі бақылаудың жай-күйі туралы ақпарат;

7) Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының банктік қызметтерді ұсыну процесінде пайда болатын клиенттердің өтініштерін қараудың ішкі тәртібі талаптарын сақтауының мониторингін жүзеге асыру үшін жауапты болады.

Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнің тиісті атқарушы органы Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiнің және Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының бекітілген ұйымдық құрылымы шеңберінде алқалы органдарға немесе Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi қызметкерлеріне, оның ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкi филиалының қызметкерлеріне берілген міндеттерді тиісінше орындауға жауапты.

Банктің басқармасы банктің бекітілген ұйымдық құрылымы шеңберінде банктің алқалы органдарына немесе қызметкерлеріне берілген міндеттердің тиісінше орындалуына жауапты.";

42-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"42. Кредиттік тәуекелді басқару жүйесінің шеңберінде банк мынадай қағидаттар мен талаптарды басшылыққа алады:

1) директорлар кеңесі және банк тәуекелдерін басқару мәселелері жөніндегі комитет мыналарды қамтамасыз етеді:

провизиялардың жеткіліктілік деңгейін ұстап тұру;

төмендегілермен қамтамасыз етілетін кредиттік тәуекелді бағалау процесін бақылауды жүзеге асыру:

шешімдер қабылдау мақсатында ақпараттың толықтығы мен дәйектілігін қамтамасыз ету бойынша қажетті шаралар қабылдау;

Қазақстан Республикасының азаматтық, салық, банктік заңнамасының, Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы, кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы, заңнамасының талаптарын, ішкі саясаттарды және кредиттік тәуекелді басқару бойынша рәсімдерді сақтау;

басқарушылық, реттеушілік және қаржылық есептіліктің толықтығы мен дәйектілігін қамтамасыз ету шараларын қабылдау;

бизнес-бөлімшелерден тәуелсіз қарыздарды бағалау рәсімінің болуы;

қарыздарды бағалау барысында барлық қолжетімді ақпаратты пайдалануға негізделген кредиттік тәуекелдің деңгейі бойынша активтерді сыныптаудың барабар жүйесін бекіту;

кредиттік тәуекелді басқару процесіне қатысушылардың арасында нақты және толық көлемде регламенттелген өзара іс-әрекет рәсімдерінің болуы;

бекітілген провизияларды және ішкі капитал жеткіліктілігін бағалау процесін құру әдістемесінің шеңберінде провизиялар деңгейінің күтілетін залалдарға сәйкестігін бағалау кіретін тиімді ішкі бақылау жүйесін құру;

2) банк кредиттік қызметті және бекітілген кредиттік саясат шеберінде кредиттік тәуекелді басқаруды жүзеге асырады, оған мыналар кіреді, бірақ мұнымен шектелмейді :

банктің кредиттік қызметінің негізгі бағыттары;

кредиттік процестің қатысушылары және олардың жауапкершілік салалары;

кредиттерді қарау және мақұлдау тәртібін қоса алғанда, оның ішінде банкпен ерекше қатынастармен байланысты тұлғаларды кредиттеуге қатысты кредиттік шешімдер қабылдаудың ішкі тәртібі, кредиттік тәуекелдің концентрациясын шектеу мақсатында кредиттеу лимиттері;

қарыз алушының кредиттік қабілеттілігін талдау рәсімі.

Егер жеке тұлғаға берілген қарыздардың және қабылданған шартты міндеттемелердің жиынтық сомасы мөлшері 100 (жүз) миллиард теңгеден асатын банктің меншікті капиталынан 0,01 (нөл бүтін жүзден бір) пайыздан асатын немесе мөлшері 100 (жүз) миллиард теңгеге дейін банктің меншікті капиталынан 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) пайыздан асатын болса, банк кредит қабілеттілігіне талдауды төмендегі ақпарат негізінде және мына факторларды ескере отырып (алайда олармен шектелмей) жүзеге асырады:

қарыз алушының тұрақты және жеткілікті кірісінің болуы;

жылжымайтын және басқа мүлігінің болуы;

қарыз берешегінің болуы, оның ішінде басқа кредиторлардың алдында;

борыштық жүктеме;

қарыздар бойынша төлем тәртібі (кредиттік тарих);

қарыз алушының банктің скорингтік жүйелеріндегі рейтингі (бар болса);
басқа да берешегінің болуы;
банктің алдындағы берешекті өтеудің өзге де көздерінің болуы;
банктік шоттар бойынша қалдықтар және операциялар;
білімі және қамтылуы (қызмет саласы) туралы ақпарат;
әлеуметтік-демографиялық сипаттамалары;
ақшаны нысаналы пайдалану туралы ақпарат;
қарыз алушының кірістері туралы қосымша ақпарат.

Егер жеке тұлғаға берілген қарыздардың және қабылдаған шартты міндеттемелердің жалпы сомасы банктің мөлшері 100 (бір жүз) миллиард теңгеден асатын меншікті капиталының 0,01 (нөл бүтін жүзден бір) пайызынан аспайтын немесе банктің мөлшері 100 (бір жүз) миллиард теңгеден аспайтын меншікті капиталының 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) пайызынан аспайтын болса, банк кредит қабілеттілігіне талдауды төмендегі ақпарат негізінде және мына факторларды ескере отырып (алайда олармен шектелмей) жүзеге асырады:

қарыз алушының тұрақты және жеткілікті кірісінің болуы;
қарыз берешегінің болуы, оның ішінде басқа кредиторлардың алдындағы;
борыштық жүктеме;
қарыздар бойынша төлем тәртібі (кредиттік тарих);
қарыз алушының банктің скорингтік жүйелеріндегі рейтингі (бар болса);
банктің алдындағы берешекті өтеудің өзге де көздерінің болуы;
банктік шоттар бойынша қалдықтар және операциялар;
білімі және қамтылуы (қызмет саласы) туралы ақпарат;
әлеуметтік-демографиялық сипаттамалары;
ақшаны нысаналы пайдалану туралы ақпарат (бар болса).

Егер заңды тұлғаға ұсынылған қарыздардың және шартты міндеттемелердің жалпы сомасы мөлшері 100 (жүз) миллиард теңгеден асатын банктің меншікті капиталының 0,1 (нөл бүтін оннан бір) пайызынан асатын немесе мөлшері 100 (жүз) миллиард теңгеден аспайтын банктің меншікті капиталының 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызынан асатын болса банк кредит қабілеттілігіне талдауды төмендегі ақпарат негізінде және мына факторларды ескере отырып (алайда олармен шектелмей) жүзеге асырады:

қарыз алушы-заңды тұлғалардың қаржылық есептілігін және негізгі қаржылық коэффициенттерін (рентабельділігі, меншікті және қарыз қаражатының арақатынасы, ақша қаражатының түсу жоспары (қаржы ұйымдарына қарыздар беру, қаржы ұйымдарында салымдарды орналастыру, 6 (алты) айдан аз мерзімге кредиттік желі ашу жағдайларын қоспағанда), кірістер деңгейін талдау.

Активтерінің баланстық құны банктің меншікті капиталының 0,2 (нөл бүтін оннан екі) асатын қарыз алушының талдау үшін қабылданатын қаржылық есептілігі (мерзімі 6

(алты) айдан кем овердрафттар, кредиттік карталар, кредиттік желілер түрінде қаржыландыру жағдайларын қоспағанда) мынадай талаптарға сәйкес келеді:

баланстың материалдық (маңызды) құрауыштары (баланс валютасынан 5 (бес) пайыздан астам) және (немесе) пайда мен зияндар туралы есеп (түсімнен 5 (бес) пайыздан астам) бойынша шоттардың талдамасымен есептіліктің негізгі үш нысанының болуы. Бұл талап "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамына, "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамына, Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс), Moody's Investors Service (Мудис Инвесторс Сервис) немесе Fitch Ratings Inc. (Фич Рейтингс) агенттіктерінің халықаралық шәкілі бойынша ұзақ мерзімді кредиттік рейтингі бар жария компанияларға, жеке халықаралық корпорациялардың (акциялары немесе қатысу үлестері қор биржасында не халықаралық қор биржаларында листингке алынбайтын) немесе жария халықаралық корпорациялардың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне енгізілетін заңды тұлғаларға, сондай-ақ қор биржасының листингтік талаптарына сәйкес келетін компаниялар куәландырған аудиттелген қаржылық есептіліктің болуы жағдайларына қолданылмайды;

қаржылық есептіліктің барлық нысандары арасындағы толық сәйкестік;

ұсынылған қаржылық есептіліктің астында қарыз алушының жауапты (уәкілетті) тұлғаларының қолдарының болуы.

Қор биржасының листингтік талаптарына сәйкес келетін аудиттелген қаржылық есептілік болған жағдайда кез келген мақсаттар үшін аудиттелген қаржылық есептілікке басымдылық беріледі, сондай-ақ оны салық декларациясымен салыстырып тексеру талап етілмейді. Жеке халықаралық корпорациялардың (акциялары немесе қатысу үлестері қор биржасында не халықаралық қор биржаларында листингке алынбайтын) немесе жария халықаралық корпорациялардың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне енгізілетін заңды тұлғалар үшін қаржылық есептілікті салық декларациясымен салыстырып тексеру талап етілмейді.

Салық декларациясының болуы (салық декларациясын тапсыру Қазақстан Республикасының салық заңнамасында талап етілген жағдайда) және бір кезең үшін құнсыздану белгілерін бағалау және провизияларды есептеу мақсатында ақша ағындарын есептеу үшін пайдаланылатын қаржы есептілігіндегі деректермен салық декларациясындағы деректердің қайшылығының болмауы талап етіледі. Қаржылық және салықтық есептілік көрсеткіштері арасындағы айырмашылықтарға бухгалтерлік және салықтық есепке алу айырмашылықтарына байланысты жол беріледі. Өзге жағдайларда есептілік нысандары арасындағы деректердің айтарлықтай алшақтығының себептері қарыз алушы бойынша банктің жауапты бөлімшесінің қорытындысында сипатталады және банктің уәкілетті алқалы органы қарайды.

Банк ішкі құжаттардағы айырмашылықтардың маңыздылығын белгілейді. Белгіленген шектер болмаған жағдайда түсім, қорытынды қаржылық нәтиже,

активтердің рентабельділігі көрсеткіштері бойынша 30 (отыз) пайыздан астам мөлшерде айырмашылықтар (бірақ олармен шектелмей) елеулі алшақтықтар болып табылады.

Қаржылық есептілік объективті болған жағдайда банк қаржылық есептілікті құнсыздану белгілерін бағалау және провизияларды есептеу мақсатында ақша ағындарын есептеу мақсатында пайдаланады.

Қаржылық есептілік және (немесе) салық декларациясы болмаған жағдайда (оларды тапсыру Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасында және (немесе) Қазақстан Республикасының салық заңнамасында талап етілмеген жағдайда) қарыз алушының активтері және өзге де табыс көздері туралы ақпарат (банк шоттары бойынша үзінді- көшірмелер, меншікте тиісті активтердің болуын растау) сұратылады.

Құнсыздану белгілері мен құнсыздану санаттарын бағалау шеңберінде қарыз алушылардың, тең қарыз алушылардың, кепілдік беруші мен кепілгерлердің қаржылық есептілігін шоғырландырылған түрде пайдалануға жол беріледі.

Қарыз бойынша күтілетін ақша ағындарын есептеу мақсатында қарыз алушының қаржылық есептілігін (оның ішінде банк тарапынан) оның төлем қабілетсіздігі басталған жағдайда қарыз алушымен оның берешегін өтеу бойынша шарттық міндеттемелері бар тұлғалардың (оның ішінде қарыз алушымен байланысты) есептілігімен, сондай-ақ егер осы тұлғаның активтері қарыз алушының міндеттемелері бойынша қамтамасыз ету болып табылса, қарыз алушымен осындай шарттық міндеттемелері жоқ тұлғалардың есептілігімен шоғырландыруға жол беріледі.

Банк осы тармақшаның отыз үшінші, отыз төртінші, отыз бесінші, отыз алтыншы, отыз сегізінші, отыз тоғызыншы, қырық бірінші, қырық екінші және қырық үшінші абзацтарында белгіленген талаптарды сақтамай қарыз берген жағдайда, қарыз алушының барлық міндеттемесі ХҚЕС бойынша құнсызданған активтерге жатады және провизиялар "gone concern" әдісі бойынша есептеледі (операциялық қызметтен түсетін нөлдік ақша ағындарына жол беру);

қарыз берешегінің, оның ішінде басқа кредиторлардың алдында қарыз берешегінің болуы;

қарыздар бойынша төлем тәртібі (кредит тарихы);

өтімді активтердің деңгейі;

борыштық жүктеме;

банк алдындағы берешекті өтеудің өзге көздерінің болуы;

болжамды бос ақша ағындары;

қарыз алушының сыртқы ортасын бағалау (экономиканың, саланың жай-күйі, даму перспективалары, өндіріс пен өткізу нарықтарының әртараптандырылуы және қарыз алушының операциялық қызметінің сипаттамалары, мысалы, қарыз алушының тиісті нарықтағы нарықтық үлесі, қарыз алушының өнімін көрсету, операциялар географиясы

, бизнестің циклділігі, тұтынушылардың басымдықтарындағы өзгерістер, технологиядағы өзгеріс, экономика секторына кірудегі кедергілер және компанияның табыс алу мен бағаларды ұстап тұру мүмкіндігіне ықпал ететін басқа да факторлар);

басқару сапасын бағалау (тәжірибе, құзыреттілік, іскерлік бедел);

қарыз алушының меншік иелерін бағалау;

сот талқылауларына тартылу фактілерінің болуы;

сенімсіз салық төлеушілер тізіміне енгізу.

Егер заңды тұлғаға берілген қарыздардың және шартты міндеттемелердің жиынтық сомасы банктің мөлшері 100 (бір жүз) миллиард теңгеден асатын меншікті капиталының 0,1 (нөл бүтін оннан бір) пайызынан аспайтын немесе банктің мөлшері 100 (бір жүз) миллиард теңгеден аспайтын меншікті капиталының 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызынан аспайтын болса, банк кредит қабілеттілігіне талдауды төмендегі ақпарат негізінде және мына факторларды ескере отырып (алайда олармен шектелмей) жүзеге асырады:

қарыз алушының тұрақты және жеткілікті кірісінің болуы;

қарыз берешегінің, оның ішінде басқа кредиторлардың алдындағы қарыз берешегінің болуы;

қарыздар бойынша төлем тәртібі (кредиттік тарих);

борыштық жүктеме;

банк алдындағы берешекті өтеудің өзге де көздерінің болуы;

тиісті саланы дамыту перспективалары.

Кредиттеу саласына және қарыз алушының типіне қарай сандық және сапалық көрсеткіштер жиыны өзгеріп отырады.

Жеке және заңды тұлғаларға қатысты кредиттік саясат олар болған кезде қарыз алушының кредиттік қабілеттілігіне талдау жүргізілмейтін жағдайларды айқындайды (банктік кепілдіктерді, аккредитивтерді, банктік қарсы кепілдікке шығарылған банктік кепілдіктерді, сондай-ақ жоғары өтімді активтермен қамтамасыз етілген қарыздарды беру). Қазақстан Республикасының Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша "А-" төмен емес шетел валютасында ұзақ мерзімді кредит рейтингі немесе басқа бір рейтингтік агенттіктердің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент-банктерінің еншілес ұйымдары болып табылатын банктер үшін бас банк немесе банкке қатысты үлестес тұлға кредиттік қабілеттілігінің талдауы қарыз алушының кредит алуға өтініші банкке түскен күннен бастап 12 (он екі) айдан кешіктірмей жүзеге асырылған жағдайда, қарыз алушының бас ұйымы деңгейінде немесе қарыз алушының шоғырландырылған қаржылық есептілігіне кіретін ұйымның ондай талдауын пайдалануға жол беріледі;

қайта құрылымдау жүргізу туралы шешім қабылдаған кезде негізділік, мақсатқа лайықтылық және тәуелсіздік ұстанымдарына негізделген және қарыздарды қайта құрылымдау жағдайлары мен талаптарының сипаттамасын қамтитын қарыз алушының

қаржылық қиындықтарына байланысты қарыздарды қайта құрылымдауға қатысты кредиттік шешімдер қабылдаудың ішкі тәртібі. Бұл ретте банк қарыз алушының қайта құрылымдау түріндегі қаржылық қиындықтарына байланысты банктік қарыз шартының талаптарын өзгертудің мынадай жағдайларын айқындайды:

қарыз бойынша төлем кестесін өзгерту, оның ішінде негізгі борышты және (немесе) сыйақыны өтеу үшін қарыз бойынша төлемдер бойынша жеңілдікті кезең ұсыну не ұзарту;

қарыз мерзімін әрі қарай ұзарту;

қарыз бойынша бір немесе одан артық төлемді жиынтығында күнтізбелік 30 (отыз) күннен артық мерзімге кейінге қалдыру;

қарыз бойынша негізгі борыштың және (немесе) сыйақының бөлігін кешіру;

сыйақы бойынша жиынтығында күнтізбелік 30 (отыз) күннен артық мерзімі өткен төлемдерді капиталдандыру;

сыйақы бойынша мерзімі өткен берешекті капиталдандырумен қарыз валютасын бір валютадан екінші валютаға өзгерту (айырбастау) және (немесе) шетел валютасындағы қарыздар бойынша айырбастау бағамын тіркеу;

банктегі, оның ішінде басқа қаржы ұйымдарындағы қарыз бойынша мерзімі өткен берешекті төлеу үшін жаңа қарыз беру;

қарыз бойынша жиынтығында күнтізбелік 30 (отыз) күннен артық мерзімі өткен берешек болған жағдайда кредиттік лимитті ұлғайту;

қарыз бойынша өзгермелі сыйақы мөлшерлемесімен негізгі көрсеткіш мөлшерінің өзгеруін қоспағанда, қарыз бойынша сыйақы мөлшерлемесін төмендету;

қаржы ұйымына берілетін қарыз алушының кепілдік мүлігінің есебінен берешек сомасын өтеу нәтижесінде қарыз бойынша берешекті төмендету.

Банк қайта құрылымдаудан кейін қарызды өтеу перспективаларының болуын есепке ала отырып, қаржылық қиындық көріп отырған қарыз алушылар бойынша қарыздарды қайта құрылымдау туралы шешім қабылдайды.

Шартты міндеттемелерді қоса алғанда, жалпы берешегі мөлшері 100 (жүз) миллиард теңгеден асатын банктің меншікті капиталынан 1 (бір) пайыздан асатын немесе мөлшері 100 (жүз) миллиард теңгеден аспайтын банктің меншікті капиталынан 2 (екі) пайыздан асатын, қаржылық қиындық көріп отырған қарыз алушылардың және (немесе) бір-бірімен байланысқан қарыз алушылар тобының қарыздарына қайта құрылымдау жүргізу туралы шешімді банк басқармасы немесе құрамына банк басқармасының төрағасы кіретін банктің алқалы органы қабылдайды. Қабылданған шешімдер туралы ақпарат тоқсан сайын банктің директорлар кеңесінің мүшелеріне жіберіледі;

мынадай факторларды есепке ала отырып (бірақ олармен шектелмей) кредиттік тәуекелді басқарудың тиімді тәсілдері:

тәсілді пайдаланған кезде өз білімі мен тәжірибесінің болуы;

экономикалық тиімділігі;

қарыз алушының және (немесе) контрагенттің типі, олардың қаржылық жай-күйі; кредиттеудің сол немесе өзге түріне тән тәуекелдің күрделілігі және дәрежесі;

3) банк кредиттік қызметін оларға кредиттік тәуекел тән операцияларды жүргізуді реттейтін ішкі құжаттарға сәйкес жүзеге асырады, оларға мыналар кіреді, бірақ онымен шектелмейді:

әлеуетті қарыз алушыларға және (немесе) контрагенттерге қойылатын талаптарды қоса алғанда, кредиттеудің әрбір түрі бойынша жеке және заңды тұлғаларға (оның ішінде банкпен ерекше қатынастармен байланысты тұлғаларға және банк қызметкерлеріне) кредит беру талаптары;

қарыз алушының және (немесе) контрагенттің ақпаратына, оның ішінде кредит беру туралы шешім қабылдауға қажетті қаржылық және басқа ақпаратқа қойылатын талаптар;

кредиттеу секторына, қарыз алушының кредиттік тарихына, сондай-ақ кредиттердің сапасын толық бағалауды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін сандық және сапалық факторлар негізінде рейтингтік жүйеге талдау жасауды көздейтін корпоративтік кредиттеудің ішкі тәртібі;

кредиттік скоринг әдіснамасы немесе сандық және сапалық сипаттамаларға негізделген қарыз алушының төлем қабілеттілігінің және кредиттік қабілеттілігінің талдауы және оны пайдалану ішкі тәртібі;

оған сәйкес кредит берілетін рейтингтің мүмкін болатын ең төменгі деңгейін белгілеу (бар болса);

кредиттік саясаттан, стандарттардан, процедуралардан, лимиттерден ауытқу мониторингін мақұлдау, бекіту және талдау ішкі тәртібі және процедуралары;

кредиттеу лимиттерін және (немесе) қарыз алушыларды талдауды ескерумен, оның ішінде бар болса, қарыз алушылардың рейтингтерін және (немесе) скорингтік бағалауын есепке ала отырып кредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелерін белгілеу. Кредиттеу лимиттері, оның ішінде кепілсіз кредиттер бойынша кредиттеу лимиттері валюталар, салалар, қарыз алушылардың (контрагенттердің) санаттары (қаржы ұйымдары, корпоративтік, жеке кредиттеу), өнімдер, байланысқан тараптардың топтары бойынша және бір қарыз алушыға белгіленеді;

кредит беру туралы өтініштерді қарау, мақұлдау, беру (беруден бас тарту) туралы шешімдер қабылдау ішкі тәртібі, оның ішінде банкпен ерекше қатынастармен байланысты тұлғаларды кредиттеуге қатысты;

кепілдік қамтамасыз етуге қатысты, мыналарды айқындайтын ішкі тәртіп:

кепіл түрлері және олардың жарамдылық өлшемшарттары;

кепілдің құрылымына қойылатын талаптар;

кепіл түрлері бойынша лимиттер;

қамтамасыз етудің жалпы құрылымындағы жоғары өтімді кепіл үлесі, қарыз сомасының кепіл құнына қатынасын сипаттайтын коэффициенті;

кепілдердің заңды күшін қамтамасыз ететін рәсімдер;

қарыз алушының өндірістік қызметі көрсеткіштерінің өзгерістерін, қамтамасыз етудің құнын және сақталуын, оның ішінде оның бағасына едәуір ықпал ететін басқа да жағдайларға ұшырау ықтималдығын есепке ала отырып кепілдік қамтамасыз етудің жедел бағалауы;

іске асырудың шекті мерзімдерін қоса алғанда кепілдік қамтамасыз етуді іске асыру рәсімдері;

бағалаушылар тарапынан кепілдік қамтамасыз етудің құнын бағалаудың объективтілігі (барабарлығы).

Банк ол бойынша кепілзат жылжымайтын мүлік және материалдық емес активтер (жер қойнауын пайдалану құқықтары) қойылатын қарыз беру туралы шешім қабылдаған кезде бағалау нәтижелерін қарайды. Соңғы бағалау күніне бағалаушы айқындаған нарықтық құн 100 000 (бір жүз мың) айлық есептік көрсеткіштен асатын, жер қойнауын пайдалану құқығы үшін 500 000 (бес жүз мың) айлық есептік көрсеткіштен асатын жағдайда, банк бағалаушының кепілзатты бағалау жүргізуін (жылына кемінде 1 (бір) рет) қамтамасыз етеді.

Банк қызметкерлері тарапынан кепілмен қамтамасыз ету құнын бағалаудың объективтілігін (барабарлығын) бағалаудың ішкі тәртібі банктің ішкі бағалауды қалыптастыру кезінде бағалауға жол берілетін тәсілдерге қойылатын талаптарды нақты формалдауды қоса алғанда, бірақ онымен шектелмей, бағалауға дұрыс тәсілдерді пайдалануды, атап айтқанда:

соңғы 4 (төрт) тоқсандағы не аяқталған күнтізбелік жылдағы объект бойынша теріс операциялық ақша ағындары немесе EBITDA (пайыздарды, салықтарды төлеу бойынша шығыстар шегерілгенге дейінгі пайда, тозу және есептелген амортизация) теріс мәні кезінде кіріс тәсілі шеңберінде дисконтталған ақша ағындары негізіндегі тәсілді қолдануға жол берілмейді. Бұл талап мынадай жағдайларға қолданылмайды:

компанияны инвестициялық сатысында бағалау, сондай-ақ егер бағаланатын компанияның балансында активтер, оның ішінде ақша ағындарын құруға қабілетті келісімшарттар болған;

растаушы ақпарат немесе нарықтық деректер болған жағдайда ақша ағынын құруға қабілетті объектілерді бағалау.

Объектінің құнын есептеу кезінде кіріс тәсілі шеңберінде есептеу банктің ішкі құжаттарында белгіленетін бағалау объектісінің тәуекел деңгейіне сәйкес келетін дисконттау мөлшерлемесі пайдаланылады.

Салыстырмалы тәсіл шеңберінде объектінің құнын есептеу кезінде нарықта орын алатын неғұрлым өзекті мәмілелер туралы ақпарат және (немесе) бағалау объектісімен

салыстырылатын объектілерді сату туралы ұсыныстар пайдаланылады, ал олар болмаған жағдайда тиісті түзетулер қолданылады.

Банк қызметкерлері тарапынан кепілмен қамтамасыз ету құнын бағалаудың объективтілігін (барабарлығын) бағалаудың ішкі тәртібі оған ұқсастар тізбесіне және оларды салыстырмалы деп тану өлшемшарттарына қойылатын талаптардың нақты ресімделуін қамтамасыз етеді, бірақ олармен шектелмейді:

- объектінің типі және (немесе) кіші түрі;
- объектінің орналасқан жері;
- объектінің жалпы ауданы;
- үй-жайлардың жай-күйі, бағалау объектісінің сыртқы жай-күйі;
- объектінің нысаналы мақсаты;
- объектінің өзге де техникалық сипаттамалары.

Қабылданған шешімдерді белгіленген ішкі тәртіпке сәйкестігі тұрғысынан бағалау Қағидалардың 11-тарауының талаптарына сәйкес жүргізіледі. Белгіленген ішкі тәртіптен ауытқулар анықталған жағдайда, мүдделі бөлімшелер анықталған ауытқулар туралы ақпаратты банктің уәкілетті алқалы органына жеткізеді. Банк қызметіндегі елеулі ауытқуларды болдырмау мақсатында банктің уәкілетті алқалы органы қарыз көлеміне (сомасына) және (немесе) ауытқулар санына шектеулер белгілейді және белгіленген шектеулердің сақталуын бақылауды жүзеге асырады;

Банк мыналарды:

қарызды және (немесе) баланстан тыс міндеттемені өтегеннен кейін және (немесе) қарыз алушы оның құнын бағалауды қоса алғанда, банктің балансындағы кепілмен қамтамасыз ету жөніндегі деректер банкінің клиенті болуын тоқтатқаннан кейін банктің ішкі жүйелерінде кемінде 5 (бес) жыл сақтауды;

банктің ішкі құжаттарына сәйкес кепілмен қамтамасыз ету бойынша деректерді уақтылы жаңартуды және тәуекел-метрикаларды (PD, LGD, EAD), провизиялар мен капиталды есептеуге жауап беретін модульдерге, сондай-ақ басқарушылық, қаржылық және реттеушілік есептілікті автоматты түрде қалыптастыруға жауап беретін модульдерге деректерді автоматты түрде ауыстыруды;

қолмен түзетуді қолданғанға дейінгі бастапқы деректерді, қолмен түзетуді қолдануға жауапты тұлғалар туралы деректерді қоса алғанда, кепілмен қамтамасыз ету бойынша деректерді кез келген қолмен түзету туралы деректерді автоматты түрде тіркеу және сақтауды қамтамасыз етеді.

Сақтауға жататын кепілмен қамтамасыз ету бойынша деректер мыналарды қамтиды (бірақ олармен шектелмейді):

бағалау объектісінің ішкі бірегей сәйкестендірушісіне, бизнес-сәйкестендіру нөміріне (бұдан әрі – БСН) немесе жеке сәйкестендіру нөміріне (бұдан әрі – ЖСН) кепіл берушінің, қарыз алушының, тең қарыз алушылардың және кепілгерлердің ішкі бірегей сәйкестендірушісіне (егер олар БСН және ЖСН-нен өзгеше болса,)

байланыстыру және байланысты қарыз алушылардың сәйкестендіруші топтары мен байланысты қарыз алушылардың барлық БСН/ЖСН-нің нақты көрсетілуі;

кепілмен қамтамасыз етудің түрі мен кіші түрі;

бағалау объектісінің кадастрлық нөмірі (егер қолданылса);

бағалау объектісінің орналасқан жері (елі, өңірі, мекенжайы);

банк жүйесінде кепіл шартын тоқтатудың нақты күні;

дисконттарды кепілмен қамтамасыз етуге қолданғанға дейінгі нарықтық құны;

кепілмен қамтамасыз етуге бағалау (қайта бағалау) жүргізу күні;

әрбір бағалау объектісі бойынша, оның ішінде банк балансындағы ағымдағы кепіл және жылжымайтын мүлік объектілері бойынша, сондай-ақ банк өткізген барлық бағалау объектілері бойынша кемінде 5 (бес) жыл кезең үшін қолданылған дисконттар. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16502 болып тіркелген "Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес провизиялар (резервтер) құру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 22 желтоқсандағы № 269 қаулысына сәйкес дисконттар арасында өндіріп алу ықтималдығы және (немесе) өткізу ықтималдығы, сатуға дейінгі күтілетін мерзім, қолданылған дисконттау мөлшерлемесі және индекстер, сатуға арналған күтілетін шығыстар, өтімділік коэффициенттері қолданылмаған жағдайда дисконт мәндері туралы ақпаратты сақтау қамтамасыз етіледі.

барлық дисконттарды, оның ішінде ұлттық валютадағы баламасын есепке алғаннан кейінгі нарықтық құн;

провизияларды есептеу кезінде пайдаланылатын кепілмен қамтамасыз ету құны;

бағалау объектісінің ауыртпалық белгісі;

бағалау объектісінің ауыртпалық кезектілігі;

кепіл беруші, кепілдік беруші, кепілгер, сақтандырушы туралы мәліметтер (заңды немесе жеке тұлға, атауы, бірегей сәйкестендіруші);

бағалау объектісіне ауыртпалықтың болуын растау күні;

қарыз алушы немесе қарыз деңгейіндегі бағалау объектісі бойынша банктің талап ету құқықтарының кезектілігі;

қарыз алушы мен қарыз деңгейіндегі кепілдер үшін қамтамасыз етудің аллоцирленген құны (олардың бірегей сәйкестендірушісіне сілтеме жасай отырып, әрбір қарыз алушыға кепіл мүлкінің үлесін көрсете отырып);

кепілмен қамтамасыз етуді бағалау тәсілі;

пайдаланылатын аудан бірлігі;

бағалау объектісінің жалпы, пайдаланылатын алаңы (егер қолданылса);

бағалау күніне жалға берілетін алаңның үлесі (егер қолданылса);

жалға беру үшін ықтимал қолжетімді алаңның үлесі (егер қолданылса);

4) дұрыс рейтингтік модельдің және (немесе) скорингтік жүйенің болуы.

Банктің директорлар кеңесі рейтингтік модельді және (немесе) скорингтік жүйені әзірлеуге, оларды енгізуге, қолдануға және жұмыс істеуін бақылауға жауапты бөлімшелерді айқындайды. Рейтингтік модельде және (немесе) скорингтік жүйеде кредиттік тәуекелдің әрбір деңгейінің сипаттамасы және оларды тағайындау талаптары қамтылады. Қарыз алушының кредиттік рейтингін және (немесе) скорингтік баллын тағайындау барысында банк қарыз алушының (қарыз алушылардың) қаржылық жағдайын және қарыз алушы бойынша басқа да қолжетімді ақпаратты есепке алады.

Қарыз алушыға кредиттік рейтинг және (немесе) скорингтік балды беру кезінде банк қарыз алушының келешектегі кредитті төлеу қабілеттілігіне және төлем қабілеттілігіне әсер ететін факторлар туралы өзекті қолжетімді ақпаратты басшылыққа алады.

Заңды тұлғаларға берілген кредиттік рейтинг жаңартылу тұрғысынан мерзімді мониторингке жатады. Қайта қарау жиілігі қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлау тәуекеліне әкелетін теріс ақпарат болған және (немесе) банк алдындағы міндеттемелерді өтеу мүмкін болмаған және өзге де қолжетімді ақпарат болмаған жағдайда ұлғаяды;

5) кредиттік тәуекел деңгейі бойынша активтерді сыныптаудың барабар жүйесі болуы.

Кредиттік тәуекел деңгейі бойынша активтерді сыныптау жүйесі шеңберінде банк кредиттік портфель сапасының мониторингі үшін кешенді рәсімдер мен ақпараттық жүйелерді (ол болмаған жағдайда – бағдарламалық қамтамасыз етуді) енгізеді және пайдаланады. Рәсімдер мен ақпараттық жүйелерде проблемалық қарыздарды сәйкестендіретін және анықтайтын, тиісті бақылауды қамтамасыз ететін өлшемшарттар қамтылады.

Кредиттік тәуекел деңгейі бойынша активтерді сыныптау жүйесі директорлар кеңесі, директорлар кеңесі жанындағы комитеттер, басқарма, кредиттік тәуекелді басқару процесіне қатысатын банктің өзге бөлімшелері үшін ақпарат беруді қамтамасыз етеді және банктің кредиттік тәуекелінің деңгейін жалпы баланс бойынша да және әрбір актив бойынша да бағалауға мүмкіндік береді.

Кредиттік тәуекел деңгейі бойынша активтерді сыныптау жүйесі кредиттік тәуекел тән барлық активтерді (банктің меншікті капиталынан 2 (екі) пайыз аспайтын сомада негізгі емес қызмет бойынша дебиторлық берешекті қоспағанда) жан-жақты талдауға негізделеді.

Активтерді жан-жақты талдауда:

қарыз алушының және (немесе) контрагенттің міндеттемелері бойынша дефолттар ықтималдығын (PD);

қарыз алушының және (немесе) контрагенттің дефолт жағдайында шығындар мөлшерін (LGD);

дефолтқа ұшырайтын міндеттемелер шамасын (EAD);
тәуекел бойынша позиция сақталатын мерзім ішінде;
кепілді қамтамасыз ету құнын және оны өткізу мүмкіндігін;
бизнес-ортаны және экономикалық жағдайларды бағалау қамтылады.

Кредиттік тәуекел тән болатын активтерді сыныптау (банктің меншікті капиталынан 2 (екі) пайыз аспайтын сомада негізгі емес қызмет бойынша дебиторлық берешекті қоспағанда) кем дегенде 5 (бес) санаттың негізінде жүзеге асырылады және мыналарды:

КЖБІП шеңберінде капиталдың жеткіліктілігін сенімді бағалауды;

күтілетін шығындарды өтеуге арналған провизиялардың қажетті деңгейін қамтамасыз етеді.

Негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі бар активтер, егер неғұрлым жоғары санатқа сыныптау үшін дәлелді және негізделген негіздер болмаған жағдайда, ең нашар санаттарға сыныпталады.

Негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен аз мерзімі өткен берешегі бар активтер, егер ішкі құжаттарда айқындалған қарыз алушының төлем қабілетсіздігінің өзге факторлары болса, ең нашар санатқа сыныпталады;

б) Проблемалық активтерді басқару саясатының болуы.

Банктің директорлар кеңесі проблемалық активтерді басқару саясатын бекітеді, ол мыналарды қамтиды:

проблемалық активтердің анықтамасы;

проблемалық активтерді басқару әдістері (қайта құрылымдау, сату, есептен шығару, кепілді қамтамасыз етуді алып қою, банкроттық және басқа әдістер);

проблемалық активтерге қатысты лимиттер (портфельдер бөлігінде) және лимиттер бұзылған кезде белгіленген лимиттерге сәйкес келтіру үшін проблемалық активтерді басқарудың бекітілген әдістерін іске асыру мерзімдері;

проблемалық активтер көлемінің ұлғаю тәуекеліне ертерек ден қоюдың сандық және сапалық өлшемдері;

мүдделі бөлімшелердің тізімі және проблемалық активтермен жұмыс істеу кезінде өзара іс-қимылының ішкі тәртібі;

директорлар кеңесіне проблемалық активтердің деңгейі туралы басқарушылық есептілікті ұсынудың ішкі тәртібі;

банк қолданатын проблемалық активтерді басқару әдістерін бағалау рәсімдері;

7) провизияларды қалыптастырудың сенімді әдістемесінің болуы.

Күтілетін шығындарды жабу үшін қалыптастырылатын провизиялардың жеткіліктілігін қамтамасыз ету мақсатында банк жыл сайын (не қажет болған кезде жиі) провизияларды қалыптастыру әдістемесіне талдауды:

провизияларды қалыптастыру әдістемесінің талаптарына сәйкес есептелген провизиялардың шығындардың нақты сомаларына сәйкестігін айқындау;

ағымдағы нарықтық жағдайларды, макроэкономикалық көрсеткіштердің өзгеруін талдау;

провизияларды қалыптастыру әдістемесінің валидациялары арқылы жүргізеді.

Ұжымдық қарыздар бойынша провизияларды қалыптастыру кезінде банк қажетті уақыт кезеңін қамтитын және банктің кредиттік шығындарын неғұрлым дұрыс көрсететін тарихи деректерді талдайды. Бұл ретте тарихи деректер ағымдағы нарықтық және экономикалық жағдайды талдаумен толықтырылады.

Егер провизияларды қалыптастыру әдістемесі провизиялары жеке негізде қалыптастырылатын қарыздар бойынша кредиттік тәуекелдің өсу белгілерінің болмауын көрсеткен жағдайда, мұндай қарыздар ұжымдық негізде кредиттік тәуекел деңгейін бағалауға жатады.

Банк болжамды макроэкономикалық ақпараттың әсерін есепке алуға қойылатын талаптарды қоса алғанда, дефолт ықтималдығын бағалаудың әрбір моделі сәйкес келетін егжей-тегжейлі талаптарды сипаттайтын дефолт ықтималдығын бағалау модельдерінің жалпы әдіснамасын әзірлеуді (жаңартуды) қамтамасыз етеді.

Дефолт ықтималдығын бағалау модельдерінің әдіснамасы мынадай талаптарды қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

кредиттік құнсыздануды анықтау;

пайдаланылатын деректердің сапасы, маңыздылығы және көлемі;

модельдерді әзірлеу және тестілеуге арналған модельдерді қалыптастыру әдіснамасы;

модельдің жекелеген блоктарының болуы (оның ішінде қаржылық, сапалық факторларды, мемлекеттік немесе топтық деңгейде қолдау мүмкіндігін есепке алу жөніндегі талап) және олардың түпкілікті PD айқындаудағы ең жоғары салмағы;

кредиттік құнсызданудың байқалатын деңгейлері негізінде модельді калибрлеу әдіснамасы (кредиттік құнсыздану деңгейлерінің нақты статистикасы негізінде модельді калибрлеу);

макро-сценарийлерді әзірлеу және есепке алу бойынша талаптар, миграция матрицаларын есептеу және қолдану әдіснамасы бойынша;

жетекші рейтинг агенттіктерінің кредиттік шкалаларымен үйлесімді валидтік кредит шкаласын әзірлеу;

PD әр түрлі түрлерін есептеу (он екі айға, бүкіл жарамдылық мерзіміне (lifetime PD) , қазіргі сәтте (PIT PD) және циклдік (TTC PD) бастапқы тану кезінде);

қаржылық кепілдіктер бойынша PD моделін есептеу;

бақыланатын дефолт деңгейі бойынша жылдық деректерді пайдалану немесе сенімді статистикалық талдауға негізделген балама тәсілдер арқылы жылдық PD бағалау;

Модельді әзірлеу шеңберінде:

скорингтік модельді қолдану кезінде әзірлеу үшін іріктеме қарыз алушыларының әрқайсысы бойынша скоринг балын есептеу;

скорингтік модельді қолдану кезінде модельді калибрлеу, яғни скоринг балын портфель бойынша кредиттік құнсызданудың байқалатын тарихи деңгейінің модельдерін пайдалана отырып, PD мәніне ауыстыру;

макроэкономикалық жағдайды есепке алу және PD ТТС-ті PD PIT-ке аудару моделін әзірлеу;

жылдық PD-ды бақыланатын дефолт деңгейі бойынша жылдық деректерді не сенімді статистикалық талдауға негізделген балама тәсілдерді пайдалану арқылы бағалау;

модельді әзірлеу кезінде дефолттардың бақыланатын деңгейі бойынша тарихи деректердің өзекті көлемін таңдауды және күтілетін макрокөрсеткіштер негізінде PIT мәндерін калибрлеуді көздеуі тиіс;

статистикалық негізделген жағдайларды қоспағанда, Қазақстан Республикасының резиденттері үшін Қазақстан Республикасының PD-ге сәйкес келетін PD-дің ең төменгі шегін белгілеу.

Банк барлық тәуекел-метрикалардың (PD, LGD, EAD), құнсыздану сатыларының және провизиялардың банктің ішкі жүйелерінде автоматты түрде есеп айырысуды, сондай-ақ кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаю оқиғаларын, ХҚЕС бойынша құнсыздануды объективті растау болып табылатын оқиғаларды, құнсыздану санаттарын айқындауды қамтамасыз етеді.

Банк мынадай деректердің (бірақ олармен шектелмей) қарызды (немесе) баланстан тыс міндеттемені өтегеннен кейін жүйелерде кемінде 5 (бес) жыл сақталуын қамтамасыз етеді:

SPPI тесттен өту немесе өтпеу нәтижелері;

9 ХҚЕС-ке сәйкес қаржы құралын жіктеу;

құнсыздануды объективті растау болып табылатын оқиғалар (әрбір қарыз алушы және (немесе) міндеттеме бойынша әрбір оқиға үшін жеке деректер өрісі);

қарыз алушының құнсыздану сатысы;

жеке бағаланатын қарыз алушылар үшін "going-concern" және "gone-concern" әдістері бойынша сценарийлердің ықтималдылығы;

тиімді пайыздық мөлшерлеме (бастапқы және ағымдағы пайыздық мөлшерлемелер)

;

дефолт деңгейлері (қарыз алушылардың, міндеттемелердің саны бойынша және міндеттемелердің сомасы бойынша) абсолюттік және пайыздық көрсеткіштерде;

қайтарым деңгейлері (міндеттемелердің сомасы бойынша - сауығуды ескере отырып және сауығуды есепке алмай) абсолюттік және пайыздық көрсеткіштерде;

қайта құрылымдау деңгейлері (қарыз алушылардың, міндеттемелердің саны бойынша және міндеттемелердің сомасы бойынша – қайта құрылымдау бойынша жеке және мәжбүрлі қайта құрылымдау бойынша жеке) абсолюттік және пайыздық көрсеткіштерде;

сауығу деңгейлері (қарыз алушылардың, міндеттемелердің саны бойынша және міндеттемелердің сомасы бойынша) абсолюттік және пайыздық көрсеткіштерде;

есептен шығару деңгейлері (міндеттемелер сомасы бойынша - ішінара есептен шығару бойынша жеке және толық есептен шығару бойынша жеке) абсолюттік және пайыздық көрсеткіштерде);

PD мәндері (оның ішінде әрбір қарыз алушы және (немесе) міндеттеме үшін берілген сәттен бастап және қарыздың және (немесе) баланстан тыс міндеттеменің бүкіл қолданылу мерзімі ішінде);

тану сәтіндегі және қарыз және (немесе) баланстан тыс міндеттеме мерзімі ішіндегі әрбір айға арналған он екі айлық PD және lifetime PD мәндері;

LGD мәндері (әрбір қарыз алушы және (немесе) міндеттеме үшін LGD мәнін қоса алғанда) қарыз және (немесе) баланстан тыс міндеттеме берілген сәттен бастап (бірақ 9ХҚЕС енгізген күннен бұрын емес) және қарыздың және (немесе) баланстан тыс міндеттеменің бүкіл қолданылу мерзімі ішінде әрбір айға;

EAD мәндері (әрбір қарыз алушы және (немесе) міндеттеме үшін EAD мәнін қоса алғанда) қарыз және (немесе) баланстан тыс міндеттеме берілген сәттен бастап (бірақ 9ХҚЕС енгізген күннен бұрын емес) және қарыздың және (немесе) баланстан тыс міндеттеменің бүкіл қолданылу мерзімі ішінде әрбір айға;

кредиттік шығындар (әрбір қарыз алушы және (немесе) міндеттеме үшін күтілетін кредиттік шығындар мәнін қоса алғанда) қарыз және (немесе) баланстан тыс міндеттеме берілген сәттен бастап (бірақ 9ХҚЕС енгізген күннен бұрын емес) және қарыздың және (немесе) баланстан тыс міндеттеменің бүкіл қолданылу мерзімі ішінде әрбір айға;

тәуекел-саралау коэффициенттерінің мәндері (RWA) (әрбір қарыз алушы және (немесе) міндеттеме үшін RWA мәнін қоса алғанда) қарыз және (немесе) баланстан тыс міндеттеме берілген сәттен бастап (бірақ 9ХҚЕС енгізген күннен бұрын емес) және қарыздың және (немесе) баланстан тыс міндеттеменің бүкіл қолданылу мерзімі ішінде әрбір айға;

кредиттік конверсия коэффициенттері;

қарыз алушының баланстық және баланстан тыс міндеттемелерінің сомасы (соңғы 5 (бес) жыл бойынша);

қарыз алушының есептен шығарылған қарыздары (соңғы 5 (бес) жыл бойынша);

провизиялардың қорытынды мәні (қарыз алушы деңгейінде және міндеттеме деңгейінде);

БСН немесе ЖСН-ге және ішкі бірегей сәйкестендірушілеріне (егер олар БСН немесе ЖСН-нен өзгеше болса) қарыз алушы мен қарыз және (немесе) баланстан тыс міндеттемені байланыстыру;

БСН немесе ЖСН және ішкі бірегей сәйкестендірушісіне (егер олар БСН немесе ЖСН-нен өзгеше болса) барлық бірлесіп қарыз алушылар мен кепілгерлерді байланыстыру;

банктің ішкі құжаттарына сәйкес байланысты қарыз алушылар тобының бірегей сәйкестендірушісіне байланыстыру;

банктің ішкі құжаттарына сәйкес байланысты қарыз алушылар тобы қатысушыларының БСН немесе ЖСН-не байланыстыру;

құнсыздану сатысын және провизияларды есептеу үшін талап етілетін, қарыз алушылардың қаржылық көрсеткіштері;

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес субъектінің кәсіпкерлік санатына жататындығының белгісі;

банкпен ерекше қатынастармен байланысты тұлғалардың тізіміне тиесілілік белгісі; қайта құрылымдау және (немесе) мәжбүрлі қайта құрылымдау белгісі;

қарыз бойынша және қарыз алушыға осы банктегі қарыздар бойынша қайта құрылымдауды жүргізудің барлық күндері;

Банк жүйелері барлық қарыз алушылар, олардың баланстық және баланстан тыс міндеттемелері және банк портфельдері үшін кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаю оқиғаларының және ХҚЕС бойынша құнсыздану оқиғаларының іске қосылу оқиғасының фактісін тіркейді және жүйелерде сақтайды;

8) кредиттік тәуекелді бағалау модельдерінің валидация рәсімінің болуы.

Модельдерді қолдана отырып кредиттік тәуекелді бағалаудың барабарлығын қамтамасыз ету мақсатында банк олардың валидациясы, бэк-тестинг жүргізу процестерін, тәуекелдердің жоспарланған деңгейінен ауытқудың рұқсат етілген деңгейін регламенттейді. Жоспарланған тәуекел деңгейінен ауытқыған жағдайда, банк түзету шараларының жоспарын әзірлейді.

Валидация бір немесе бірнеше мына әдістер:

модельдің кемсітушілік қабілетін тексеру;

модельдің болжамды дәлдігін бағалау;

рейтингтердің ауысуын талдау;

рейтингтерді салыстырмалы талдау арқылы жүзеге асырылады.

Валидацияны 4 (төрт) жылда кемінде 1 (бір) рет банктің тәуелсіз бөлімшесі не тәуелсіз үшінші тарапты тарта отырып жүзеге асырады. Валидацияны жүргізу жиілігі ағымдағы нарықтық жағдайға, стратегияға, активтердің көлеміне, банк операцияларының күрделілік деңгейіне байланысты болады, экономикада немесе

банкті кредиттеудің ішкі процестерінде елеулі өзгерістер болған жағдайда ұлғаяды. Валидация нәтижелері тәуекелдерді басқару мәселелері жөніндегі комитетке ұсынылады.

Банктің тәуелсіз бөлімшесі 1 (бір) жылда кемінде 1 (бір) рет жүргізген скорингтік моделдердің ішкі валидациясы.

Банктің тәуелсіз бөлімшесі скорингтік модельдердің ішкі валидациясын банктің ішкі құжаттарында провизияларды есептеуде пайдаланылатын өлшемдерді (қатысушылар, тексеру аясы, тексеру салалары, пайымдауларды дайындау өлшемшарттары, нәтижелерді ұсыну форматы, мерзімдері) валидациялаудың егжей-тегжейлі сипатталған процесін қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, валидацияның толық процесін ресімдеу кезінде мүмкін болады.

Банктің валидацияға жауапты тәуелсіз бөлімшесі тексеру процесін сипаттай отырып, нәтижелерді және маңыздылық дәрежесін ашып көрсете отырып, әрбір тексерілген параметр бойынша қорытынды қалыптастырады.

Валидация нәтижелері толық негіздемесімен тәуекелдерді басқару мәселелері жөніндегі комитетке беріледі.

Валидация нәтижелерін қарау нәтижелері бойынша тәуекелдерді басқару мәселелері жөніндегі комитет модельге өзгерістер енгізу қажеттілігі немесе қажеттілігінің жоқтығы мәселесі бойынша қорытындыны қамтитын хаттама жасайды.

Модельді валидациялау шеңберінде мыналарды жүргізу талап етіледі, оның ішінде: модельдің реттеуші талаптарға сәйкестігін тексеру;

модельді болжау дәлдігін анықтау үшін модельді бэк-тестингтеу (модель әзірленгеннен өзгеше іріктеулерде модельдің дәлдігін тексеру). Банк неғұрлым кейінгі бақылаулар негізінде модельдің релеванттығын тексереді;

модельдерді әзірлеу кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығы мен сапасын тексеру. Тексеру шеңберінде модельдерді әзірлеу кезінде жеткілікті ұзындықтың уақыт кезеңі пайдаланылғанына көз жеткізу қажет;

модельді тәуекел-метрикаларды бағалаудың басқа модельдеріне сәйкестігін тексеру ;

9) кредиттік тәуекелді бағалау кезінде барабар және негізделген сараптамалық бағалауды қолдану.

Сараптамалық бағалауды қолдану қажет болған жағдайларда банк:

мұндай бағалауды қолдану лимиттерін көрсете отырып, сараптамалық бағалауды қолданудың регламенттелген процесін;

сараптамалық бағалауды жүргізетін қызметкерлер құзыретінің жеткілікті деңгейін;

сараптамалық бағалауды қолданудағы біркелкі тәсілді қамтамасыз етеді. Бірдей жағдайларда сараптамалық бағалауларда елеулі ауытқулар болмайды;

сараптамалық бағалау тиісті сақтықты қолдана отырып, негізделген және құжатталған рұқсаттар негізінде жүзеге асырылады.

Банктің тарихи деректерді ескере отырып, сараптамалық бағалауды қолдануы ағымдағы нарықтық және экономикалық ахуалды талдаумен, атап айтқанда (қолданылуы бойынша):

қарыздар беру процестеріндегі, шешімдер қабылдау стандарттары мен практикаларындағы, қайтарудағы, есептен шығарудағы өзгерістермен;

сыртқы және ішкі экономикалық факторлардың, серпінді ескере отырып, бизнес ортаның өзгерістерімен;

жұмыс істемейтін және қайта құрылымдалған қарыздар деңгейінің өзгерістерімен; нарықтың жаңа сегменттері және өнімдері пайда болуымен;

кредиттік тәуекел шоғырлануының өзгерісімен толықтырылады;

10) қарыздар (дебиторлық берешекті және шартты міндеттемелерді қоса алғанда), сондай-ақ кредиттік тәуекел тән өзге операциялар туралы толық және дұрыс ақпаратты қамтамасыз ететін, деректерді сақтау құралдарының жиынтығын қоса алғанда, кредиттік тәуекел деңгейін дұрыс бағалауға мүмкіндік беретін қажетті құралдардың болуы.

Банк кредиттік басқаруды мыналарды қамтитын, бірақ олармен шектелмейтін рәсімдерге сәйкес жүзеге асырады:

ұсынылған кредиттік құжаттардың кредиттер беру талаптарына сәйкестігін тексеру;

кредиттік шарттардың қабылданған шешімдерге сәйкестігін тексеру;

кредиттік досьені қалыптастыру және жүргізу.

Кредиттік досьені (бөлігін) электрондық түрде қалыптастыруға рұқсат беріледі. Кредиттік досьеде (мыналарды қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей):

қарыз алушыны идентификаттау бойынша құжаттар қамтылады:

осы топқа жеке тұлғаның жеке басын куәландыратын құжаттар, заңды тұлғаны құруға байланысты құжаттар (Банктер туралы заңның 8-1-бабының 3-тармағында белгіленген жағдайларды қоспағанда, акцияларының немесе қатысу үлестерінің он және одан да көп пайызын тікелей немесе жанама иеленетін түпкі меншік иелері-жеке тұлғаларды жария етумен, оның құқық субъектілігін растаумен), сондай-ақ қарыз алушының атынан әрекет ететін және қарыз алушының атынан кредиттік және кепіл құжаттамасына қол қоюға уәкілетті тұлғалардың өкілеттігін растайтын құжаттар жатады.

Нысаналы пайдалануды анықтауға жататын құжаттама (овердрафтарды, банктің меншікті капиталының 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызынан кем жиынтық сомасымен нысаналы пайдалануды растаусыз тұтынушылық кредиттерді және банктің меншікті капиталының 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызынан кем жиынтық сомасымен айналым қаражатын толықтыру мақсатындағы кредиттерді, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктердің қатысуымен синдикатталған қарыздардан басқа):

осы топқа жасау мақсатында қаржыландыру сұратылатын мәміле бойынша құжаттар мен ақпарат (қайта құрылымдау және (немесе) қайта қаржыландыру

жағдайында қаржыландырудың бастапқы мақсаттарын қоса алғанда), оның ішінде ірі қарыз алушылар бойынша:

қарызды пайдалану мақсатын растайтын құжаттар, оның ішінде заңды тұлғалар үшін – жеткізу, сатып алу-сату шарттары, сыртқы сауда келісімшарттары және басқалары;

қарыз бен шартты міндеттемелердің сомасы асатын заңды тұлға үшін, меншікті капиталының мөлшері 100 (бір жүз) миллиард теңгеден асатын – банктің меншікті капиталының 0,1 (нөл бүтін оннан бір) пайызы болатын банктер үшін, меншікті капиталының мөлшері 100 (бір жүз) миллиард теңгеден аспайтын – банктің меншікті капиталының 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызы болатын банктер үшін – өзін-өзі ақтау мерзімін және кредиттелетін мәміленің рентабельділік деңгейін сипаттайтын қарызды берудің техникалық-экономикалық негіздемесі не қарызды пайдалану мақсаттарын, өткізу нарықтарын және қарыз алушының маркетингтік стратегиясын, тәуекелдерді бағалауды және оларды басқаруды көрсететін қарыз алушының бизнес-жоспары, жылдар бойынша нақтыланған қаржылық жоспары (жылдар бойынша бизнес-жоспарды іске асырудың қаржылық көрсеткіштері, бизнес-жоспарды қаржыландыру және қарызды өтеу көздері мен көлемі), кірістер (шығыстар) сметасы (инвестициялық мақсаттарға байланысты қарыздар, стартап жобалар немесе негізгі өтеу көзі кредит ресурстары есебінен сатып алынған тауарларды және (немесе) қызметтерді сатудан түсетін түсімдер болады деп жоспарланған қарыздар) жатады.

Осы тармақтың мақсаттары үшін:

айналым қаражатын толықтыруға арналған кредит деп ағымдағы өндірістік процестерді қаржыландыру үшін берілген кредит түсініледі;

тұтынушылық кредит деп заңды тұлға құрмай жеке тұлғаға немесе жеке кәсіпкерге берілген және мына өлшемшарттарға сәйкес келетін кредит түсініледі:

кредит беру кәсіпкерлік қызметті қаржыландыру мақсатына байланысты емес және қарыз алушы кредитті кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыру үшін пайдаланбайды деп болжанады;

кредитті ұзақ пайдаланылатын тауарларды (тұрғын үй жылжымайтын мүлікті, автомобильдерді, тұрмыстық техниканы, жиһазды және өзгелерін) сатып алуға және (немесе) әртүрлі қызметтерге (білім беру, туристік, медициналық, жөндеу-құрылыс және өзгелерді) ақы төлеуге және (немесе) өзге де сатып алулар мен мақсаттарға (басқа банктегі қарызды қайта қаржыландыруға (егер бұрын алынған қарыз тұтыну мақсаттарына байланысты болған жағдайда), ұялы телефондарды, тамақ өнімдерін және өзге де тауарларды) жолдау жоспарлануда;

кредитті алушыда алынған кредит бойынша банк алдындағы міндеттемелерге қызмет көрсетуге объективті мүмкіндік беретін, банктің ішкі құжаттарында

айқындалған тәртіппен расталған тұрақты табыс көзі (жалақы, зейнетақы, жәрдемақы, бағалы қағаздардан дивидендтер, жылжымайтын мүлікті жалға беруден түскен кірістер және басқа да кірістер) бар.

Клиенттің қаржылық жағдайын және қамтамасыз ету сапасын талдау үшін қажетті құжаттар:

құжаттардың бұл тобына негізінде қарыз алушының қаржылық жағдайына талдау жүргізілетін және қарыз алушы қызметінің негізгі экономикалық көрсеткіштерін көрсететін барлық құжаттар, сондай-ақ қабылданатын қамтамасыз етудің болуын, сапасын, мөлшерін растайтын құжаттар жатады.

Кредиттік мониторинг жүргізу үшін қажетті құжаттама. Осы топқа банк бөлімшелері қарыз ресімдеу барысында қалыптастыратын немесе мерзімді кредиттік мониторингті растау үшін қажетті құжаттама, сондай-ақ кредиттік тәуекелді басқару мақсаттары үшін қарыз алушылар (контрагенттер) туралы мәліметтерді жаңарту рәсімі жатады;

11) басқарушылық ақпарат жүйесінің болуы және жұмыс істеуі.

Банк мына:

кредиттік портфель және оның ішінде оның өзгерістерінің серпінінде ұсынылған оның сапасы туралы;

банкте кредиттердің әр түрлері бойынша белгіленген лимиттерге жиынтығында ұшырауға жақындауды бағалауды қоса алғанда (лимит алдындағы тәсіл), кредиттік тәуекелге ұшырау мөлшері (деңгейі) туралы;

байланысты қарыз алушылар тобына және оның өзгеру серпіні қатысты кредиттік тәуекелге ұшырауы туралы;

ірі қарыз алушылардың (контрагенттердің) және банкпен ерекше қатынастармен, оның ішінде банк акционерлерімен ерекше қатынастармен байланысты қарыз алушылардың (контрагенттердің) кредиттік тәуекелі шоғырлануы және оның өзгеру серпіні туралы;

қарыз алушылардың (контрагенттердің) ішкі рейтингтері және олардың өзгеру серпіні туралы, қарыз алушылардың (контрагенттердің) рейтингі бойынша кредиттер сапасының мониторингі және оның кезеңділігі туралы;

провизиялардың мөлшері және провизиялардың барабар деңгейін бағалау туралы;

қайта құрылымдалатын, қайта қаржыландырылатын және проблемалық кредиттер туралы;

лимиттердің сақталуын мониторингтеу және бақылау туралы;

саясат пен лимиттерден ауытқулар туралы ақпаратты қамтитын, бірақ олармен шектелмейтін басқарушылық есептілік нысандарын әзірлейді."

Өзгерістер енгізілетін
Қазақстан Республикасының
банк қызметін реттеу мәселелері
бойынша нормативтік құқықтық

актілерінің тізбесіне
1-қосымша
Ислам банктері үшін
пруденциялық нормативтердің
нормативтік мәндеріне және
өзге де сақтауға міндетті
нормалар мен лимиттерді есеп
айырысу әдістемесіне
2-қосымша

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтерінің кестесі

№	Баптар атауы	Тәуекел дәрежесі пайызбен
I топ		
1.	Қолма-қол теңге	0
2.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "АА-"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің қолма-қол шетел валютасы	0
3.	Тазартылған бағалы металдар	0
4.	Қазақстан Республикасының Үкіметіне қойылатын талаптар	0
5.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "АА-"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтеріне қойылатын талаптар	0
6.	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне қойылатын талаптар	0
7.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "АА-"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріне қойылатын талаптар	0
8.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "АА-"-тен төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің	0

	осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына қойылатын талаптар	
9.	Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарына салықтар мен бюджетке төленетін басқа да төлемдер бойынша қойылатын талаптар	0
10.	"Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамына қойылатын талаптар	0
11.	Ұлттық холдинг - оригинатор, Қазақстан Республикасының ұлттық басқарушы холдингі құрған ислам арнайы қаржы компаниясы шығарған исламдық бағалы қағаздар	0
12.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "АА-"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар шет мемлекеттердің орталық үкіметтері шығарған, мемлекеттік мәртебесі бар исламдық бағалы қағаздар	0
13.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "АА-"-тен төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған исламдық бағалы қағаздар	0
14.	Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногы туралы заңнамасына сәйкес "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры", "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі", "Проблемалық кредиттер қоры" акционерлік қоғамдары шығарған бағалы қағаздар, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамы шығарған бағалы қағаздар, Еуразиялық даму банкі шығарған және Қазақстан Республикасының ұлттық валютасына номинирленген бағалы қағаздар	0
	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB-"-тен	

15.	төмен емес ұзақ мерзімді рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар банктерде ашылған корреспонденттік шоттар бойынша талаптар	0
II топ		
16.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің қолма-қол шетел валютасы	20
17.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтеріне қойылатын талаптар	20
18.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріне қойылатын талаптар	20
19.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына қойылатын талаптар	20
20.	Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарына қойылатын талаптар	20
21.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдарына қойылатын талаптар	20

22.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдарға қойылатын талаптар	20
23.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған, мемлекеттік мәртебесі бар исламдық бағалы қағаздар	20
24.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған исламдық бағалы қағаздар	20
25.	Ұлттық басқарушы холдингке дауыс беруші акцияларының (қатысу үлестерінің) 100 (жүз) пайызы тиесілі заңды тұлға-оригинатор құрған ислам арнайы қаржы компаниясы шығарған Қазақстан Республикасының исламдық бағалы қағаздары	20
26.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған исламдық бағалы қағаздар	20
27.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдар шығарған исламдық бағалы қағаздар	20
III топ		
28.	Тазартылмаған бағалы металдар	50

29.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB-"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтеріне қойылатын талаптар	50
30.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB-"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріне қойылатын талаптар	50
31.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB-"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына қойылатын талаптар	50
32.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен төмен емес "A-"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдарына қойылатын талаптар	50
33.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A-"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдарға қойылатын талаптар	50
34.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB-"-ке дейінгі (қоса алғанда) борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент банктеріне немесе Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB+"-ға дейінгі (қоса алғанда) борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі	50

	бар бейрезидент банкке ашылған корреспонденттік шоттар бойынша қойылатын талаптар	
35.	Мына талапқа сәйкес келетін ипотекалық тұрғын үй қарыздары: (осы кестенің 53, 57 және 58-жолдарында көрсетілген жеке тұлғаларға берілген қарыздарды қоспағанда) берілген ипотекалық тұрғын үй қарызы сомасының кепіл құнына қатынасы кепіл құнын 50 (елу) пайызды қоса алғанда аспайды	35
36.	Мына талапқа сәйкес келетін ипотекалық тұрғын үй қарыздары: (осы кестенің 53, 57 және 58-жолдарында көрсетілген жеке тұлғаларға берілген қарыздарды қоспағанда) берілген ипотекалық тұрғын үй қарызы сомасының кепіл құнына қатынасы кепіл құнынан 51 (елу бір) пайыздан бастап 85 (сексен бес) пайызға дейін қоса алғанда шекте болады	50
37.	Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарға сәйкес қарыздардың өтелмеген бөлігінен 35 (отыз бес) пайыздан аз провизиялар (резервтер) қалыптасқан Қазақстан Республикасының резиденттеріне берілген негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі бар талаптар (ипотекалық тұрғын үй қарыздарын және осы кестенің 52, 53, 54, 57 және 58-жолдарында көрсетілген қарыздарды қоспағанда)	100
38.	Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарға сәйкес қарыздардың өтелмеген бөлігінен 35 (отыз бес) пайыздан астам және 50 (елу) пайыздан аз провизиялар (резервтер) қалыптасқан Қазақстан Республикасының резиденттеріне берілген негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі бар талаптар (ипотекалық тұрғын үй	75

	қарыздарын және осы кестенің 52, 53, 54, 57 және 58-жолдарында көрсетілген қарыздарды қоспағанда)	
39.	Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарға сәйкес қарыздардың өтелмеген бөлігінен 50 (елу) пайыздан астам провизиялар (резервтер) қалыптасқан Қазақстан Республикасының резиденттеріне берілген негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі бар талаптар (ипотекалық тұрғын қарыздарын және осы кестенің 52, 53, 54, 57 және 58-жолдарында көрсетілген қарыздарды қоспағанда)	50
40.	Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес шағын немесе орта кәсіпкерлікке жатқызылған субъектілерге берілген, мынадай өлшемшарттарға сәйкес келетін қарыздар: 1) 2022 жылғы 1 қаңтардан 2022 жылғы 30 маусым аралығын қосқан кезеңде - қарыз сомасы меншікті капиталдың 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызынан аспайды; 2022 жылғы 1 шілдеден бастап – қарыз сомасы меншікті капиталдың 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) пайызынан аспайды; 2) қарыз валютасы – теңге	2022 жылғы 1 қаңтардан 2022 жылғы 30 маусым аралығын қосқан кезеңде – 50 2022 жылғы 1 шілдеден бастап – 75
41.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған, мемлекеттік мәртебесі бар исламдық бағалы қағаздар	50
42.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі	50

	рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған исламдық бағалы қағаздар	
43.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А+"-тен бастап "А"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған исламдық бағалы қағаздар	50
44.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А+"-тен "А"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдар шығарған исламдық бағалы қағаздар	50
45.	Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері шығарған, "Қазақстан қор биржасы" акционерлік қоғамының ресми тізімінің "Негізгі" немесе "Балама" алаңшаларының "Борыштық бағалы қағаздар" секторына енген, "ДАМУ" кәсіпкерлікті дамыту қоры" акционерлік қоғамының және (немесе) "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының кепілдігіне ие, сомасы осы бағалы қағаздардың номиналды құнының кем дегенде 50 (елу) пайызын өтейтін және мына өлшемшарттарға сәйкес бағалы қағаздар: 1) эмитенттің бір бағалы қағаздар шығарылымына инвестициялар көлемі жеке капиталдың 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) пайызынан аспайды; 2) бағалы қағаздарды шығару валютасы – теңге.	50
46.	"Қазақстан қор биржасы" акционерлік қоғамына қойылатын талаптар	50
IV топ		
	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі	

47.	немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық үкіметтеріне қойылатын талаптар	100
48.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейіндегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық банктеріне қойылатын талаптар	100
49.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейіндегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына және тиісті рейтингтік бағасы жоқ халықаралық қаржы ұйымдарына қойылатын талаптар	100
50.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB-"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің жергілікті билік органдарына қойылатын талаптар	100
51.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A"-тен төмен рейтингі бар немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасы резидент ұйымдарына, тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарына және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB-"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарына қойылатын талаптар	100

52.	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарына, тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарына және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB"-ке дейін борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар және тиісті валюталық түсімі жоқ және (немесе) валюталық тәуекелдері қарыз алушы тарапынан хеджирлеудің тиісті құралдарымен өтелмеген Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарына 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап шетел валютасымен берілген 1 (бір) жылдан астам мерзімі бар талаптар</p>	200
53.	<p>Жеке тұлғаларға, III топқа енгізілген тәуекелді қоспағанда, оның ішінде тұтынушылық кредиттерге 2016 жылғы 1 қаңтарға дейін туындаған талаптар</p>	100
54.	<p>III топқа енгізілген тәуекелді қоспағанда, және тиісті валюталық түсімі жоқ және (немесе) валюталық тәуекелдері қарыз алушы тарапынан хеджирлеудің тиісті құралдарымен өтелмеген жеке тұлғаларға 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап шетел валютасымен берілген қарыздар, оның ішінде тұтынушылық кредиттер бойынша 1 (бір) жылдан астам мерзімі бар талаптар</p>	200
	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан</p>	

55.	Республикасының резидент банктеріне немесе Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент банктеріне ашылған корреспонденттік шоттар бойынша қойылатын талаптар	100
56.	Басқа да ипотекалық тұрғын үй қарыздары (осы кестенің 53, 57 және 58-жолдарында көрсетілген жеке тұлғаларға берілген қарыздарды қоспағанда)	100
57.	<p>2016 жылғы 1 қаңтардан бастап 2019 жылғы 31 желтоқсан аралығында жеке тұлғаларға берілген қамтамасыз етілмеген қарыздар, оның ішінде банк есептейтін мынадай өлшемшарттардың біреуіне сәйкес келетін тұтынушылық кредиттер:</p> <p>2017 жылғы 1 қаңтардан бастап 2019 жылғы 31 желтоқсан аралығында қарыздарды ай сайын мониторингтеу кезінде:</p> <p>1) қарыз алушы жеке тұлғаның орташа ай сайынғы кірісін есептеу үшін бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан соңғы 6 (алты) ай үшін жеке зейнетақы шотынан үзінді-көшірмені немесе қарыз алушы жалақыны қарыз алушы өтініш берген күннің алдындағы қатарынан 6 (алты) ай бойы банктің төлем карточкалары арқылы алғаны туралы ақпаратты қолдана отырып, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тіркелімінде № 9125 болып тіркелген "Қаржы ұйымдарының банк операцияларының жекелеген түрлерін және операцияларды жүргізуіне шектеулер енгізу туралы" Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2013 жылғы 25 желтоқсандағы № 292 қаулысына сәйкес есептелген қарыз алушының борыштық жүктемесі коэффициентінің деңгейі 0,35 асады;</p>	150

	<p>2) берген күннің алдындағы соңғы 24 (жиырма төрт) ай үшін кез келген қолданыстағы немесе жабылған қарыз және (немесе) ол бойынша сыйақы берешегі бойынша мерзімі өткен төлем күнтізбелік 60 (алпыс) күннен асады не төлем мерзімі күнтізбелік 30 (отыз) күннен астам 3 (үш) реттен артық кешіктірілсе;</p> <p>3) қарыздарды ай сайын мониторингтеу кезінде осы жолдың 1) немесе 2) тармақшаларында көрсетілген есеп айырысу үшін ақпарат жоқ.</p> <p>Банкте осы жолдың 1) немесе 2) тармақшаларында көзделген ақпарат болмаған жағдайда, жеке тұлғаларға берілген қарыздар қамтамасыз етілмеген болып танылады және осы жолға сәйкес кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленеді</p>	
58.	<p>Жеке тұлғаларға 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап берілген басқа да қарыздар, оның ішінде тұтынушылық кредиттер (ипотекалық тұрғын үй қарыздарын және осы кестенің 57-жолында көрсетілген жеке тұлғаларға арналған қарыздарды қоспағанда)</p>	100
59.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік мәртебесі бар исламдық бағалы қағаздар</p>	100
60.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB-"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің жергілікті билік органдары шығарған исламдық бағалы қағаздар</p>	100

61.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары және тиісті рейтингтік бағасы жоқ халықаралық қаржы ұйымдары шығарған исламдық бағалы қағаздар	100
62.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A-" төмен рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар резидент ұйымдар, тиісті рейтингтік бағасы жоқ резидент ұйымдар және Standard & Poor's агенттігінің "BBB+"-тен "BB-"-ке дейінгі рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент ұйымдар шығарған исламдық бағалы қағаздар	100
63.	Төлемдер бойынша есеп айырысулар	100
64.	Негізгі қаражат	100
65.	Материалдық қорлар	100
V топ		
66.	Банктің инвестицияларын қоспағанда, акциялар бөлігіндегі (жарғы капиталындағы қатысу үлесі) әділ құн бойынша есепке алынатын инвестициялар	100
67.	Банктің қаржылық есептілігін жасаған кезде қаржылық есептілігі шоғырландырылмайтын заңды тұлғаның шығарылған акцияларынан (жарғылық капиталындағы қатысу үлестерінен) әрбіреуі 10 (оннан) кем пайызды құрайтын, негізгі капиталдың 10 (он) пайызынан аспайтын банктің барлық инвестицияларының сомасы	100
	Банк шығарылған акцияларының (жарғылық капиталында қатысу үлестерінің) 10 (он) және одан көп пайызын иеленген қаржы ұйымының жай акцияларына банктің инвестициялар сомасы	

68.	және жиынтығында осы Нормативтердің 10-тармағында көрсетілген реттеуші түзетулерді қолданғаннан кейін банктің негізгі капитал айырмасының 17,65 (он жеті бүтін жүзден алпыс бес) пайызынан аспайтын, шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бөлігі және Нормативтердің 8-тармағының үшінші, төртінші және бесінші абзацтарында көрсетілген негізгі капиталдан шегерілеуге тиіс сомалар	250
69.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтеріне қойылатын талаптар	150
70.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріне қойылатын талаптар	150
71.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына қойылатын талаптар	150
72.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдарына қойылатын талаптар	150
73.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB-" төмен рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарына және тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының	150

	бейрезидент ұйымдарына қойылатын талаптар	
74.	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарына және тиісті рейтингтік бағасы жоқ және тиісті валюталық түсімі жоқ және (немесе) қарыз алушы тарапынан валюталық тәуекелдері хеджирлеудің тиісті құралдарымен өтелмеген Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарына 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап шетел валютасында берілген қарыздар бойынша 1 (бір) жылдан астам мерзімі бар талаптар</p>	200
	<p>Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген заңды тұлғалар немесе олардың азаматтары болып табылатын Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне қойылатын талаптар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Америка Құрама Штаттары (Американдық Виргин аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико Достастығы аумақтары бөлігінде ғана); 2) Андорра Князьдігі; 3) Антигуа және Барбуда мемлекеті; 4) Багам аралдары достастығы; 5) Барбадос мемлекеті; 6) Бахрейн мемлекеті; 7) Белиз мемлекеті; 8) Бруней Даруссалам мемлекеті; 9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласы аумағы бөлігінде ғана); 10) Вануату мемлекеті; 11) Гватемала Республикасы; 12) Гренада мемлекеті; 13) Джибути Республикасы; 14) Доминикан Республикасы; 	

- 15) Жаңа Зеландия (Кука және Ниуэ аралдары аумағы бөлігінде ғана);
- 16) Индонезия Республикасы;
- 17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 18) Кипр Республикасы;
- 19) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана);
- 20) Комор Аралдары Федералды Ислам Республикасы;
- 21) Коста-Рика Республикасы;
- 22) Либерия Республикасы;
- 23) Лихтенштейн Князьдігі;
- 24) Маврикий Республикасы;
- 25) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана);
- 26) Мальдив Республикасы;
- 27) Мальта Республикасы;
- 28) Маршалл аралдары Республикасы;
- 29) Монако Князьдігі;
- 30) Мьянма Одағы;
- 31) Науру Республикасы;
- 32) Нидерланд (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
- 33) Нигерия Федеративтік Республикасы;
- 34) Палау Республикасы;
- 35) Панама Республикасы;
- 36) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 37) Самоа Тәуелсіз мемлекеті;
- 38) Сейшел аралдары Республикасы;
- 39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;
- 40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;
- 41) Сент-Люсия мемлекеті;
- 42) Тонга Корольдігі;
- 43) Ұлыбритания мен Солтүстік Ирландияның Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана)
:
- Ангилья аралдары;

	<p>Бермуд аралдары; Британдық Виргин аралдары; Гибралтар; Кайман аралдары; Монтсеррат аралы; Теркс және Кайкос аралдары; Мэн аралы; Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары) ; 44) Филиппин Республикасы; 45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы</p>	
76.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған исламдық бағалы қағаздар</p>	150
77.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған исламдық бағалы қағаздар</p>	150
78.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған исламдық бағалы қағаздар</p>	150
79.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдары және тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдары шығарған исламдық бағалы қағаздар</p>	150
	<p>Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген Қазақстан Республикасының</p>	

бейрезидент-ұйымдары шығарған
исламдық бағалы қағаздар:

- 1) Америка Құрама Штаттары (Американдық Виргин аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико Достастығы аумақтары бөлігінде ғана);
- 2) Андорра Князьдігі;
- 3) Антигуа және Барбуда мемлекеті;
- 4) Багам аралдары достастығы;
- 5) Барбадос мемлекеті;
- 6) Бахрейн мемлекеті;
- 7) Белиз мемлекеті;
- 8) Бруней Даруссалам мемлекеті;
- 9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласы аумағы бөлігінде ғана);
- 10) Вануату мемлекеті;
- 11) Гватемала Республикасы;
- 12) Гренада мемлекеті;
- 13) Джибути Республикасы;
- 14) Доминикан Республикасы;
- 15) Жаңа Зеландия (Кука және Ниуэ аралдары аумағы бөлігінде ғана);
- 16) Индонезия Республикасы;
- 17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 18) Кипр Республикасы;
- 19) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана);
- 20) Комор Аралдары Федералды Ислам Республикасы;
- 21) Коста-Рика Республикасы;
- 22) Либерия Республикасы;
- 23) Лихтенштейн Князьдігі;
- 24) Маврикий Республикасы;
- 25) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана

150

32) Нидерланд (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
33) Нигерия Федеративтік Республикасы;
34) Палау Республикасы;
35) Панама Республикасы;
36) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
37) Самоа Тәуелсіз мемлекеті;
38) Сейшел аралдары Республикасы;
39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;
40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;
41) Сент-Люсия мемлекеті;
42) Тонга Корольдігі;
43) Ұлыбритания мен Солтүстік Ирландияның Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана)
:
Острова Ангилья;
Бермуд аралдары;
Британдық Виргин аралдары;
Гибралтар;
Кайман аралдары;
Монтсеррат аралы;
Теркс және Кайкос аралдары;
Мэн аралы;
Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары)
;
44) Филиппин Республикасы;
45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтерінің кестесіне қосымша

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленуге тиісті банк активтерінің есебіне түсіндірме

1. Салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған исламдық бағалы қағаздар, банкте түзетілген құны аталған активтер көлемінің 50 (елу) пайызынан кем емес қамтамасыз етуі бар (Кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтері кестесінің (бұдан әрі – Кесте) 1, 2, 3, 11, 12 және 13-жолдарында көрсетілген активтер түріндегі), сауда делдалы ретінде сауда қызметін қаржыландырған кездегі

коммерциялық кредиттер осы тармаққа сәйкес банктерде түзетілген қамтамасыз ету құнын анықтауға мүмкіндік беретін барабар есепке алу жүйесі болған кезде түзетілген қамтамасыз ету құнын шегергендегі тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер есебіне енгізіледі.

Түзетілген қамтамасыз ету құны (Кестенің 1, 2, 3, 11, 12 және 13-жолдарында көрсетілген активтер түріндегі) мыналарға:

салымдардың, оның ішінде осы банктегі қамтамасыз ету ретінде ұсынылған салымдардың 100 (бір жүз) пайыз сомасына;

қамтамасыз етуге берілген исламдық бағалы қағаздардың нарықтық құнының 95 (тоқсан бес) пайызына;

қамтамасыз етуге берілген тазартылған бағалы металдардың нарықтық құнының 85 (сексен бес) пайызына тең болады.

Жоғарыда көрсетілген салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған бағалы қағаздардың қамтамасыз етілмеген бөлігі салымдарға, дебиторлық берешекке, сатып алынған бағалы қағаздарға сәйкес келетін тәуекел дәрежесі бойынша Кестеге сәйкес мөлшерленеді.

2. Банкте "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры", "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамдарының даусыз және қайтарып алынбайтын кепілдіктері, экспортты қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік кепілдігі бар ұлттық компаниямен жасалған сақтандыру төлемі жөніндегі міндеттемелерді даусыз және қайтарып алынбайтын орындау туралы тармақтарды қамтитын сақтандыру шарты түрінде қамтамасыз етуі бар қарыздар көлемінің кемінде 50 (елу) пайызын өтейтін сома қамтамасыз етудің түзетілген құнын шегере отырып, тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің есебіне кіреді.

"Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры", "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамдарының кепілдіктері, Экспортты қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік кепілдігі бар ұлттық компаниямен жасалған сақтандыру төлемі жөніндегі міндеттемелерді даусыз және қайтарып алынбайтын орындау туралы тармақтарды қамтитын сақтандыру шарты түрінде қамтамасыз етудің түзетілген құны сақтандыру шарты сомасының 95 (тоқсан бес) пайызына тең болады.

3. Контрагенттен төмен тәуекел дәрежесі бар ұйымдар кепілдік берген (сақтандырылған) банк инвестициялары есебіне енгізілмеген салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған исламдық бағалы қағаздар, сауда делдалы ретінде сауда қызметін қаржыландыру кезіндегі коммерциялық кредиттер, инвестициялар тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген (банк инвестициялары есебіне енгізілмеген

салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған исламдық бағалы қағаздардың, қарыздардың, инвестициялардың кепілдік берген (сақтандырылған) сомасын шегергендегі) активтердің есебіне борышкердің тәуекел дәрежесі бойынша енгізіледі.

Банк инвестициялары есебіне енгізілмеген салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған исламдық бағалы қағаздардың, сауда делдалы ретінде сауда қызметін қаржыландыру кезіндегі коммерциялық кредиттердің, инвестициялардың кепілдік берген (сақтандырылған) сомасы тиісті кепілгердің (сақтандырушының) дебиторлық берешегінің тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленеді.

4. Қазақстан Республикасының мынадай бейрезиденттеріне ұсынылған, осы Түсіндірменің 1-тармағында көрсетілген салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған исламдық бағалы қағаздар және сауда делдалы ретінде сауда қызметін қаржыландыру кезіндегі коммерциялық кредиттер:

1) офшорлық аймақ аумағында заңды тұлға ретінде тіркелгендерге;

2) жекелей алғанда жарғылық капиталдың 5 (бес) пайыздан астамын иеленуші офшорлық аймақ аумағында тіркелген заңды тұлғаға тәуелді немесе офшорлық аймақ аумағында тіркелген заңды тұлғаға қатысы бойынша еншілес болып табылатындарға;

3) офшорлық аймақ азаматтары болып табылатындарға;

осы Түсіндірменің 1-тармағында көрсетілген қамтамасыз етудің болуына қарамастан, Кестеге сәйкес тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленеді.

5. Қазақстан Республикасының мынадай:

1) офшорлық аймақ аумағында заңды тұлға ретінде тіркелген, бірақ Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA-"-тен төмен емес рейтингі бар немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар немесе міндеттемелерінің барлық сомасының қамтамасыз етілуіне аталған деңгейден төмен емес рейтингі бар бас ұйымның тиісті кепілдігі бар;

2) офшорлық аймақ аумағында тіркелген заңды тұлғалардан тәуелсіз, жекелей алғанда жарғылық капиталдың 5 (бес) пайыздан астамын иеленуші немесе офшорлық аймақ аумағында тіркелген, бірақ офшорлық аймақтардың аумағында тіркелген заңды тұлғалар немесе олардың азаматтары не Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы офшорлық аймақтардың тізбесіне жатқызылған мемлекеттердің аумағында тіркелген заңды тұлғалар болып табылатын Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне қойылатын, ақпараттық алмасу бойынша міндеттемелер қабылдамаған талаптарды қоспағанда, рейтингі көрсетілген деңгейден төмен емес немесе рейтингі көрсетілген деңгейден төмен емес бас ұйымның тиісті кепілдігіне ие болған немесе рейтингі көрсетілген деңгейден төмен емес заңды тұлғаға қатысты еншілес немесе олардың азаматтарына немесе жарғылық капиталдың 5 (бес) пайызынан астамын жеке иеленетін заңды тұлғаларға тәуелді болып табылатын ұйымдарға не көрсетілген офшорлық аймақтардың аумағында тіркелген заңды тұлғаларға қатысты еншілес болып табылатын бейрезиденттеріне ұсынылған, осы

Түсіндірменің 1-тармағында көрсетілген салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған исламдық бағалы қағаздар және сауда делдалы ретінде сауда қызметін қаржыландыру кезіндегі коммерциялық кредиттер;

тәуекелдің нөл дәрежесі бойынша мөлшерленеді.

6. Салымдардың тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банктің активтерін есептеу мақсатында:

жеке тұлғаларға тұрғын үй салу үшін не оны сатып алу және (немесе) жөндеу мақсатында берілетін ипотекалық қарыз ипотекалық тұрғын үй қарызын білдіреді;

жеке тұлғаларға кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алуға ұсынылған, сауда делдалы ретінде сауда қызметін қаржыландыру кезіндегі коммерциялық кредит тұтынушылық кредит дегенді білдіреді.

7. Егер исламдық бағалы қағаздың арнайы шығарылым рейтингі болса, онда тәуекел дәрежесі бойынша банк активтерін мөлшерлеу кезінде бағалы қағаз рейтингін ескеру қажет.

8. Орталық контрагенттің қатысуымен жасалған "кері репо" операциясының мәні болып табылатын бағалы қағаздар тәуекелдің нөлдік дәрежесі бойынша өлшенеді.

9. Нормативтердің 11-тармағына сәйкес нарықтық тәуекелді ескере отырып, активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің есебіне енгізілген активтер валюталардың айырбастау бағамдарының және бағалы металдар бағамдарының өзгеруіне байланысты нарықтық тәуекелі бар қаржы құралдарының есебіне енгізілген активтерді қоспағанда, кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленетін активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің есебіне енгізілмейді.

10. Салымдардың тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтерін есептеу мақсаттары үшін қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар ретінде жылжымайтын мүлік кепілімен қамтамасыз етілген қарыздарды, тұрғын үй құрылысына үлестік қатысу шарттары, жылжымайтын мүлікті сатып алу мәні болып табылатын өзге де шарттар бойынша талап ету құқықтарын, қамтамасыз етуі автокөлік болып табылатын қарыздарды, банктік салым шартына немесе ақша кепілі шартына сәйкес банкте орналастырылған, берілетін қарыз сомасын толығымен өтейтін ақша қамтамасыз етуі болып табылатын қарыздарды, білім беруді кредиттеу жүйесі шеңберінде берілетін қарыздарды және тұрғын үй құрылысы жинақ ақшасы жүйесінің шеңберінде берілетін қарыздарды қоспағанда, тұтынушылық қарыз түсініледі.

Өзгерістер енгізілетін
Қазақстан Республикасының
банк қызметін реттеу мәселелері
бойынша нормативтік құқықтық
актілерінің тізбесіне
3-қосымша
Банктің пруденциялық

нормативтерінің және
сақталуы міндетті өзге де
нормалары мен лимиттерінің
нормативтік мәндері мен
оларды есептеу әдістемелеріне,
капиталының мөлшеріне
5-қосымша

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтерінің кестесі

№	Баптар атауы	Тәуекел дәрежесі пайызбен
I топ		
1.	Қолма-қол теңге	0
2.	Standard & Poog's агенттігінің "AA -"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің қолма-қол шетел валютасы	0
3.	Тазартылған бағалы металдар	0
4.	Қазақстан Республикасының Үкіметіне берілген қарыздар	0
5.	Standard & Poog's агенттігінің "AA -"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтеріне берілген қарыздар	0
6.	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне берілген қарыздар	0
7.	Standard & Poog's агенттігінің "AA -"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріне берілген қарыздар	0
8.	Standard & Poog's агенттігінің "AA -"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына берілген қарыздар	0
9.	"Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамына берілген қарыздар	0

10.	Ұлттық Банктегі салымдар және Ұлттық Банкке өзге де талаптар	0
11.	Standard & Poog's агенттігінің "AA -"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріндегі салымдар	0
12.	Standard & Poog's агенттігінің "AA -"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар, Еуразиялық даму банкіндегі Қазақстан Республикасының ұлттық валютасымен салымдар	0
13.	Қазақстан Республикасы Үкіметінің дебиторлық берешегі	0
14.	Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарының салықтар мен бюджетке төленетін басқа да төлемдер бойынша дебиторлық берешегі	0
15.	Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банк шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары	0
16.	Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының жергілікті атқарушы органдары шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары	0
17.	Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар рыногы туралы заңнамасына сәйкес " Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамы, " Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры", "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі", " Проблемалық кредиттер қоры" акционерлік қоғамдары шығарған бағалы қағаздар және Қазақстан Республикасының ұлттық валютасымен номинирленген Еуразиялық даму банкі шығарған бағалы қағаздар	0

18.	Кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес жеке тұлғалардың ипотекалық қарыздарын сатып алуды жүзеге асыратын, акцияларының 100 (жүз) пайызы Ұлттық Банкке тиесілі заңды тұлға шығарған бағалы қағаздар	0
19.	Standard & Poor's агенттігінің "AA-"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар шет мемлекеттердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздар	0
20.	Standard & Poor's агенттігінің "AA-"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	0
21.	Standard & Poor's агенттігінің "BBB"-тен төмен емес ұзақ мерзімді рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар банктерге ашық корреспонденттік шоттар бойынша талаптар	0
22.	Тәуекелдің I тобына енгізілген активтер бойынша есептелген сыйақы	0
II топ		
23.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA-"-дан төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің қолма-қол шетел валютасы	20
24.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтеріне берілген қарыздар	20

25.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А+"-тен "А"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріне берілген қарыздар	20
26.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А+"-тен "А"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына берілген қарыздар	20
27.	Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарына берілген қарыздар	20
28.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "АА-" төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдарына берілген қарыздар	20
29.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "АА-" төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдарға берілген қарыздар	20
30.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А+"-тен "А"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріндегі салымдар	20
31.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А+"-тен "А"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар	20
	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "АА-" төмен	

32.	емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдардағы салымдар	20
33.	Тәуекелдің I тобына жатқызылған дебиторлық берешекті қоспағанда, Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарының дебиторлық берешегі	20
34.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "AA-" төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдардың дебиторлық берешегі	20
35.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған, мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздар	20
36.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	20
37.	Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының жергілікті атқарушы органдары шығарған мемлекеттік бағалы қағаздарын қоспағанда, Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдары шығарған мемлекеттік бағалы қағаздар	20
38.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "AA-"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған бағалы қағаздар	20

39.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдар шығарған бағалы қағаздар	20
40.	Банк баланста ұстап тұратын және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AAA"-тен "AA"-ке дейінгі кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша "kzAAA"-тен "kzAA"-ке дейінгі рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар секьюритилендіру позициялары	20
41.	Тәуекелдің II тобына енгізілген активтер бойынша есептелген сыйақы	20
III топ		
42.	Тазартылмаған бағалы металдар	50
43.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтеріне берілген қарыздар	50
44.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріне берілген қарыздар	50
45.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған	50

	ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына берілген қарыздар	
46.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А+"-тен "А"-ке дейін төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдарына берілген қарыздар	50
47.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А+"-тен "А"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдарға берілген қарыздар	50
48.	Мынадай талапқа сәйкес келетін ипотекалық тұрғын үй қарыздары (осы кестенің 77, 79 және 80 - жолдарында көрсетілген жеке тұлғаларға берілген қарыздарды қоспағанда): берілген ипотекалық тұрғын үй қарызы сомасының кепіл құнына қатынасы қоса алғанда кепіл құнының 50 (елу) пайызынан аспайды	35
49.	Кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес жеке тұлғалардың ипотекалық қарыздарын сатып алуды жүзеге асыратын, акцияларының 100 (жүз) пайызы Ұлттық Банкке тиесілі заңды тұлғаның сатып алу үшін белгіленген талаптарына сәйкес келетін ипотекалық тұрғын үй қарыздары, сондай-ақ олар бойынша сыйақылар	35
50.	Кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес жеке тұлғалардың ипотекалық қарыздарын сатып алуды жүзеге асыратын, акцияларының 100 (жүз) пайызы Ұлттық Банкке тиесілі заңды тұлғаға қайта берілген ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша талаптар	35
	Мынадай талаптарға сәйкес келетін ипотекалық тұрғын үй қарыздары (осы кестенің 77, 79 және 80 -жолдарында көрсетілген	

51.	жеке тұлғаларға берілген қарыздарды қоспағанда): берілген ипотекалық тұрғын үй қарызы сомасының кепіл құнына қатынасы қоса алғанда кепіл құнының 51 (елу бір) пайызынан 85 (сексен бес) пайызына дейін қоса алғандағы шекте болады	50
52.	Басқа да ипотекалық тұрғын үй қарыздары (осы кестенің 77, 79 және 80 - жолдарында көрсетілген жеке тұлғаларға берілген қарыздарды қоспағанда	100
53.	Олар бойынша қарыздардың өтелмеген бөлігінен халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес 35 (отыз бес) пайыздан аз провизиялар (резервтер) қалыптастырылған Қазақстан Республикасының резиденттеріне берілген, негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар (ипотекалық тұрғын үй қарыздарын және осы кестенің 76, 77, 78, 79 және 80 -жолдарында көрсетілген, сондай-ақ жеке тұлғаларға берілген кепілсіз тұтынушылық қарыздарды қоспағанда)	100
54.	Олар бойынша қарыздардың өтелмеген бөлігінен халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес 35 (отыз бес) пайыздан көп және 50 (елу) пайыздан аз провизиялар (резервтер) қалыптастырылған Қазақстан Республикасының резиденттеріне берілген, негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар (ипотекалық тұрғын үй қарыздарын және осы кестенің 76, 77, 78, 79 және 80-жолдарында көрсетілген, сондай-ақ жеке тұлғаларға берілген кепілсіз тұтынушылық қарыздарды қоспағанда)	75

55.	Олар бойынша қарыздардың өтелмеген бөлігінен халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес 50 (елу) пайыздан көп провизиялар (резервтер) қалыптастырылған Қазақстан Республикасының резиденттеріне берілген, негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар (ипотекалық тұрғын үй қарыздарын және осы кестенің 76, 77, 78, 79 және 80-жолдарында көрсетілген, сондай-ақ жеке тұлғаларға берілген кепілсіз тұтынушылық қарыздарды қоспағанда)	50
56.	Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес шағын немесе орта кәсіпкерлікке жатқызылған субъектілерге берілген, мынадай өлшемшарттарға сәйкес келетін қарыздар: 1) 2022 жылғы 1 қаңтардан 2022 жылғы 30 маусым аралығы кезеңінде - қарыз сомасы меншікті капиталдың 0,2 (нөл бүтін оннан екі) пайызынан аспайды; 2022 жылғы 1 шілдеден бастап - қарыз сомасы меншікті капиталдың 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) пайызынан аспайды; 2) қарыз валютасы - теңге	2022 жылғы 1 қаңтардан 2022 жылғы 30 маусым аралығын қоса алғанда - 50 2022 жылғы 1 шілдеден бастап - 75
57.	Синдикатталған қаржыландыру шеңберінде заңды тұлғаларға теңгемен берілген қарыздар	2021 жылғы 1 шілдеден 2021 жылғы 31 желтоқсан аралығын қоса алғанда - 50
58.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-дан "BBB-" дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріндегі салымдар	50
59.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-дан "BBB-" дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар	50

	халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар	
60.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "A+"-дан "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдардағы салымдар	50
61.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "A+"-дан "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдардың дебиторлық берешегі	50
62.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-дан "BBB"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздар	50
63.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-дан "BBB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	50
64.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейін төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған бағалы қағаздар	50
65.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "A"+дан "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар ұйымдар шығарған бағалы қағаздар	50
	Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес	

66.	<p>шағын немесе орта кәсіпкерлікке жатқызылған субъектілер шығарған, "Қазақстан қор биржасы" акционерлік қоғамының ресми тізімінің "негізгі" немесе "баламалы" алаңының "борыштық бағалы қағаздар" секторына енгізілген, "ДАМУ" кәсіпкерлікті дамыту қоры" акционерлік қоғамының және (немесе) "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының кепілдігі бар, сомасы осы бағалы қағаздардың номиналды құнының кемінде 50 (елу) пайызын жабатын және мынадай өлшемшарттарға сәйкес келетін бағалы қағаздар:</p> <p>1) эмитенттің бір бағалы қағаздар шығарылымына салынған инвестициялар меншікті капиталдың 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) пайызынан аспайды;</p> <p>2) бағалы қағаздар шығарылымының валютасы – теңге.</p>	50
67.	<p>Банк баланста ұстап тұратын және Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша "kzA+"-тен "kzA-"-ке дейінгі рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар секьюритилендіру позициялары</p>	50
68.	<p>Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB-"-тен "BB-"-ке дейінгі (қоса алғанда) борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент банктеріне немесе Standard & Poog's агенттігінің "BBB-"-тен "BB+"-ке дейінгі (қоса алғанда) борыштық рейтингі</p>	50

	немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент банкіне ашылған корреспонденттік шоттар бойынша қойылатын талаптар	
69.	"Қазақстан қор биржасы" акционерлік қоғамына қойылатын талаптар	50
70.	Тәуекелдің III тобына енгізілген активтер бойынша есептелген сыйақы (осы кестенің 49 және 50-жолдарында көрсетілген активтер бойынша есептелген сыйақыны қоспағанда)	50
IV топ		
71.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық үкіметтеріне берілген қарыздар	100
72.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық банктеріне берілген қарыздар	100
73.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына және тиісті рейтингтік бағасы жоқ халықаралық қаржы ұйымдарына берілген қарыздар	100
74.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік	100

	бағасы жоқ елдердің жергілікті билік органдарына берілген қарыздар	
75.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарына, тиісті рейтингтік бағасы жоқ резидент ұйымдарға және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент-ұйымдарға берілген қарыздар	100
76.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарына, тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарына және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар және тиісті валюталық түсімі жоқ және (немесе) валюталық тәуекелдері қарыз алушы тарапынан тиісті хеджирлеу құралдарымен өтелмеген Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарына 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап берілген және шетел валютасында 1 (бір) жылдан астам мерзімге берілген қарыздар	200
77.	Тәуекелдің III тобына жатқызылғандарды қоспағанда, жеке тұлғаларға 2016 жылғы 1 қаңтарға дейін берілген қарыздар, оның ішінде тұтынушылық қарыздар	100

78.	Тәуекелдің III тобына жатқызылғандарды қоспағанда және тиісті валюталық түсімі жоқ және (немесе) валюталық тәуекелдері қарыз алушы тарапынан тиісті хеджирлеу құралдарымен өтелмеген жеке тұлғаларға 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап берілген және шетел валютасында 1 (бір) жылдан астам мерзімге берілген қарыздар, оның ішінде тұтынушылық қарыздар	200
79.	<p>Банк есептейтін төмендегі өлшемшарттардың біріне сәйкес келетін жеке тұлғаларға 2016 жылғы 1 қаңтар - 2019 жылғы 31 желтоқсан аралығында берілген қамтамасыз етілмеген қарыздар, оның ішінде тұтынушылық қарыздар:</p> <p>2017 жылғы 1 қаңтар - 2019 жылғы 31 желтоқсан аралығында ай сайын қарыздарды мониторингтеу кезінде:</p> <p>1) қарыз алушы - жеке тұлғаның бір айлық орташа кірісін есептеу үшін соңғы 6 (алты) айдағы бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан жеке зейнетақы шотынан үзінді-көшірмені немесе қарыз алушының банктің төлем карточкалары арқылы қарыз алушы өтініш берген күн алдындағы қатарынан 6 (алты) ай ішінде жалақыны алу туралы ақпаратты пайдалана отырып, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9125 болып тіркелген "Қаржы ұйымдарының банк операцияларының жекелеген түрлерін және басқа да операцияларды жүргізуіне шектеулер енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2013 жылғы 25 желтоқсандағы № 292 қаулысына сәйкес есептелген қарыз алушының борыштық жүктемесі коэффициентінің деңгейі 0,35 асады;</p> <p>2) берілген күн алдындағы соңғы 24 (жиырма төрт) ай ішінде кез</p>	150

	<p>келген қолданыстағы немесе жабылған қарыз берешегі және (немесе) ол бойынша сыйақы бойынша мерзімі өткен төлемдер күнтізбелік 60 (алпыс) күннен асады не мерзімі күнтізбелік 30 (отыз) күннен асатын мерзімі өткен төлемдерге 3 (үш) реттен артық жол берілген;</p> <p>3) қарыздарды ай сайынғы мониторингтеу кезінде осы жолдың 1) немесе 2) тармақшасында көрсетілген есептеуге арналған ақпарат жоқ. Банктің осы жолдың жоғарыда көрсетілген тармақшаларының бірінде көзделген ақпараты болмаған жағдайда, жеке тұлғаларға берілген қарыздар қамтамасыз етілмеген деп танылады және осы жолға сәйкес кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленеді</p>	
80.	<p>2016 жылғы 1 қаңтардан бастап жеке тұлғаларға берілген басқа да қарыздар, оның ішінде тұтынушылық қарыздар (осы кестенің 79-жолында көрсетілген жеке тұлғаларға берілген ипотекалық тұрғын үй қарыздарын, қарыздарды және Нормативтерге 5-1-қосымшада көрсетілген кепілсіз тұтынушылық қарыздарды қоспағанда)</p>	100
81.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық банктеріндегі салымдар</p>	100
82.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарындағы және тиісті рейтингтік бағасы жоқ</p>	100

	халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар	
83.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарындағы, тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарындағы және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарындағы салымдар	100
84.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарының, тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының резидент ұйымдарының және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарының дебиторлық берешегі	100
85.	Жеке тұлғалардың дебиторлық берешегі	100
86.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздар	100
	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "	

87.	<p>BB-"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің жергілікті билік органдары шығарған бағалы қағаздар</p>	100
88.	<p>Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары және тиісті рейтингтік бағасы жоқ халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар</p>	100
89.	<p>Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтинг агенттіктерінің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент ұйымдары, тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының резидент ұйымдары және Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB-"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтинг агенттіктерінің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдары шығарған бағалы қағаздар</p>	100
90.	<p>Банк баланста ұстап тұратын және Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB-"-ке дейінгі кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша "kzBBB+"-тен "kzBBB-"-ке дейінгі рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар секьюритилендіру позициялары</p>	100

91.	"Стресстік активтер қоры" акционерлік қоғамының арнайы қаржы компаниясы шығарған бағалы қағаздар	100
92.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB-"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент банктеріне немесе Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB+"-дан төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент банкке ашылған корреспонденттік шоттар бойынша талаптар	100
93.	IV тәуекелдер тобына енгізілген активтер бойынша есептелген сыйақы	100
94.	Төлемдер бойынша есептеулер	100
95.	Негізгі құрал-жабдықтар	100
96.	Материалдық қорлар	100
97.	Сыйақы және шығыстар сомасын алдын ала төлеу	100
V топ		
98.	Банктің қаржылық есептілігін халықаралық қаржылық есептілік стандартына сәйкес жасаған кезде қаржылық есептілігі шоғырландырылатын заңды тұлғалардың акцияларына (жарғылық капиталдағы қатысу үлесіне), мерзімсіз қаржы құралдарына, реттелген борышына банктің инвестициялары	100
99.	Әрқайсысы банктің қаржылық есептілігін жасаған кезде қаржылық есептілігі шоғырландырылмайтын заңды тұлғаның шығарылған акцияларының (жарғылық капиталға қатысу үлестерінің) 10 (оннан) кем пайызын құрайтын, негізгі капиталдың 10 (он)	100

	пайызынан аспайтын банктің барлық инвестицияларының сомасы	
100.	Банк шығарылған акциялардың (жарғылық капиталға қатысу үлестерінің) 10 (он) және одан көп пайызы және Нормативтердің 10-тармағында көрсетілген реттеуіш түзетулер қолданылғаннан кейін банктің негізгі капиталы айырмасының және Нормативтердің 11-тармағының үшінші, төртінші және бесінші абзацтарында көрсетілген негізгі капиталдан шегерілуі тиіс соманың жиынтығында 17,65 (он жеті бүтін жүзден алпыс бес) пайызынан аспайтын шегерілетін уақыт айырмаларына қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бөлігі бар қаржы ұйымының жай акцияларына банктің инвестицияларының сомасы	250
101.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтеріне берілген қарыздар	150
102.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріне берілген қарыздар	150
103.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарына берілген қарыздар	150
104.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдарына берілген қарыздар	150

105.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB-"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент ұйымдарға және тиісті рейтингтік бағасы жоқ бейрезидент ұйымдарға берілген қарыздар	150
106.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB-"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарына және тиісті рейтингтік бағасы жоқ және тиісті валюталық түсімі жоқ және (немесе) қарыз алушы тарапынан валюталық тәуекелдері хеджирлеудің тиісті құралдарымен өтелмеген Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарына 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап берілген және шетел валютасында 1 (бір) жылдан астам мерзімге берілген қарыздар	200
	Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген заңды тұлғаларға немесе олардың азаматтары болып табылатын Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне берілген қарыздар: 1) Андорра Князьдігі; 2) Америка Құрама Штаттары (Американдық Виргин аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико Достастығы аумақтары бөлігінде ғана); 3) Антигуа және Барбуда мемлекеті; 4) Багам аралдары достастығы; 5) Барбадос мемлекеті; 6) Бахрейн мемлекеті; 7) Белиз мемлекеті; 8) Бруней Даруссалам мемлекеті; 9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласы аумағы бөлігінде ғана);	

- 10) Вануату Республикасы;
- 11) Гватемала Республикасы;
- 12) Гренада мемлекеті;
- 13) Джибути Республикасы;
- 14) Доминикан Республикасы;
- 15) Жаңа Зеландия (Кука және Ниуэ аралдары аумағы бөлігінде ғана);
- 16) Индонезия Республикасы;
- 17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 18) Кипр Республикасы;
- 19) Комор Аралдары Федералды Ислам Республикасы;
- 20) Коста-Рика Республикасы;
- 21) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана);
- 22) Либерия Республикасы;
- 23) Лихтенштейн Князьдігі;
- 24) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана);
- 25) Маврикий Республикасы;
- 26) Мальдив Республикасы;
- 27) Мальта Республикасы;
- 28) Маршалл аралдары Республикасы;
- 29) Монако Князьдігі;
- 30) Мьянма Одағы;
- 31) Науру Республикасы;
- 32) Нидерланд (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
- 33) Нигерия Федеративтік Республикасы;
- 34) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 35) Палау Республикасы;
- 36) Панама Республикасы;
- 37) Самоа Тәуелсіз мемлекеті;
- 38) Сейшел аралдары Республикасы;
- 39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;
- 40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;
- 41) Сент-Люсия мемлекеті;
- 42) Тонга Корольдігі;

	<p>43) Ұлыбритания мен Солтүстік Ирландияның Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана):</p> <p>Ангилья аралдары; Бермуд аралдары; Британдық Виргин аралдары; Гибралтар; Кайман аралдары; Монтсеррат аралы; Теркс және Кайкос аралдары; Мэн аралы; Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары);</p> <p>44) Филиппин Республикасы; 45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы</p>	
108.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріндегі салымдар	150
109.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар	150
110.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент ұйымдардағы және тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарындағы салымдар	150
	<p>Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарындағы салымдар:</p> <p>1) Андорра Князьдігі; 2) Америка Құрама Штаттары (Американдық Виргин</p>	

аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико Достастығы аумақтары бөлігінде ғана);

- 3) Антигуа және Барбуда мемлекеті;
- 4) Багам аралдары достастығы;
- 5) Барбадос мемлекеті;
- 6) Бахрейн мемлекеті;
- 7) Белиз мемлекеті;
- 8) Бруней Даруссалам мемлекеті;
- 9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласының аумағы бөлігінде ғана);
- 10) Вануату Республикасы;
- 11) Гватемала Республикасы;
- 12) Гренада мемлекеті;
- 13) Джибути Республикасы;
- 14) Доминикан Республикасы;
- 15) Жаңа Зеландия (Кук және Ниуэ аралдарының аумақтары бөлігінде ғана);
- 16) Индонезия Республикасы;
- 17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 18) Кипр Республикасы;
- 19) Комор аралдары Федералды Ислам Республикасы;
- 20) Коста-Рика Республикасы;
- 21) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана);
- 22) Либерия Республикасы;
- 23) Лихтенштейн Князьдігі;
- 24) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана);
- 25) Маврикий Республикасы;
- 26) Мальдивия Республикасы;
- 27) Мальта Республикасы;
- 28) Маршалл аралдары Республикасы;
- 29) Монако Князьдігі;
- 30) Мьянма Одағы;
- 31) Науру Республикасы;
- 32) Нидерланд (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
- 33) Нигерия Федеративтік Республикасы;

	<p>34) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);</p> <p>35) Палау Республикасы;</p> <p>36) Панама Республикасы;</p> <p>37) Самоа Тәуелсіз мемлекеті;</p> <p>38) Сейшел аралдары Республикасы;</p> <p>39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;</p> <p>40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;</p> <p>41) Сент-Люсия мемлекеті;</p> <p>42) Тонга Корольдігі;</p> <p>43) Ұлыбритания мен Солтүстік Ирландияның Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана) :</p> <p>Ангилья аралдары;</p> <p>Бермуд аралдары;</p> <p>Британдық Виргин аралдары;</p> <p>Гибралтар;</p> <p>Кайман аралдары;</p> <p>Монтсеррат аралы;</p> <p>Теркс және Кайкос аралдары;</p> <p>Мэн аралы;</p> <p>Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары) ;</p> <p>44) Филиппин Республикасы;</p> <p>45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы</p>	
112.	<p>Standard & Poog’s агенттігінің "BB -"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент ұйымдардың және тиісті рейтингтік бағасы жоқ бейрезидент ұйымдардың дебиторлық берешегі</p>	150
	<p>Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдарының дебиторлық берешегі:</p> <p>1) Андорра Князьдігі;</p> <p>2) Америка Құрама Штаттары (Американдық Виргин</p>	

- аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико Достастығы аумақтары бөлігінде ғана);
- 3) Антигуа және Барбуда мемлекеті;
 - 4) Багам аралдары достастығы;
 - 5) Барбадос мемлекеті;
 - 6) Бахрейн мемлекеті;
 - 7) Белиз мемлекеті;
 - 8) Бруней Даруссалам мемлекеті;
 - 9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласының аумағы бөлігінде ғана);
 - 10) Вануату Республикасы;
 - 11) Гватемала Республикасы;
 - 12) Гренада мемлекеті;
 - 13) Джибути Республикасы;
 - 14) Доминикан Республикасы;
 - 15) Жаңа Зеландия (Кук және Ниуэ аралдарының аумақтары бөлігінде ғана);
 - 16) Индонезия Республикасы;
 - 17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
 - 18) Кипр Республикасы;
 - 19) Комор аралдары Федералды Ислам Республикасы;
 - 20) Коста-Рика Республикасы;
 - 21) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана);
 - 22) Либерия Республикасы;
 - 23) Лихтенштейн Князьдігі;
 - 24) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана);
 - 25) Маврикий Республикасы;
 - 26) Мальдив Республикасы;
 - 27) Мальта Республикасы;
 - 28) Маршалл аралдары Республикасы;
 - 29) Монако Князьдігі;
 - 30) Мьянма Одағы;
 - 31) Науру Республикасы;
 - 32) Нидерланд (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
 - 33) Нигерия Федеративтік Республикасы;

	<p>34) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);</p> <p>35) Палау Республикасы;</p> <p>36) Панама Республикасы;</p> <p>37) Самоа Тәуелсіз мемлекеті;</p> <p>38) Сейшел аралдары Республикасы;</p> <p>39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;</p> <p>40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;</p> <p>41) Сент-Люсия мемлекеті;</p> <p>42) Тонга Корольдігі;</p> <p>43) Ұлыбритания мен Солтүстік Ирландияның Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана) :</p> <p>Ангилья аралдары;</p> <p>Бермуд аралдары;</p> <p>Британдық Виргин аралдары;</p> <p>Гибралтар;</p> <p>Кайман аралдары;</p> <p>Монтсеррат аралы;</p> <p>Теркс және Кайкос аралдары;</p> <p>Мэн аралы;</p> <p>Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары) ;</p> <p>44) Филиппин Республикасы;</p> <p>45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы</p>	
114.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған бағалы қағаздар	150
115.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған бағалы қағаздар	150
116.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі	150

	бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	
117.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB-"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдары және тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	150
	<p>Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдары шығарған бағалы қағаздар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Андорра Князьдігі; 2) Америка Құрама Штаттары (Американдық Виргин аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико Достастығы аумақтары бөлігінде ғана); 3) Антигуа және Барбуда мемлекеті; 4) Багам аралдары достастығы; 5) Барбадос мемлекеті; 6) Бахрейн мемлекеті; 7) Белиз мемлекеті; 8) Бруней Даруссалам мемлекеті; 9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласының аумағы бөлігінде ғана); 10) Вануату Республикасы; 11) Гватемала Республикасы; 12) Гренада мемлекеті; 13) Джибути Республикасы; 14) Доминикан Республикасы; 15) Жаңа Зеландия (Кук және Ниуэ аралдарының аумақтары бөлігінде ғана); 16) Индонезия Республикасы; 17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана); 18) Кипр Республикасы; 19) Комор аралдары Федералды Ислам Республикасы; 20) Коста-Рика Республикасы; 	

- 21) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана;
- 22) Либерия Республикасы;
- 23) Лихтенштейн Князьдігі;
- 24) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана);
- 25) Маврикий Республикасы;
- 26) Мальдив Республикасы;
- 27) Мальта Республикасы;
- 28) Маршалл аралдары Республикасы;
- 29) Монако Князьдігі;
- 30) Мьянма Одағы;
- 31) Науру Республикасы;
- 32) Нидерланд (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
- 33) Нигерия Федеративтік Республикасы;
- 34) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 35) Палау Республикасы;
- 36) Панама Республикасы;
- 37) Самоа Тәуелсіз мемлекеті;
- 38) Сейшел аралдары Республикасы;
- 39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;
- 40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;
- 41) Сент-Люсия мемлекеті;
- 42) Тонга Корольдігі;
- 43) Ұлыбритания мен Солтүстік Ирландияның Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана):
 - Ангилья аралдары;
 - Бермуд аралдары;
 - Британдық Виргин аралдары;
 - Гибралтар;
 - Кайман аралдары;
 - Монтсеррат аралы;
 - Теркс және Кайкос аралдары;
 - Мэн аралы;
 - Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары);

	44) Филиппин Республикасы; 45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы	
119.	Банк баланста ұстап тұратын және Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "BB-"-ке дейінгі кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша "kzBB+"-тен "kzBB-"-ке дейінгі рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар секьюритилендіру позициялары	350
120.	V тәуекелдер тобына енгізілген активтер бойынша есептелген сыйақы	150

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтерінің кестесіне қосымша

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленуге тиісті банк активтерінің есебіне түсіндірме

1. Салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған бағалы қағаздар, банкте түзетілген құны аталған активтер көлемінің 50 (елу) пайызынан кем емес қамтамасыз етуі бар қарыздар (Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банк активтері кестесінің (бұдан әрі - Кесте) 1, 2, 3, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19 және 20-жолдарында көрсетілген активтер түріндегі) осы тармаққа сәйкес банктерде түзетілген қамтамасыз ету құнын анықтауға мүмкіндік беретін барабар есепке алу жүйесі болған кезде түзетілген қамтамасыз ету құнын шегергендегі тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер есебіне енгізіледі.

Түзетілген қамтамасыз ету құны (Кестенің 1, 2, 3, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19 және 20-жолдарында көрсетілген активтер түріндегі) мыналарға:

салымдар сомасының 100 (жүз) пайызына, оның ішінде осы банктегі қамтамасыз ету ретінде ұсынылғандары;

қамтамасыз етуге берілген бағалы қағаздардың нарықтық құнының 95 (тоқсан бес) пайызына;

қамтамасыз етуге берілген тазартылған бағалы металдардың нарықтық құнының 85 (сексен бес) пайызына тең болады.

Жоғарыда көрсетілген салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған бағалы қағаздардың қамтамасыз етілмеген бөлігі салымдарға, дебиторлық берешекке, сатып алынған бағалы қағаздарға сәйкес келетін тәуекел дәрежесі бойынша Кестеге сай мөлшерленеді.

2. Банкте "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" және "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамдарының қайтарып алынбайтын және сөзсіз кепілдігі, экспортты қолдау жөніндегі функцияны жүзеге асыратын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік кепілдігі бар ұлттық компаниямен жасалған сақтандыру төлемі бойынша міндеттемелерді сөзсіз және қайтарып алынбайтын орындау туралы тармақтарды қамтитын сақтандыру шарты түрінде қамтамасыз етуі бар, сомасы көрсетілген қарыздар көлемінің кемінде 50 (елу) пайызын жабатын қарыздар қамтамасыз етудің түзетілген құны шегеріле отырып тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің есебіне енгізіледі.

"Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры", "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі" акционерлік қоғамдарының кепілдігі, экспортты қолдау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын және Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік кепілдігі бар ұлттық компаниямен жасалған сақтандыру төлемі жөніндегі міндеттемелерді сөзсіз және қайтарып алынбайтын орындау туралы тармақтарды қамтитын сақтандыру шарты түріндегі қамтамасыз етудің түзетілген құны кепілдік, сақтандыру шарты сомасының 95 (тоқсан бес) пайызына тең болады.

3. Контрагенттен төмен тәуекел дәрежесі бар ұйымдар кепілдік берген (сақтандырылған) банк инвестициялары есебіне енгізілмеген салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған бағалы қағаздар, қарыздар, инвестициялар тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген (банк инвестициялары есебіне енгізілмеген салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған бағалы қағаздардың, қарыздардың, инвестициялардың кепілдік берген (сақтандырылған) сомасын шегергендегі) активтердің есебіне борышкердің тәуекел дәрежесі бойынша енгізіледі.

Банк инвестициялары есебіне енгізілмеген салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған бағалы қағаздардың, қарыздардың, инвестициялардың кепілдік берілген (сақтандырылған) сомасы тиісті кепілгердің (сақтандырушының) дебиторлық берешегінің тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленеді.

4. Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленуге тиіс банк активтерінің есебіне осы Түсіндірменің (бұдан әрі - Түсіндірме) 1-тармағында көрсетілген, мынадай:

1) оффшорлық аймақтар аумағында заңды тұлға ретінде тіркелген;

2) оффшорлық аймақтар аумағында тіркелген, жекелей алғанда жарғылық капиталдың 5 (бес) пайыздан астамын иеленуші заңды тұлғаға тәуелді немесе оффшорлық аймақ аумағында тіркелген заңды тұлғаға қатысты еншілес болып табылатын;

3) оффшорлық аймақтардың азаматтары болып табылатын;

Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне ұсынылған салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған бағалы қағаздар және қарыздар Түсіндірмелердің 1-тармағында көрсетілген қамтамасыз етудің болуына қарамастан, Кестеге сәйкес тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленеді.

5. Түсіндірменің 1-тармағында көрсетілген, мынадай:

1) оффшорлық аймақтар аумағында заңды тұлға ретінде тіркелген, бірақ Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA-"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе міндеттемелерінің барлық сомасының қамтамасыз етуіне борыштық рейтингі көрсетілген деңгейден төмен емес бас ұйымның тиісті кепілдігі бар;

2) оффшорлық аймақтардың аумағында тіркелген заңды тұлғалар немесе олардың азаматтары не Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы ақпарат алмасу жөнінде міндеттемелер қабылдамаған оффшорлық аумақтар тізбесіне жатқызған мемлекеттердің аумағында тіркелген заңды тұлғалар немесе олардың азаматтары болып табылатын Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне немесе жекелей алғанда жарғылық капиталдың 5 (бес) пайыздан астамын иеленуші заңды тұлғаларға тәуелді не көрсетілген оффшорлық аймақтардың аумағында тіркелген заңды тұлғаларға қатысты еншілес болып табылатын ұйымдарға қойылатын талаптарды қоспағанда, оффшорлық аймақтардың аумағында тіркелген, жекелей алғанда жарғылық капиталдың 5 (бес) пайызынан астамын иеленуші заңды тұлғаларға тәуелді немесе оффшорлық аймақтың аумағында тіркелген, бірақ көрсетілген деңгейден төмен емес борыштық рейтингі немесе міндеттемелерінің барлық сомасының қамтамасыз етуіне борыштық рейтингі көрсетілген деңгейден төмен емес бас ұйымның тиісті кепілдігі бар заңды тұлғаға қатысты еншілес болып табылатын;

Қазақстан Республикасының бейрезиденттеріне ұсынылған салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған бағалы қағаздар және қарыздар тәуекелдің нөл дәрежесі бойынша мөлшерленеді.

6. Салымдардың тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген банктің активтерін есептеу мақсатында:

ипотекалық тұрғын үй қарызы деп жеке тұлғаларға тұрғын үй салу үшін не оны сатып алу және (немесе) жөндеу мақсатында берілетін ипотекалық қарыз түсініледі;

тұтынушылық қарыз деп жеке тұлғаларға кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алуға берілген кредит түсініледі.

7. Егер бағалы қағаз шығарылымының арнайы борыштық рейтингі болса, онда тәуекел дәрежесі бойынша банк активтерін мөлшерлеу кезінде бағалы қағаз рейтингін ескеру қажет.

8. Орталық контрагенттің қатысуымен жасалған "кері репо" операциясының мәні болып табылатын бағалы қағаздар тәуекелдің нөлдік дәрежесі бойынша өлшенеді.

9. Борыш жүктемесінің коэффициентін есептеу кезінде кепілсіз тұтынушылық қарыздар бойынша Кестеге немесе Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесін мөлшерлеу коэффициенттерінің мәндеріне сәйкес қарыз бойынша кредит тәуекелінің дәрежесі Нормативтерге 5-1-қосымшаға (бұдан әрі - Мәндер) сәйкес егер осындай қарызға қатысты қарыз алушы-жеке тұлға Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15541 болып тіркелген "Банктік қызметтерді көрсету және банктердің, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың банктік қызметтерді көрсету үдерісінде туындайтын клиенттердің өтініштерін қарау қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 28 шілдедегі № 136 қаулысының 19-тармағына сәйкес жасалған оңалту жоспарын орындауды жүзеге асырса, екі есе азайтылады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген оңалту жоспарын қарыз алушы-жеке тұлға орындамаған жағдайда, қарыз Кестеге немесе Мәндерге сәйкес кредит тәуекелінің дәрежесі бойынша мөлшерленеді.

10. Нормативтердің 21-тармағына сәйкес нарықтық тәуекелі ескерілген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің есебіне қосылған шартты және ықтимал міндеттемелер валюталарды айырбастау бағамдарының және бағалы металдар бағамдарының өзгеруіне байланысты нарықтық тәуекелі бар қаржы құралдарының есебіне енгізілген шартты және ықтимал міндеттемелерді қоспағанда, кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленетін активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің есебіне қосылмайды..